

“ලබ්ධිසිරි” *The Buddhist*

Founded 1888

Vol: CXXXX - BE-2564 MAY & AUG - CE-2020 - No.1-2

ISSN-2012-6204

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය
Colombo Young Men's Buddhist Association
වෙසන් සහ නිකිණි කලාපය

“ද බුද්ධිසීලී” The Buddhist

Content - පටුන

	Page
සතිමත් වීමට අදිටන් කර ගනිමු - ප්‍රධාන සංස්කාරක	01
ගරු සභාපති සහ ගරු ප්‍රධාන ලේකම්තුමන්ලාගේ පණිවුඩ	02
බෞද්ධ චින්තනය හා බැඳුණු රාජ්‍ය පාරිසර ප්‍රතිපත්ති - ආචාර්ය එම්.එම්.ආර්.උපාලි	03
සසරින් එතෙර වෙන්න නම් දුක අවබෝධ කර ගනිමු - පූජ්‍ය ආචාර්ය වත්තේගම රතනසාර හිමි	07
සාර්ථක ජීවිතයක් උදෙසා බුද්ධ ශ්‍රාවකයාට අත්වැලක් - ශාස්ත්‍රපති ඩී.ඒ.විමලසේන	13
“දිව්‍යේ දිව්‍යමත්තං” දුටුදේ දුටුවා පමණි - පාලිත මංවිභායක	18
බුදුදහම අනුව ජීවිතයෙහි යථාර්ථය - පූජ්‍යපාද නාරද හිමි	20
සමරමු වෙසක්, පින් රැස් කරමින් නිතර - කිවිපති විමල් රූඨසිංහ	24
විද්‍යාත්මක යුගයක සමාජයේ ආගමට හිමිතැන - පූජ්‍ය ආචාර්ය කිරින්දේ ධම්මානන්ද හිමි	25
ටේරවාද - මහායාන බෞද්ධ සම්ප්‍රදායද්වය - පූජ්‍ය ආචාර්ය වල්පොල රාහුල හිමි	29
කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රවෘත්ති	33
Let us resolve to be Mindful - Editor-in-Chief	35
Buddha Dhamma and Human Health - Deshamanya K.H.J. Wijayadasa	37
Noble is the Mind filled with Devotion - Ven. Badalkumbure Dhammasiddhi Thera	43
Can (or Should) Buddha Dhamma be verified by Science - Damitha Nipunajith	46
MYSTERY OF THE MUSTARD SEEDS - Mrs. Florence Wijemanna	50
The Study of the National Heritage in our Universities: A Historical Perspective - Professor K.N.O. Dharmadasa	51
LET’S REMEMBER QUEEN MAHAMAYA DEVI WHO GIFTED A NOBLE SON PRINCE SIDDHARTHA GAUTHAMA - Sirimal Gardiarachchi	64
VESAK, THE MONTH OF UNIQUE SIGNIFICANCE - R. S. Jayaratne	65
Sri Lankan Contribution to Buddhism - Dr. Ananda W.P. Guruge	67
YMBA News	72
Benefits of Buddhist Practice in this Life - Rajah Kuruppu	74

President - Mr. Maddumage Ariyaratne

Vice Presidents -

Mr. Nalin J Abeysekere   Mr. Kusumabandu Samarawickrama

Mr. Anura Serasingha   Mr. Daya Weerasekara

Mr. Sunil S. Sirisena

Hony. Gen.Secretary - Mr. Mahendra Jayasekera

Hony.Treasurer - Mr. Prasantha Abeykoon

Address - Colombo YMBA, No 70 , D.S. Senanayake
Mawatha, Colombo 8, Srilanka.

Phone +9411-2695598 +9411-2682397
+9411-2695786 +9411-2682398 +9411-2698083

Fax +9411-2682397

Website www.ymba-colombo.org

Email ymbacolombo@sltnet.lk

Facebook www.facebook.com/ymba.org

පිටකවරයේ ඡායාරූපය

මෙවර කලාපයේ පිටකවරය සමන්විත වන්නේ අලුත්ගම කන්දවිහාරයේ ස්ථාපිත කර ඇති බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේගෙනි. එහි පසුබිම සඳහා දඹදිව පය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ සහ බුද්ධගයාව යොදා ඇත. විශේෂයෙන් වෙසක් කලාපය මුර්තිමත් කිරීම උදෙසා මෙම සංස්කරණය සිදුකර තිබේ.

Cover Photo

Cover photo of this Journal is consisted of the Buddha Statue installed at Kandavihara, Aluthgama. Jaya Sri Maha Bodhi and Bodh Gaya in Dambadiva have been shown in the background. This was specially so Edited to impress and adorn this Vesak Journal.

Design & Layout by

ANCL Publication Dept.

Printed by

ANCL, No.35, Lakehouse, Colombo 10.

“ද බුද්ධිස්ථි”

The Buddhist

ආරම්භය 1888

ප්‍රධාන සංස්කාරක - සුනිල් එස්. සිරිසේන

සංස්කාරක - පියදුස වත්තේගම

සහකාර සංස්කාරක - කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම

කලාපය - CXXXX

බුද්ධි වර්ෂ 2564

මැයි සහ අගෝස්තු

ක්‍රි.ව - 2020

අංක - 1 - 2

කතුවැකිය

සතිමත් වීමට අදිටන් කර ගනිමු

වෙසක් පෝය ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධයාගේ අති උතුම් පොහොය දිනයක් වනවා පමණක් නොව, ප්‍රතිපත්ති පූජා අගය කරන සැදැහැනියන්ට ආර්ය මාර්ගය විවර කර ගැනීමේ කවර හෝ ක්‍රියාදාමයක නිරත වීමට ඉඩ හසර සලසයි. මෙය ලියන මමත් කියවන ඔබත් ජීවිතය හා මරණය යන ප්‍රතිපක්ෂ දෙකේ එකමුතුවක් වෙමු. අප ජීවත් වීමට සටන් කරන අතර මරණය අප ගිලගැනීමට වෙර දරයි. මේ යථාර්ථයෙන් අපට මිදිය නොහැක.

ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධ ජනතාවට "කොවිඩ් 19" වසංගතය මගින් එක් දෙයක් පසක් කොට ඇත. එනම් ප්‍රතිපත්ති පූජාවන් කෙරේ වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමේ වැදගත් කමයි. බොහෝ විට සෑම වෙසක් පෝ දිනයක ම පන්සල් යෑම, ධර්ම දේශනාවන්ට සවන් දීම, දාන ශීල භාවනා පුණ්‍ය කර්මවලට සහභාගී වීම, නොයෙකුත් වෙසක් සැරසිලි මගින් නිවස හා අවට ඒකාලෝක කිරීම අපගේ සිරිත ය. අනෙක් අතින් තැන තැන ඉදිවන තොරණ රාජයන්ද, මහා දන්සල් ද අඩු වැඩි වශයෙන් ජනතාව සහභාගී කරවා ගත හැකි නොයෙක් විසූක දස්සන වලින් ද මෙම මහා පෝ දිනය සමන්විත වෙයි. පෘතග්ජන බෞද්ධයාට මෙය සැබෑ සද්ධාවෙන් යුතුව තෙමඟුල සිහිකිරීමකි. තවත් සමහරුන්ට නම් තම ධනය, බලය මෙන් ම ජනප්‍රියතාවය ද ස්ථුට කිරීම සඳහා උපකාර කෙරෙන මහඟු අවස්ථාවකි. "පූජ්‍ය මාමුණි සමාධි ඉඳිමේ - කායො තථායාති විනාස භාවං" යනාදී ගාථාවන් මල් පූජා කිරීම උදෙසා යොදා ගැනීමට ධර්මධර හික්ෂුන් වහන්සේලා උත්සුක වූයේ එමගින් කියැවෙන ජීවිතයේ අනියත ස්වාභාවය අවබෝධ කර දීමේ උතුම් පරමාර්ථයෙනි. නිවන් අවබෝධය පිණිස හේතු වන පරම සත්‍යය මතු කර ගැනීමේ අභිලාෂය එහි ගැබ් වී ඇත. බුදුරජාණන් වහන්සේ ධම්මදායාද සූත්‍රයේ දේශනා කොට වදාළේ ආමිසයට දායාද නොවී ධර්මයට දායාද වන ලෙසයි.

අප ලියන දෙයින් ආමිස පූජාව ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතු බවක් අදහස් වන්නේ යයි වරදවා අවබෝධ නොකර ගත යුතු ය.

හන්දියක් පාසා බුදු පිළිම තැන්පත් කිරීමෙන් මහා පරිමාණ පහන් පූජා පැවැත්වීමෙන් අප දස දහස් ගණනින් ඒකරාශී වී මල් පූජා පැවැත්වීමෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ කුමක් වුවත් ඒ සෑම අවස්ථාවක දී ම ප්‍රතිපත්ති පූජාවකට අදාල මඟ විවර කරගන්නේ නම් ගෞතම තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මයේ උත්තරීතර මඟට අපට පිවිසිය හැකි වන්නේ ය.

මේ පූර්ව වැකි කිහිපය අප ඉදිරිපත් කළේ විශේෂයෙන් ආමිස පූජාවෙන් වැසී යන ශ්‍රී සද්ධර්මයේ සැබෑ අරුත නිසා සිදුවන යම් යම් අපාය ගාමී සිදුවීම් කිහිපයක් කෙරේ ඔබගේ අවධානය යොමු කරවනු පිණිසයි.

"කොවිඩ් 19" වසංගතය හේතුවෙන් මෙම වෙසක් දිනයේ සියලු ශීල, සමාධි, භාවනා වැඩ සටහන් තම තමන්ගේ නිවෙස් තුළ ඉටු කරන ලෙසට ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධ ජනතාවගෙන් ඉල්ලා සිටින ලදී.

මේ නිසාම වෙනදා මෙන් නොව ප්‍රතිපත්ති පූජාවක් ගැන යළි යළිත් මෙතෙහි කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් අපට උදා වී තිබිණි. එමෙන් ම පෘතග්ජන අපගේ ජීවිත වලට මෙම වසංගතය බලපා ඇති ආකාරය නුවණින් සලකා බලන කල ජාතිය, ආගම, කුලය, ධනය, බලය හෝ වෙන ඕනෑම සාධකයක් "කොවිඩ් 19" මායිම් කොට නැති බව පෙනේ. මේ නිසා සතිමත් බවෙන් යුතු ව, එනම් මනා සිහියෙන් කටයුතු කළ යුතු

අවස්ථාවක් දැන් උදා වී ඇත. සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් පෙරුම් පුරා ලොව්තුරා බුදුන්වහන්සේ අවබෝධ කරගත් ධර්මය අන් අයට තේරුම් කර දීම පහසු කාර්යයක් නොවී ය. ඊට හේතු වී ඇත්තේ එවකට සිටි මිථ්‍යා දූෂිත නි ඇලී ගැලී කටයුතු කළ ජන සමූහය නිසා ය. එම නිසා ම ඔවුන් තුළ සම්මා සතිය නොමැති විය. අද අප ජීවත්වන සමාජයේ ද ඇත්තේ එවන් තත්ත්වයක් නොවේ ද? සිත ක්‍රියාත්මක වන්නේ මිනිසාට අවශ්‍ය අන්දමට නොව සිතට අවශ්‍ය අන්දමට ය. ඒ නිසා එය එක් අරමුණක රඳවා ගැනීම පහසු කටයුත්තක් නොවේ. රෝග වැළඳෙන්නන් පැතිර යන්නේ සිතේ මෙම දඩබ්බර ස්වභාවය නිසායි. මේ සිත පාලනය කරගැනීමේ සරලම ක්‍රමය ආනාපානසතිය වැඩීම බව සතිපට්ඨානගෙහි දැක් වේ.

මිනිසා විසින් සිදු කරනු ලබන නොයෙකුත් දූෂණ, අපචාර මිනිස් සාතන සිදුවන්නේ සම්මා සතිය අනුව ජීවිතය හැඩ ගස්වා ගැනීමට ඔවුන් තුළ උත්සාහයක් නොමැති කම නිසාය. මේ නිසා "කොවිඩ් 19" ව්‍යසනය සතිමත් බව වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා නිවසේ සිට වෙර වැයම් කිරීමේ අවස්ථාවක් කර ගනිමු. උපතින් ම පිරිසිදු වූ සිත අපිරිසිදු වන්නට ඉඩ නොදී සිහියෙන් ක්‍රියා කරමු.

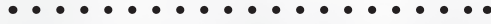
ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ සම්මා සති යනුවෙන් ද, සත්ත බොජ්ඣංග අතර සති සම්බොජ්ඣංගය යනුවෙන් ද, පංච ඉන්ද්‍රියන් අතර සතින්ද්‍රිය ලෙස ද සතිපට්ඨාන සූත්‍ර දේශනාවේ සතර සතිපට්ඨානය වශයෙන් ද දක්වා තිබීමෙන් බුදු දහමේ "සති" යට හිමි වැදගත් කම විද්‍යාමාන වේ.

මේ නිසා ප්‍රතිපත්ති පූජාවට මුල්තැන දෙමින් සතිමත් ව ජීවත්වීමට මේ උතුම් පොහොය දිනයේ අධීක්ෂා කර ගනිමු.

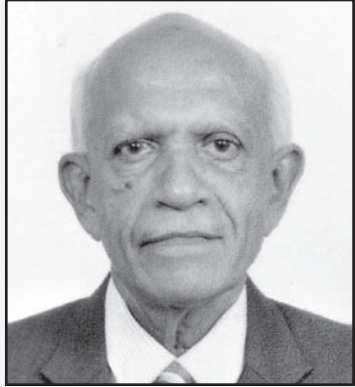
සියලු සත්ත්වයෝ නිදුක් වෙත්වා

සුනිල් එස්. සිරිසේන
ප්‍රධාන සංස්කාරක

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ගරු සභාපතිතුමාගේ පණිවුඩය

බුද්ධ වර්ෂ 2564 එළැඹෙන මෙම වසරේ දී දිවයිනේ පුරෝගාමී බෞද්ධ සංවිධානය වන කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය ආගමික හා සමාජයීය ප්‍රවර්ධනය උදෙසා අප සංගමය සමග එක්වූ ඔබ සැමට සංගමයේ ත්‍රෛමාසික ප්‍රකාශනය වන "ද බුද්ධිස්ථිරි" සඟරාව තුළින් මාගේ ගෞරවාදර ස්තූතිය පිරිනැමීමට අවස්ථාව ලැබීම ගැන මම සතුටු වෙමි.

කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් මෙවර සඟරාව වෙසක් සහ අගෝස්තු කලාප වශයෙන් එකතුවක් ලෙස පලකර සිටීමට කටයුතු කරන ලද්දේ පසුගිය මාස කිහිපයේදී සමස්ත සේවා අඩපන වී පැවතීම නිසාය.

යහපත් සමාජයක් ගොඩනැගීමේ ඒකායන අරමුණ පෙරදැරිව කටයුතු කරන කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ අති මහත් කාර්යයන් අතරට එක්වන මෙම " ද බුද්ධිස්ථිරි" ත්‍රෛමාසික කලාපය ඉතා වටිනා ලිපි රචනා දේශනා ආදියෙන් සමන්විත වන අතර, මේ සඳහා ස්වේච්ඡාවෙන් අප හා සම්බන්ධවී කටයුතු කරන සැමට මාගේ ප්‍රණාමය පුද කරමි.

මෙම සඟරාව තුළින් ඔබ සියලු දෙනාට බෞද්ධාගමෙන් එළිදැක්වූ දේශනා මෙන්ම සංගමයේ සෙසු සේවා පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම සිදු කෙරේ.

සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයන්ගෙන් සමන්විතව එළිදැක්වෙන මෙම අගනා බෞද්ධ සඟරාව තව තවත් සාර්ථකව නිකුත් වෙනවා දැකීම මාගේ ඒකායන ප්‍රාර්ථනාව වේ.

ඔබ සැමට තෙරුවන් සරණයි !

මද්දුමගේ ආර්යරත්න
ගරු සභාපති

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ගරු ප්‍රධාන ලේකම්තුමාගේ පණිවුඩය

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘතීන් අතර, තවත් වැදගත් සේවාවක් වන සංගමයේ ත්‍රෛමාසික ප්‍රකාශනය වන "ද බුද්ධිස්ථිරි" සඟරාවේ බුද්ධ වර්ෂ 2564 වෙසක් කලාපයට සහ ඒ හා සමගම පලකරන ත්‍රෛමාසික අගෝස්තු කලාපයට පණිවුඩයක් ගෙන ඒමට අවස්ථාව ලැබීම ගැන මම සතුටු වෙමි.

පසුගිය මාස කිහිපයේ දී සමස්ත ලෝකයට ම මුහුණ දීමට සිදුවූ කොවිඩ් 19 වසංගතයට අප රටද මුහුණ දුන් ආකාරය ඔබට අළුතින් පැහැදිලි කිරීම අවශ්‍ය නොවන අතර එහිදී සියළු සෙසු සේවා අකර්මන්‍ය විය. එහි යම් සතුටුදායක තත්ත්වයක් ඇති වූ වහාම ප්‍රමාද වී හෝ අපගේ සේවා යළි ආරම්භ කරන ලදී. මෙවැනි පසුබිමක් යටතේ සුපුරුදු පරිදි හරවත් ලිපි සහ රචනා ඇතුළත්ව මෙම සඟරාව දැඩි කැපවීමකින් යුතුව නිකුත් කිරීමට හැකිවීම පිළිබඳව සඟරාවේ සංස්කාරක මණ්ඩලයට මාගේ හදපිරි සතුට ප්‍රදායක සිටිමි.

එසේම එදා සිට මේ දක්වා මෙම ත්‍රෛමාසික සඟරාව එළිදැක්වීමට ඇප කැපවූ ආදී කාර්යවරුන් ඇතුළු සැම මෙම අවස්ථාවේදී සිහිපත් කරමි. දිනෙන් දින මෙහි ගුණාත්මක අගය වැඩි දියුණු කරමින් බෞද්ධාගමික ලිපි, දේශන, රචනා මෙන්ම කාලීන අවශ්‍යතාවයන්ට අනුව පනතාවට දිය යුතු පණිවුඩ, අවවාද, අනුශාසනා ලබා දෙමින් මෙය පළකිරීමට වෙහෙස මහන්සි වූ සැමටත්, වත්මන් සංස්කාරකවරුන් හා කාර්ය මණ්ඩලයටත්, ගිහි පැවිදි කෘතඥයන් ලෙබ්බක මණ්ඩලවලටත් සඟරාව පලකිරීමට සම්බන්ධ වන සැමටත් මාගේ ගෞරවාන්විත ස්තූතිය පලකර සිටිමි.

ශතවර්ෂ එකභාමරකට ආසන්න කාලයක සිටි පලකරනු ලබන කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ "ද බුද්ධිස්ථිරි" සඟරාව දිනෙන් දින දියුණුවට පත්වේවායි යන්න මාගේ ඒකායන ප්‍රාර්ථනාවයි.

ඔබ සැමට තෙරුවන් සරණයි !

මහේන්ද්‍ර ජයසේකර
ගරු ප්‍රධාන ලේකම්

බෞද්ධ චින්තනය හා බැඳුණු රාජ්‍ය පාරිසර ප්‍රතිපත්ති

ආචාර්ය එම්.එම්.ආර්.උපාලි
කථිකාචාර්ය
ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය

නෞතික පරිසරය වූ කළී මනුෂ්‍ය වර්ගයා සතු උත්තම දායාදයෙකි. මානව වර්ගයාගේ යහපැවැත්මට අත්‍යවශ්‍ය වූ විවිධ ශක්තීන්ගෙන් පිරිපුන්, සැකැස්මෙන් හා ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් විවිධ වූ විවිච්ඡු වූ සුන්දර වූ එය සොබාදහමෙහි විශ්මිත නිමැවුමකි. මානව ජීවිතය හා සංස්කෘතිය පරිසරය විසින් නන් අයුරින් පෝෂණය කරනු ලැබේ. හැඩගස්වනු ලැබේ. අප විසින් එය අවශ්‍යයෙන්ම රැකගත යුතු ය. තනු එසේ වුවත් වර්තමානයේ පාරිසරික ප්‍රශ්න රාශියක් උද්ගත වී ඇත. ඒ අතර පරිසර දූෂණය, ස්වාභාවික බලපාන හේතු සාධක අතර ජනගහන වර්ධනය, කාර්මික දියුණුව, තාක්ෂණික විප්ලවය, නාගරීකරණය, පාරිභෝගික සමාජ ආකල්ප ආදිය ප්‍රමුඛ කරුණු ලෙස සැලකිය හැකි ය.

මේ හේතුව නිසාම එක් එක් පුද්ගලයන්ගේ පෞද්ගලික මැදිහත්වීමට වඩා ජනතාව විසින් තෝරා පත්කරගත් රාජ්‍ය මැදිහත්වීමෙන් පරිසර ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම වඩාත් ඵලදායක බව පෙනේ. එසේම පරිසරයෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීම, පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම, පරිසර දූෂණය වැළැක්වීම සම්බන්ධයෙන් පරිසර ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම වර්තමාන රාජ්‍යයන් සතු අනිවාර්ය වගකීමක් බවද පිළිගත යුතුය. සත්ත්ව ජීවිතය ශාක පද්ධතිය මෙන් ම භෞතික සම්පත් කෙරෙහි ද අවධානය යොමු විය. මෙහිදී පරිසරයෙන් ගත හැකි ප්‍රයෝජන හා එය ගතයුතු ආකාරය පිළිබඳව ජනතාවට අවබෝධයක් ලබා දීම මෙන් ම සීමාව ඉක්මවා යෑම පාලනය කෙරෙන නීතිරීති සකස් කිරීමත් එම නීතිරීති උද්චංඝනය කෙරෙන තැන්හි (දඬුවම්) ඉදිරිපත් කිරීමත් මේ ප්‍රතිපත්තිය තුළ අන්තර්ගත විය යුතු ය. ක්‍රි.පූ 06 වන සියවසේ බුදුරදුන් ජීවත් වූ සමාජය තුළ වර්තමාන පාරිසරික ප්‍රශ්න නොතිබුන ද

සත්ත්වයා හා ලෝකය පිළිබඳ ධර්මතාවන් විග්‍රහ කරන බෞද්ධ මූලාශ්‍රය පරීක්ෂා කිරීමෙන් පරිසරය හා මිනිසා අතර ඇති සම්බන්ධය අවධාරණය වී තිබීම නිසා ඒ ඇසුරින් වර්තමාන රාජ්‍යයකට ගැලපෙන පරිසර ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කර ගැනීමට අදාළ ඉගැන්වීම් හඳුනාගත හැකිය. මෙහිදී පළමුව විමසා බැලිය යුතු කරුණක් නම් මිනිසා හා පරිසරය අතර ඇති සබඳතාව බුදුදහම අවධානය කරන ආකාරයයි. බෞද්ධ මූලාශ්‍රයට අනුව මිනිසාත් පරිසරයත් අතර අහේදනීය සබඳතාවක් පවතී. මිනිසා පරිසරයටත් පරිසරය මිනිසාටත් බලපායි. මේ බව ප්‍රකටවන අවස්ථාවක් ලෙස සමාජ ප්‍රභවය හා පරිණාමය විග්‍රහ කොට දක්වන අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රය දැක්විය හැකිය. එහිදී අනිසි ලෙස ස්වභාවික පරිසරය භුක්ති විඳීමෙන් ලක්වීමත් පරිසරයෙහි ඇතුළත් වූ සම්පත් පෞද්ගලිකව බෙදා ගනිමින් කටයුතු කිරීමෙන් විවිධාකාර වූ සමාජ විෂමතා හා අර්බුද හටගැනීමත් පෙන්වා දෙනු ලැබේ. මිනිසාගේ හැසිරීම පරිසරයට බලපාන අයුරු මෙයින් කියැවෙයි.

සාමූහික පරිභෝජනයක් මුල් අවධියෙහි සමාජයේ පැවති සරල සාමකාමී ප්‍රීතිමත් අපිස් පැවැත්මත් විෂමතා විරහිත බවත් අභාවයට යාමට පරිසරය අනිසි ලෙස පරිභෝග කරනු ලැබීම හේතු විය. මේ ආකාරයට හේතුවලටදී ලෙස මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් පරිසරයට බලපාන අයුරු පෙන්වා දී තිබේ.

එසේම මෙම සබඳතා පෙන්වාදෙන තවත් තැනක් ලෙස අංගුත්තර නිකායේ අධිමිමික සූත්‍රය දැක්විය හැකිය. එහිදී රජදරුවන්ගේ පටන් පහළට අනුක්‍රමයෙන් පියවරින් පියවර සමාජය අධාර්මික වීමෙන් විශ්වයෙහි භෞතික ක්‍රියාකාරීත්වයන් ඒ ආශ්‍රිත පෘථිවි පරිසරයන් පියවරින් පියවර විෂම වන ආකාරය පෙන්වා දෙයි. එසේම රජ දරුවන්ගේ පටන් පහළට අනුක්‍රමයෙන් පියවරෙන් පියවර සමාජය ධාර්මික වීමෙන් විශ්වයෙහි භෞතික

ක්‍රියාකාරීත්වය ද නිසි ලෙස සිදුවන්නේ ය. මෙහි ධාර්මික වීම යනු මිනිස් වර්ගයාවේ නිසි පැවැත්මයි, අධාර්මික වීම නම් එකී වර්ගයාවේ අනිසි පැවැත්මයි. මිනිසාගේ දැහැමි බව හෝ නොදැහැමි බව පරිසරයේ යහපත් බව හෝ අයහපත් බව කෙරෙහි බලපාන අයුරු මින් පෙනේ.

බෞද්ධ කර්ම සංකල්පය තුළ අන්තර්ගත පඤ්ච නියාම ධර්මයන් ද මිනිසා හා පරිසරය අතර ඇති සබඳතාව කියාපාන ධර්මයන් ය. එහි උතුනියාමය භෞතික පරිසරය ආශ්‍රිත කාලගුණ විද්‍යාත්මක සාධකයන් අර්ථවත් කරයි. ඒවා දේව නියමයකින් අහේතුකව ඉබේ සිදු නොවේ. බිජ නියාමය භෞතික පරිසරය ආශ්‍රිත උද්භිද විද්‍යානුකූල සාධකයන් අර්ථවත් කරයි. ධම්ම නියාමය සියලු සංස්කාරකයන්ගේ එනම් ජීවී අජීවී සවිච්චාණක අවිඥාණක සියලු ශක්තීන්ගේ යථා ස්වභාවය හේතුප්‍රත්‍ය ස්වභාවය පෙන්වා දෙයි. චිත්ත නියාමය හා කම්ම නියාමය ද

සොබාදහම හා යම් අයුරකින් එක්ව නැතැයි කිව නොහැකි ය. එසේම සුදුසු ප්‍රදේශයක වාසය කිරීම හෝග විපුලත්වයට හේතුවන කරුණු 04 න් එකක් බව වක්ක සූත්‍රයේ දැක්වේ. මේ ආදී කරුණු මගින් පරිසරය මිනිසාටත් මිනිසා පරිසරයටත් බලපාන ආකාරයත් මිනිසා හා පරිසරය අතර ඇති සබඳතාවන් මැනවින් වටහා ගත හැකි ය.

මිනිසා හා පරිසරය අතර ඇති වෙන් කළ නොහැකි සබඳතාව හඳුනාගැනීමෙන් පසු අපගේ ප්‍රස්තුතයට අදාළව පරිසරය පිළිබඳ වඩාත් කාර්යක්ෂම ක්‍රියාවලියක් සඳහා මිනිසුන් විසින් පත් කර ගනු ලබන්නා වූ රාජ්‍යයක් විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු පරිසර ප්‍රතිපත්තියක් පිළිබඳ බුදුදහමේ

අන්තර්ගත කරුණු පිළිබඳ අවධානය යොමු කළ යුතුය. සමාජයේ ඇති වන්නා වූ නොයෙකුත් ගැටලු එක් එක් පුද්ගලයාට විසඳ ගැනීමට නොහැකි අවස්ථාවේදී රාජ්‍ය මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ. මේ කරුණු අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රයෙන් කියවේ. රාජ්‍ය සංවිධානය තුළ ස්වභාවධර්මය ආරක්ෂා වන ප්‍රතිපත්තියක් තිබිය යුතු බව වක්කවත්තිසීහනාද සූත්‍රයේ එන දසසක්විති වත්වලින් කියවේ. එසේම රාජ්‍ය කටයුතු සැලසුම් කිරීමේ දී ශාක පද්ධතිය හා සත්ත්ව සත්හතිය ආරක්ෂා වන ආකාරයෙන් එය කළ යුතු බව කුටදන්ත සූත්‍රයෙන් කියැවෙයි. පරිසරය යෝග්‍ය අයුරින් සකස් වීම දියුණුවට හේතුවක් බව මහාමංගල සූත්‍රයේ සඳහන් වේ.

අංගුත්තර නිකායේ වක්ක සූත්‍රයේ මීට අමතරව මිනිසාගේ උග්‍රණ ස්වභාවය නිසා ගැටීමත් එය කෝළාහල දක්වා වර්ධනය වීමත් පෙන්වාදී තිබේ. මේ සියලු කරුණු අවධාරණය කරන්නේ බෞද්ධ චින්තනය මගින් රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක ඇති අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරන බවයි.

බෞද්ධ චින්තනය තුළ රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක් පිළිබඳ ඇති අවධානය හඳුනා ගැනීමත් සමඟ එම පරිසර ප්‍රතිපත්තිය තුළ අන්තර්ගත ප්‍රධාන අංග මොනවාදැයි මිලඟට විමසා බැලිය යුතුය. එම අංගයන් අතර පරිසරය පිළිබඳ කටයුතු කිරීමෙහිදී

පරිසර සම්පත් නිසිලෙස හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කිරීම රාජ්‍යයක් සතු පළමු වගකීමයි. විශේෂයෙන්ම බුදු දහම අවධාරණය කරන්නේ බොහෝ මිනිස්සු පරිසර සම්පත් කෙරෙහි බිය වන බවත් එසේ නොවී ඒ කෙරෙහි විද්‍යාත්මක අවධියක් ඇතිකර ගත යුතු බවත් ය. එසේ පරිසර සම්පත් හඳුනා ගැනීමත් සමඟ එම සම්පත්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීමට අවශ්‍ය අයුරින් කටයුතු සංවිධානය කිරීම බෞද්ධ චින්තනය හා බැඳුණු පාරිසරික ප්‍රතිපත්තියක මූලිකාංගයකි. ධම්මපදයේ දැක්වෙන ආකාරයට "දියාලුවන් ජලය කැමති තැනකට ගෙනයන බවත්,

බුදුසමය පරිසරය කෙරෙහි සාහසික වීම වෙනුවට මිතුරු ආකල්පයෙන් කටයුතු කළ යුතු බව පෙන්වා දෙයි. මෙත්ත සූත්‍රය දේශනා කිරීමේ හිදානය ගස් කොළන් කෙරෙහි හිතමිතුරුව වසන්නැයි දෙන අවවාදයකි. සෙවන ලබාදුන් ගසක අත්තක් බිඳ දැමීම මිත්‍රදෝහී වීමකැයි භූර්පච්ච ජාතක පෙළෙහි සඳහන් වේ.

ඊ වඩුවත් ඊදඬු කැමති ලෙස නමන බවත්, වඩුවත් දැව සුදුසු ලෙස සකසා ගන්නා බවත් දක්වා තිබීමෙන් ස්වභාව ධර්මය තිබෙන හැටියෙන්ම නොව තමන් කැමති අයුරින් වෙනස් කොට ප්‍රයෝජනයට ගැනීම මිනිසාට කළ හැකි කාර්යයක් වන අතර එසේ කිරීම සුදුසු ක්‍රියාමාර්ගයක් බවත් මැනවින් ප්‍රකාශ කැරෙන්නෙකි. මෙම ගාථාව පිළිබඳ අදහස් දක්වන මහාචාර්ය පලිභව්වන පරිසරය මිනිසාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා වෙනස් කරගත යුතු ය. එය කළ හැක්කකි. එය කළ හැක්කේ පරිසරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමෙනි යනුවෙන් ප්‍රකාශ කරයි. එසේම අංගුත්තර නිකායේ අවචායික, බෙත්ත, නිදාන යන සූත්‍ර විමර්ශනය කිරීමෙන් පරිසරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට මග පාදා ගත හැකි ය. ධාන්‍ය වගාවෙන් හොඳ අස්වැන්නක් ලබාගත හැකි ආකාරය පිළිබඳ මේ සූත්‍ර තුනෙන් කරුණු පැහැදිලි කෙරේ. එසේම ස්වභාව ධර්මයෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීමට ස්වභාව ධර්මයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ හරි වැටහීමක් අවශ්‍යයයි පිළිගැනේ. ප්‍රබුද්ධ මිනිසකු ස්වභාවධර්මයෙන් ප්‍රයෝජන ගන්නා හැටි කදිම උපමාවකින් සිඟාලෝවාද සූත්‍රයේ විස්තර කෙරේ. "හමරස්සේව ඉරියාතෝ" යනුවෙන් මී මැස්සා (බඹරෙකු) මගින් රොන් ගන්නා මෙනි. මේ සියල්ලෙන් අවධාරණය වන්නේ රාජ්‍යයක් පරිසර සම්පත් විද්‍යාත්මකව අධ්‍යයනය කොට ඒවා නිසි ආකාරයෙන් සකසා ගැනීම බෞද්ධ රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක වැදගත් අංගයක් බවයි.

රාජ්‍යයක් විසින් පාරිසරික සම්පත් සැහැසි ලෙස පරිහරණය කිරීම බෞද්ධ චින්තනයට එකඟ නොවන්නකි. ස්වභාව ධර්මය මිනිසාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා කිසියම් ඊශ්වරයෙකු විසින් මවන ලද්දක් නොවේ. එසේම එය මිනිසාට පමණක් නොව සියලු සතුන්ට අයත් බව මිනිසා පිළිගත යුතු ය. එහෙත් වර්තමානයේ ඇතැම් බටහිර දියුණු යයි සම්මත බොහෝ රටවල් තුන්වන ලෝකයේ මිනිස්සු භාවිත කරන පාරිසරික සම්පත් මෙන් කිහිප ගුණයකට පරිභෝජනය කරති. එය සම්පත් සිඳියාමට හේතුවකි.

මේ හේතුව නිසාම ස්වභාවධර්මය කෙරෙහි සාහසික වීම මිනිසා විසින් නොකළ යුත්තකි. හිතමිතුරු ආකල්පයෙන්ම කටයුතු කළ යුතුය.

බුදුසමය පරිසරය කෙරෙහි සාහසික වීම වෙනුවට මිතුරු ආකල්පයෙන් කටයුතු කළ යුතු බව පෙන්වා දෙයි. මෙත්ත සූත්‍රය දේශනා කිරීමේ නිදානය ගස් කොළන් කෙරෙහි හිතමිතුරුව වසන්නැයි දෙන අවවාදයකි. සෙවන ලබාදුන් ගසක අත්තක් බිඳ දැමීම මිත්‍රදෝහී වීමකැයි හුර්පවිච ජාතක පෙළෙහි සඳහන් වේ.

'යස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය - නිසිදෙයා සයෙයාචා න තස්ස සාබං භඤ්ජෙයා - මිත්තදුබ්භොහි පාපකො"

යනුවෙන් දක්වන ආකාරයට රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක ක්‍රියාත්මක විය යුතු අංගයක් ලෙස අසාහසිකත්වය දැක්විය හැකිය.

පරිසර සංරක්ෂණයට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමද බෞද්ධ චින්තනය හා බැඳුණු රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක අංගයක් විය යුත්තේ බුදු දහම ඒ පිළිබඳ දක්වා ඇති අවධානය හේතුවෙනි. පරිසරයට හානි පමුණුවා පරිසරය වනසා තමාගේ ප්‍රයෝජන සාහසික ලෙස ලබා නොගත යුතු බව කුටදන්න සූත්‍රයේ එන එක ඡේදයකින් මැනවින් විස්තර කෙරේ. මහාවිජිත රජුගේ මහා යාගයේ දී ගවයෝ නොමරන ලදහ. එළු තිරළුවෝ නොමරන ලදහ. කුකුළෝ හූරෝ නොමරන ලදහ. යාග කරණු පිණිස රුක්හූ නොසිඳුන ලදහ. තවදුරටත් යාගය ගැන කෙරෙන විස්තරයේ සැහැසිව මිනිස් ශ්‍රමය සූරා නොගත් බවට ද කරුණු ඉදිරිපත් කෙරේ. මේ පිළිබඳව අදහස් දක්වන ට්‍රේවලිං සමකාලීන බමුණු සමාජය කළ යාගය විවේචනයට ලක් කරයි. මක්නිසාද යත් එමගින් සිදු වූ පරිසර හානිය හේතුවෙනි.

එසේම ව්‍යාග්ඝපජ්ජ සූත්‍රයේ දී දීඝ ජානුකෝලිය සූත්‍රයට "උදුමිරබාදන උපමාව දැක්වීමෙන්" පරික්ෂාකාරී ලෙස පරිසර සම්පත් පරිහරණය පිළිබඳ පෙන්වා දෙයි. එසේම උපසම්පදා භික්ෂූන් ගස් සිඳීම පාවිත්තිය ඇවතකි. "වනං ජිත්ඳථ මා රුක්ඛං" යයි කෙලෙස් වනය කැපීමටත් ගස් නොකැපීමටත් බුදුන් වහන්සේ අනුගාසනා කර ඇත.

නොගිලන්ව සිටියදී නිල්නණ ඇති තැනක මළමුත්‍ර කිරීම හෝ කෙළ ගැසීම භික්ෂූන්ට දුක්කටාපත්තියකි. මේ ආදී වශයෙන් පරිසර සංරක්ෂණයේ වැදගත්කම බෞද්ධ රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තිය තුළ අන්තර්ගතය.

පරිසර දුෂණය වර්තමානයේ බරපතල ගැටලුවකි. මෙහි දී බෞද්ධ මූලාශ්‍රය මගින් පරිසර අංග 04ක් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කොට තිබේ. එනම් ජල දුෂණය, වායු දුෂණය, ශබ්ද දුෂණය, පාංශු දුෂණය වශයෙනි. ජලය, පානීය ජලය හා පාරිභෝජනීය ජලය වශයෙන් කොටස් දෙකකට වෙන්කොට කරුණු දැක්වේ. ජලය දුෂණය කිරීම වරදක් බව බෞද්ධ මූලාශ්‍රයේ ස්ථාන කීපයකම සඳහන් වේ. "ජලය දුෂණය කිරීම වරදකි" ජලයෙහි මළ මුත්‍රා පහ කිරීම හෝ කෙළ ගැසීම දුක්කටාපත්තියකි. එසේම ජලය අපිරිසිදු වන පරිදි ක්‍රියා නොකළ යුතු බව විනය චූල්ල වග්ග වත්තබ්බන්ධකයේ විස්තර කරයි. බොන ජලය සම්පයෙහි හෝ පරිභෝග ජලය සම්පයෙහි සෙනසුන් ගසා නොදැමිය යුතු බවට ද අනුගාසනා කෙරේ. බුද්ධ කාලීන භාරතීය සමාජයට අදාළ ලෙස දේශනා කළ මේ කරුණු තුළින් අද්‍යතන රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමේ දී ජල මාර්ග, මහාජලාශ, මහ මුහුදු මෙන් ම නල ජලය ද, දුෂණය වීමෙන් වැළැක්වීම සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත්වීම කළ යුතු බව පැවසිය හැකි ය. වායු දුෂණය ද වර්තමානයේ බරපතල පාරිසරික ප්‍රශ්නයකි. ක්‍රි.පූ 06 වන සියවසේ එළිදුටු බුදුසමය තුළ මේ පිළිබඳව ද සාකච්ඡා කොට තිබේ.

ඉදිරි මිදුලෙහි උඩු සුළඟෙහි සෙනසුන නො ගසාදැමිය යුතුය යනුවෙන් දුටුලි අපද්‍රව්‍ය වාතයට එක්වීම නොකළ යුත්තක් බව පෙන්වා දී තිබේ. ශබ්ද දුෂණය ද පරිසර දුෂණයේ එක් කොටසකි. එහි අහිතකර බව පෙන්වා දෙන රොබට් අර්විල් ශබ්දය අධිකවීම බිහිරි බව ජීවාව නොරිස්සීම (Irritation), කෝපය (Resentment) ඇති කිරීමටත් ශක්තිය නොදැනුවත්ම හීන කිරීමටත් හේතුවන බව පෙන්වා දෙයි. බෞද්ධ චින්තනය තුළ ශබ්ද දුෂණයට ඉඩක් නොමැති බව පැහැදිලි ය.

එයට උදාහරණ රැසක් දැක්විය හැකිය. පොට්ටුපාද පිරිවැජ් තෙමෙ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිය අරමට වැඩමවනු දුරින් ම දුටුවේ ය. දැක වහාම සිය පිරිස නිහඬ කළේය. "හවන්හු නිහඬ වෙන්වා පින්වන්ති හඬ නොගන්න මේ ශ්‍රමණ හෙවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මෙහි වැඩමවති. ඒ ආයුෂ්මත් තෙමේ නිහඬ බව කැමති ය. නිහඬ බවෙහි ගුණ කියන සුලුය. මේ පිරිස් නිහඬ යැයි දැන මෙහි වැඩමවීමට සුදුසු යැයි සිතුවොත් මැනවැයි සිතා පිරිස සන්සුන් කළේය. ඒ බුදුන් වහන්සේ තුළ තිබූ ශබ්දය දුෂණය නොකිරීමේ පිළිවෙතයි.

ශබ්ද දුෂණය ප්‍රිය නොකළ බුදුන් වහන්සේ සිය ශ්‍රාවකයන්ට වදාළේ නිසරු දෙතිස් කථාවෙන් තොරව කල් යවන ලෙස ය. තවද අරියපරියේසන සුත්‍රයේ දී අර්ථවත් කතාවක් නොවේ නම් නිහඬ බව අගය කොට ඇත. (ධම්මී වා කථා ආර්යෝ වා තුණ්හිභාවො) එසේම දීඝනිකායේ සාමච්චළ සුත්‍රයේ දී අභාසත් රජු ජීවක වෙදුන් සමඟ මහ රෑ ජීවකම්බ වනය වෙත යන විට සිය ගණන් හික්ෂුන් හා බුදුරදුන් වැඩ සිටියත් එහි ඇති නිහඬතාව ගැන භීතියටත් විශ්මයටත් පත්ව ඇත. මේ ආකාරයට බෞද්ධ චින්තනය හා බැඳුණු රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක පරිසර දුෂණය වැළැක්වීම ප්‍රමුඛ කරුණක් විය යුතුය.

පරිසරය තිබෙන අයුරින් ම නොව සකසාගෙන පරිහරණය කිරීම බුදුදහම පෙන්වාදෙන කරුණක් බව ඉහතින් කියැවිණි. එසේම පරිසර සංවර්ධනය ද බෞද්ධ චින්තනය තුළ අඩංගු රාජ්‍යානුබද්ධ පරිසර චින්තනයට අන්තර්ගත කළ යුතු අංගයකි. සංයුක්ත නිකායේ දේවතා සංයුක්තයේ වනරෝප සුත්‍රය මේ කරුණු මැනවින් අවධාරණය කරයි. දෙලොව පින් වැඩෙන කාර්යයන් පෙන්වාදෙන තැන,

"ආරාමරෝපා වනරෝපා - යෙ ජනාසෙතුවකාරකා

පපඤ්ච උපපාඤ්ඤ - යෙ දදන්ති උපස්සයං"

මෙහි සාමාන්‍ය අරුත ආරාම තැනීම, වන වැවීම, ඒ දඬු පාලම් කරවීම, නිවහන් සාදාදීම යන කරුණුය. වර්තමානයේ පෞද්ගලික මට්ටමෙන් මෙන් ම රාජ්‍ය මට්ටමෙන් ද ඉහළම සැලකිල්ලක් ලබා

රාජ්‍ය මට්ටම ඉක්මවා ජාත්‍යන්තර මට්ටමකින් ද දැඩි අවධානය යොමු කර ක්‍රියාත්මක කෙරෙන ව්‍යාපෘති ගණනාවක් මෙතැන්දී හඳුනාගත හැකිය. එනම් මල්වතු, උද්‍යාන, උද්භිද උද්‍යාන, ගෙවතු වගා, වන වගා, මාර්ග පද්ධති, පානීය හා පරිභෝජනීය ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති ඇති කිරීම නිවාස සංවර්ධනය ඒ අතර වේ. මේවා පරිසර සංවර්ධනයේ ප්‍රමුඛ කරුණුය.

රටක පවතින පරිසරය සෞන්දර්ය රසාස්වාදය සඳහා යොදා ගැනීමේ වැදගත්කම බුදුදහම පෙන්වා දෙයි. විශේෂයෙන්ම ඒ සඳහා අවශ්‍ය කරන වටපිටාව සකස් කිරීම බෞද්ධ චින්තනය හා බැඳුණු රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක අංගයක් ලෙස සැලකිය හැකි ය. පරිසර ආස්වාදය සැබෑ ලෙසම ලැබුවෝ ලෙස පෙළ දහමෙහි සඳහන් වන්නේ ආර්යයෝ ය. ඔවුහු පරිසරය ආස්වාදය කළ මුත් එහි නොඇලුනාහ. පාඨශ්ඡනයා ආස්වාදයේ ඇලෙයි. කෙසේ වෙතත් සමස්ත මිනිස් වර්ගයා පරිසර ආස්වාදයට යොමු වීම ඔවුන්ගේ ජීවිත යහපත් කිරීමට හේතුවන කරුණකි.

බුදුරදුන්ගෙන් පටන් ශ්‍රාවකයන් දක්වා පරිසර රසාස්වාදයට යොමුවීම පිළිබඳ උදාහරණ බෞද්ධ මූලාශ්‍රයෙන් සොයාගත හැකි ය. බුදුරදුන් වරක් ගෝසිංග වනයෙහි සෞන්දර්ය පෙන්වා දී ඇත්තේ මෙසේ ය.

"ඇවැත්ති රේවතවනයෙහි ගෝසිංහ සාලවනය සිත්කලය, රාත්‍රිය දෙස් රහිතය (ප්‍රසන්නය) වාක්ෂයා මුල පටන් අගතෙක් ම (මල්) පිපී ඇත්තෝ ය. දිව්‍යමය සුගන්ධය වැනි මිහිරි සුවඳ ද හමයි. ඇවැත්ති රේවතයෙහි කෙබඳු හික්ෂු නමක් නිසා මේ ගෝසිංහ සල් වනය ශෝභමාන වේද යනුවෙනි. එසේම රහතුන්ගේ පරිසර ආස්වාදයේ ස්වභාව කියාපාන අවස්ථාවන්හි "රමණියානි අරඤ්ඤනි යත්ථ න රමත ජනො" යන්නෙන් කියැවෙන ආකාරයට රහතුන් ස්වභාව සෞන්දර්ය ආස්වාදය කළත් එහි නොඇලෙන බවයි. රහතන් වහන්සේලාගේ පරිසර ආස්වාදය පිළිබඳ තොරතුරු පෙර - පෙරිගාථා පරීක්ෂා කිරීමෙන් හඳුනා ගත හැකිය.

චිත්තක හිමියන් සොබා සෞන්දර්ය ආස්වාදය කොට ඇති ආකාරය එම පෙරිගාථා පරිවර්තනය

කිරීමෙන් මෙසේ දැක්විය හැකි ය. නිල්වලා බඳු වූ පැහැපත් සිහිල් දිය ඇති සුපිරිසිදු බිම් ඇති රනිඳ ගොවිවත් විසින් සෙවූනා ඒ මහා ගිරි ශිබර සිත් අලවයි මා

මහාකාශ්‍යප හිමියෝ දර මණිය ගිරි ශිබර දැක දැක උදාන ගීතිකා කියති.

පැතිර ගිය ලුණුවරණ රුක්පෙළින් සිත්කලු වූ බිම් කඩා ඇත්තු ගර්ජනා කෙරෙහි එගිර සිබර මා සිත අලවයි දිය පහන්ය ගල්තල පුළුල්ය දිය සෙවල ඇති එහි මුවන් හා වඳුරන් ඇත. එගිර සිබර අලවයි ම නෙත් සිත්

මේ ආකාරයට බුදුරදුන්ගේ පටන් ශ්‍රාවකයන් දක්වා තම ජීවිත මගින් පෙන්වා දී ඇත්තේ මිනිස් ජීවිත සරු කිරීම සඳහා පරිසර සෞන්දර්යයේ බලපෑමයි. එහෙයින් බෞද්ධ චින්තනයට එකඟව රාජ්‍ය පරිසර ප්‍රතිපත්තියක අන්තර්ගත විය යුතු අංගයක් ලෙස සෞන්දර්ය රසාස්වාදය ජනතාවට ලබා දීමට අවශ්‍ය වටපිටාවක් සකස් කිරීමත් වැදගත් කරුණකි.

පරිසරය මිනිසා ලැබූ උත්තම දායාදයකි. එහෙයින් ඉහතින් දැක් වූ ආකාරයට පරිසර ගැටලුව වර්තමාන රාජ්‍යයන් විසින් දැඩි අවධානයට යොමු කළ යුතු ප්‍රශ්නයක් බවට පත්ව තිබේ. රාජ්‍ය සීමාව ද ඉක්මවා ලෝක මට්ටමින් සැලකිලිමත් විය යුතු තත්ත්වයකට එය පත්ව තිබේ. මෙවැනි තත්ත්වයක් හමුවේ මෙබඳු ප්‍රශ්න නොතිබූ ක්‍රි.පූ 06 වැනි සියවසේ තරම් එළිදුටු බුදුදහම තුළ මෙම ප්‍රශ්න පිළිබඳ අවධානය යොමු වී තිබේ. විශේෂයෙන්ම පරිසරය මිනිස් ජීවිත යහපත් කිරීමට යොදා ගන්නා ආකාරය එමගින් පෙන්වාදී තිබේ. එබැවින් වත්මන් රාජ්‍යයන් විසින් සකස් කළ යුතු හා ක්‍රියාත්මක කළ යුතු පරිසර ප්‍රතිපත්තියකට අදාළ බොහෝ කරුණුවලින් බෞද්ධ පරිසර චින්තනය පොහොසත් බව පැවසිය හැකි ය.

සසරින් ඵතොර වෙනින නම් දුක අවබෝධ කර ගනිමු

මහනුවර, වත්තේගම, ඉහල යටවර, ශ්‍රී බෙත්තාරාම මූල මහා විහාරවාසී, රාජකීය පණ්ඩිත, ශාස්ත්‍රපති සුජය වත්තේගම රතනසාර හිමි

උසස් මනසකින් හෙබි තැනැත්තා මනුෂ්‍යයාය. එකී මනුෂ්‍යයාට ඇත්තේ එක් මනසකි. මසැස් හෙවත් තෙත් යුගලයකි. මෙසේ දෙනෙතක් සහිත මනුෂ්‍යයන් ලෝකය දෙස බලනුයේ විවිධ දිශානතින්ට අනුව ය. යමෙකු මනසින් බලා තීරණයන්ට එළඹෙනවා මෙන්ම තවකෙකු මසැසින් බලා තීරණයන්ට ප්‍රාප්ත වෙයි. ලෝක සත්ත්වයාට පොදුවේ මතුවන ප්‍රශ්නයක් වන ලෝක ස්වභාවය පිළිබඳව ද

මනුෂ්‍යයන් අතර විවිධ මතවාද විය. ක්‍රි. පූ. 6 වන සියවසේ භාරතය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී සත්ත්වයාගේ උපත ලෝකයේ ජනිත වීම පිළිබඳ එක් එක් මතවාද ඉදිරිපත් විය. එම මතවාද ඉදිරිපත් කරමින් ඒ ඇසුරෙන් විවිධ ආගම්, දර්ශනවාද බිහි විය. භාරතීය ජනතාව මෙම ආගම් දර්ශන ඇසුරෙන් ආධ්‍යාත්මික සුවය අපේක්ෂා කළහ.

යමෙකු පැවසුවේ මෙම මනුෂ්‍ය සත්ත්වයාගේ මැවීම දෙවියන් සතු වූ බවයි. තවකෙක් හේතු ප්‍රත්‍යයක් නොමැතිව මනුෂ්‍යයාගේ ආරම්භය සිදුවන බව කීහ. විවිධ මතාන්දර, විශ්වාස ඇදහිලිවලින් පිරුණා වූ කාල වකවානුවකය අපගේ ගෞතම ත්‍රෛලෝක තිලකයාණන් වහන්සේගේ පහළ වීම සිදු වූයේ. එම උත්තරීතර ධර්මය තුළින් සර්ව සත්ත්වයාට මෝක්ෂ මාර්ගය හෙවත්

නිර්වාණ මාර්ගය සාධනය කර ගත හැකි ය. මෙම සංසාරමය දුකින් පිරුණා වූ, දුක පෙරටු කර ගත්තක් බව අමා මෑණියන් වහන්සේ දේශනා කළ සේක. නිවන් මාර්ගය පසක් කර ගැනීමට නම් මෙම සංසාර දුක නැති කළ යුතු බව, ක්ෂය කළ යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ සේක. සත්ත්වයා සසර දුකින් එතෙර කිරීමේ මාර්ගය හෙවත් චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අන්තර්ගත වන්නේ ශාන්ති නායකයන් වහන්සේ ශ්‍රී මුඛයෙන් දේශනා කළ පළමු සදහම් දෙසුම වන ධම්මසක් පැවතුම් සුත්‍ර දේශනාවේ ය. එදා ඉසිපතන මිගදාය බඳුලුවමින් යෑම, තුසිත, පරනිමිබිත යැයි කියන්නා වූ දිව්‍ය ලෝකවල වැඩ වාසය කරන දිව්‍ය දේවතාවුන් වහන්සේලාගේ සාධුකාර හඬ පුෂ්පෝපහාර මධ්‍යයේ මෙම ප්‍රථම දම් දෙසුම පැවැත් වූ සේක.

බුද්ධ දේශනාවේ මූලික හරය වන්නා වූ ද සමුංකංසික දේශනාව නමින් හැඳින් වෙන්නා වූ ද චතුරාර්ය සත්‍යය කොටස් හතරකට බණ්ඩනය කළ හැකි ය. ඒ පහත සඳහන් ආකාරයටය.

- 01. දුක්ඛාර්ය සත්‍යය
- 02. දුක්ඛ සමුදාර්ය සත්‍යය
- 03. දුක්ඛ නිරෝධාර්ය සත්‍යය
- 04. දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදාර්ය සත්‍යය

ඉහතින් දක්වා ඇත්තේ එම අංග සතර පාළි භාෂාවට අනුවයි. එහි සරල සිංහල තේරුම පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය.

- 01. දුක
- 02. දුකට හේතුව
- 03. දුක නැති කිරීම
- 04. දුක නැති කිරීමේ මාර්ගය

සච්ච සංයුක්තයේ කෝට්ඨාම වග්ගයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද කරුණක් මතු දැක්වේ. "මහණෙනි, චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ නොකිරීම හේතුවෙන් ඔබටත්, මටත් බොහෝ කළක් සසර සැරි සැරීමට සිදු වේ." මෙම පාඨයෙන් පැහැදිලි වන්නේ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය ඉතා වැදගත් දේශනාවක් බවයි. මෙම සත්‍ය තුළ ඇති ඉතා විශේෂ ලක්ෂණ තුනක් නිසා මේවා සත්‍යය ලෙස හඳුන්වයි. තථ, අචිතථ හා අනඤ්ඤථ යනු එම ලක්ෂණ තුනයි. තථ යන්නෙන් හඳුන්වන්නේ සිව් වැදුරුම් වූ මෙම සත්‍යය ඒකාන්ත සත්‍යය හෙවත් ඒකාන්ත වශයෙන්ම සත්‍යය වන බැවිනි. කිසිම කළෙක බොරු නොවන්නා වූ ද, ලෝකයේ පවතින්නා වූ වෙනස් නොවන විපරිමාන නොවන බැවින් මෙම සත්‍යය අචිතථ නම් වේ. අනඤ්ඤථ නමින් හඳුන්වන්නේ ස්වරූපයේ වෙනසක් හෙවත් අන් පරිද්දකින් මෙම සත්‍යය පෙනී නොසිටින බැවිනි.

මෙකී සඳහන් කළ හැම සත්‍යයක්ම ආර්ය නමින් හැඳින්වේ. මෙසේ මෙම චතුරාර්ය සත්‍යය ආර්ය ලෙස හැඳින්වීමට ද හේතු වූ යම් යම් හේතු සාධක බුදුරජුන් විසින් ඉදිරිපත් කර ඇත. තුන්තරා බෝධිය නමින් හැඳින් වූ බුදු, පසේ බුදු හා මහ රහතන් වහන්සේලා වැනි උත්තරීතරයන් වහන්සේලා විසින් අවබෝධ කළ බැවින් ආර්ය නම්

වේ. එමෙන්ම මෙම සත්‍යය අවබෝධ වීම තුළින් ආර්ය මාර්ගයට ප්‍රවිශ්ට විය හැකි බැවින් ද ආර්ය නමින් හඳුන්වයි. ආර්ය යන වචනයෙන් උතුම් යන අදහස ද ප්‍රකාශ වේ. සිව් වැදුරුම් වූ මෙම සත්‍යයට බැහැර එක් සත්‍යයක් වත් ලෝකය තුළ නොපවතී. චතුරාර්ය සත්‍යය දේශනාවේ පළමුවන උතුම් සත්‍යය වන්නේ දුක්ඛාර්ය සත්‍යයයි. එනම් දුක පිළිබඳ වූ උතුම් සත්‍යයයි. මෙකී සත්‍යය තුළින් යමක පැවැත්ම හෙවත් පවත්තිය හෙළි කරයි. මනෝ රමණීය වූත්, උත්තරීතර වූත් ප්‍රථම ධර්ම දේශනාවේ දී ගෞතම මුනින්ද්‍රයාණන් වහන්සේ දුක්ඛාර්ය පිළිබඳව දේශනා කළේ පහත සඳහන් ආකාරයටයි.

"ඉදං බො පන භික්ඛවේ දුක්ඛං අරිය සච්චං, ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛා, අප්පියෙහි සම්පයෝගො දුක්ඛා, පියෙහි විප්පයෝගෝ දුක්ඛා යම්පිච්චං නලභති තම්පි දුක්ඛා සඬචිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛබ්බා දුක්ඛා"

මෙම පාඨයේ සිංහල අනුවාදය පහත සඳහන් ආකාරයට දැක්විය හැකිය.

"මහණෙනි මේ වනාහි දුක්ඛාර්ය සත්‍යයයි. ජාතිය දුකයි, ජරාව ද දුකයි, ව්‍යාධිය ද දුකයි, මරණය ද දුකයි, අප්‍රිය සම්ප්‍රයෝගය ද දුකයි, ප්‍රිය විප්පයෝගය ද දුකයි. යමක් කැමති නම් එය නොලැබීමත් දුකයි, සැකෙවින් උපාදානාස්කන්ධයෝ පස් දෙනම දුක් හු වෙති."

සමාජය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී දුක්ඛ හෙවත් දුක යන වචනය නිතරම අප සවන් ගැටෙන්නා වූ වචනයකි. මෙම දුක යන වචනය සමාජය හා බද්ධ වී පවතී. සමාජ සංස්ථාව තුළ මනුෂ්‍යයාගෙන් දුක යනු කුමක් දැයි විමසුවහොත් අපට විවිධ අදහස් ලබා ගත හැකි ය. දුක යන වචනය ඇසීමට පවා අප කවුරුත් අකමැති වෙමු. දුක යන වචනයේ විවිධ අර්ථ ස්වරූප ඇත. කණගාටුව, කරදරය, විපත, දෙමිනස වැනි විවිධ තේරුම් මෙම දුක යන වචනයට ඇත. නමුදු මෙම සරල අර්ථ විග්‍රහයන්ට වඩා පරතෙරට ගියා වූ ගැඹුරු අර්ථයක් මෙම දුක යන වචනයෙහි අන්තර්ගතව ඇත.

ගැඹුරු අර්ථයකින් හෙබියා වූ

ද, සසර සාගරය තරණය කිරීමට මනුෂ්‍යයාට අවැසි වන්නා වූ ද මෙම දුක ප්‍රභේදාකාරයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දක්වා ඇත. පෘථග්ජන මනුෂ්‍යයාට තේරුම් ගත හැකි ආකාරයෙන් ඉතා නිරවුල්ව අමා මෑණියන් වහන්සේ මේ පිළිබඳ විමර්ශනාත්මකව දේශනා කර ඇත. චතුරාර්ය සත්‍යය දේශනාවෙහි පළ මු සත්‍යයෙහි අන්තර්ගත මෙම දුක්ඛ සත්‍යයෙහි විග්‍රහ කරන්නා වූ දුක තෙවැදුරුම් ආකාරයකින් විමසා බැලිය හැකිය. ඒ පහත සඳහන් ආකාරයටයි.

- 01. දුක්ඛ දුක්ඛ
- 02. විපරිතාම දුක්ඛ
- 03. සංඛාර දුක්ඛ

ත්‍රිවිධ ස්වරූපයකින් හෙබියා වූ මෙම දුකෙහි පළමු බණ්ඩනය නම් දුක්ඛ දුක්ඛයයි. එනම් සාමාන්‍ය දුකයි. පුද්ගලයා සමාජයත් සමඟ අනුයෝජනය වීමේ දී, සමාජය හා සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීමේ දී පුද්ගලයාට විදීමට සිදුවන, දෛනිකව ජීවිතයේ පුද්ගලයාට අන්දැකීමට සිදු වන්නා වූ දුක්ඛ සමුදායන් සාමාන්‍ය දුක යනුවෙන් විස්තර කළ හැකි ය. ජීවියා මෙම සමස්ථ ලෝකය සමඟ සම්බන්ධ වීමේ දී එහි මූලික පියවර තුනක් ඇත. උප්පාදය හෙවත් ඉපදීමත්, පැවැත්ම සහ නැති වී යෑමත් ය. පෘථග්ජන මනුෂ්‍යයාට මෙම අවස්ථාවන් තුනෙහිදීම කායික වූත්, මානසික වූත් විවිධ දුක් කම්කටොලු විදීමට සිදු වේ. ඒවා දුක්ඛ දුක්ඛ හෙවත් සාමාන්‍ය දුක වශයෙන් තවදුරටත් විග්‍රහ කළ හැකි ය. සෑම ක්‍රියාවක් අවසානයේ ම මුහුණපාන්නට සිදු වන්නේ දුකට ය. ඒදිනෙදා ජීවිතයේ යම් යම් අවස්ථාවන්හි දී ද යම් යම් කාල පරාසයන්හි දී ද මිනිසා මෙකී දුකට භාජනය වෙයි. පුද්ගලයා මෙලොවට ජනිත වන්නේ ද හඬා ගෙන ය. ඔහු මෙලොවින් බැහැර වන විට ද බොහෝ පිරිසක් හඬති. හැඬීම යනු දුකෙහි ප්‍රකාශනාත්මක ස්වරූපයක් ය. දුක් ගින්දර යන වචනයක් සමාජය තුළ ඇත. දුක අග්නි ජාලාවක් හෙවත් ගින්දරක් ලෙස මිනිසා හඳුන්වා ඇත්තේ මනුෂ්‍ය චින්ත සන්නාපය එයින් දැවී යන බැවිනි. සිතට දුකක් ආ විගස සිය දහස් වතාවක් දැවී දැවී වේදනා ගෙන දෙයි.

කටුක වූත්. අමිහිරි වූත් පාදක කර ගෙන මෙකී සාමාන්‍ය දුක ඇති වේ. ඉපදීම ද දුකකි. මනුෂ්‍යයෙකු වශයෙන් පමණක් නොව තිරිසන් සත්ත්වයෙකු ලෙස ද ඉපදීම මහා දුක්ඛ කන්දරාවක් ගෙන දෙයි.

මව් කුස පිළිසිඳගත් මොහොතේ පටන් ලොවට බිහි වීම තෙක්ම විවිධ දුක්වලට භාජනය වේ. එවැනි සිදුවීම් මිනිස් සිතේ රදා නොපවතින බැවින් මිනිසාට ඒවා මතක නැත. ඉපදෙන අවස්ථාවේ ද ඇතිවන වේදනාව නිසා පමණක් ඉපදීම දුකක් ලෙස සැලකිය නොහැකි ය. ඉපදීමෙන් අනතුරුව විඳින්නට තිබෙන සියලු දුක්ඛයන් උරුම වන්නේ ඉපදීම හේතුකොට ගෙන ය. අනෙකුත් සියලුම දුක් ඉපදීම හේතු කරගෙන ජීවිතයෙන් තුරන් වී යයි නම් මනුෂ්‍යයන්ට ඉපදීම සැපයකි. සුවයකි. නැතහොත් සතුටකි. එවිට මිනිස්සු සසර ඉපදීමට බොහෝ ප්‍රිය කරති. නමුදු මෙම ජාතිය හෙවත් උපත හේතු කරගෙන මිනිසා ලෙඩ වීම, මරණය, වැළඹීම වැනි විවිධ දුක්ඛයන්ට භාජනය වෙයි. මෙය හේතු කරගෙන සත්ත්වයා

තම සිත පිනා යන ප්‍රිය උපදවන පුද්ගලයින් සමඟ සබඳතා පැවැත්වීම, ඔවුන් සමඟ ආශ්‍රය කිරීම සිතට මහත් සැහසිලි දායක කරණයකි. එවැනි තමා ප්‍රිය කරන පුද්ගලයින්ගෙන් වෙන් වීමට, දුරස් වීමට සිදු වුවහොත් ඇති වන්නේ දුකකි. දුක්ඛාර්ය සත්‍යයෙහි ප්‍රිය විජ්ජයෝග ලෙසින් අදහස් වන්නේ මෙකී කරණයයි. එමෙන්ම තමා ප්‍රිය කළ වස්තුවකින්, පරිසරයකින් අපත් වීමට සිදු වීම ද අයත් වන්නේ ප්‍රිය විජ්ජයෝග දුකටයි.

සංසාර සාගරයෙහි සිය දහස් වාරයක් මැරී මැරී උපදියි. මනුෂ්‍ය ලොව උපත නොලබා නිරය උරුම වුවහොත් අසීමිත දුක් සමුදායන්ට භාජනය වෙයි.

ජාතියට ඉක්බිති ජරාව ඇති වේ. එනම් දිරා යාමයි. වයසට යාම, වෙනස් වීම යන්නෙන් ද හඳුන් වන්නේ ද මෙම ධර්මතාවයයි. පුද්ගලයා උපන්දා සිටම ඉපදීමත් සමඟ වෙනස් වීම ආරම්භ වේ. මුල් කාලයේ ඉන්ද්‍රිය පරිණත වීම පසු කාලයක ඉන්ද්‍රිය දුර්වල වීම ලෙස හඳුන්වයි. මේ මුළු මහත් ලෝකයම අස්ථිර ය. එම අස්ථිර ලෝකයේ ස්ථිර කිසිදු දෙයක් නොමැත. ජීවිත කාලය පුරාවට මෙම දිරා යාම සිදු වූවත් එය අපට දර්ශනය වන්නේ මහලු වීමේ දී ය. කෙස් හැලීම, දත් දිරා යාම, කෙස් සුදු වීම, සම රැළී වැටීම යනු ශරීරය දිරා පත් වී යන ආකාරයන් ය. කිසිදු ආකාරයකින් මෙම ධර්මතාවය මැඩ පැවැත්විය නොහැකි ය.

ජරාවට, දිරාවට ප්‍රාප්ත වූ පුද්ගලයෙකු වීමට සියලුදෙනා ම අකමැති වෙති. සිදුහත් බෝසත් කුමරු උයන් කෙළියට යන අතරතුර සතර පෙර නිමිතිවල දී පළමුව ම දුටුවේ මහල්ලෙකු ය. එබැවින් කුමරු සිත කළකිරුණි. සිතේ සන්තාපයක් මතු විය. සදානතික සුවය ලබා ගැනීමේ මාර්ගය සෙවීමට පෙළඹවීමේ මාර්ගය විචර වූයේ එපරිද්දෙනි.

ඉපදීමට පසු ජරාවට පත් වේ. එයින් පසු ඇති වන්නේ ව්‍යාධියයි. ජරාවට, දිරායාමට පත් වන සත්ත්වයා ලෙඩ වීම හෙවත් ව්‍යාධියට පත් වීම ස්වභාවික කරුණකි. කායික වශයෙන් ද, මානසික වශයෙන් ද මිනිසා විවිධ දුක් දෙමනස්වලට භාජනය වේ. ජීවිත කාලය පුරාවටම අසනීපයකින් තොරව, ව්‍යාධියකින් තොරව ජීවත් විය හැකි අයෙකු නොවේ. ළමා වියේ දී නිරෝගීව සිටින ඇතැම් සත්ත්වයන් තරුණ වයසේ දී රෝගයන්ට ගොදුරු වේ. තරුණ වයසේ දී නිරෝගීව සිටින පුද්ගලයෙකු වැඩිහිටි වියේ දී ලෙඩ වීමෙන් දුක්ඛයන්ට භාජනය වේ. ජීවිතයේ එක් අවධියක් නිරෝගීව සිටින්නට තවත් අවධියක දී රෝගී වී විඳවන්නට සිදු වේ.

නමුදු සාමාන්‍ය ස්වභාවය නම් මිනිසා නිතර නිතර ව්‍යාධියට පත් වීමයි. තාක්ෂණය කෙතරම් දියුණු වුව ද මෙය නවත්වාලිය නොහැකි ය.

සමාජයේ ජීවත් වන්නා වූ අපට විවිධ පුද්ගලයන් ඇසුරු කිරීමට ලැබෙයි. අප ඇසුරු කිරීමට කැමති මෙන්ම අකමැති පුද්ගලයින් ද ඇසුරට ලැබෙයි. එසේ අප ප්‍රිය නොකරන පුද්ගලයන් සමඟ ඇසුරු කිරීමට සිදු වීම, අකමැති පරිසරයක නියුක්ත වීමට සිදු වීම හා අකමැති ක්‍රියා කිරීමට සිදුවීම අප්පිය සම්පයෝග දුක වේ. අකමැති පුද්ගලයින් දැකීම පවා ජුගුප්සාජනක වේ. එහි දී සිතට සැනසීමක් නොවේ. නිතරම කාලය ගෙවීමට සිදු වන්නේ කණගාටුවෙනි.

තම සිත පිනා යන ප්‍රිය උපදවන පුද්ගලයින් සමඟ සබඳතා පැවැත්වීම, ඔවුන් සමඟ ආශ්‍රය කිරීම සිතට මහත් සැනසිලි දායක කරුණකි. එවැනි තමා ප්‍රිය කරන පුද්ගලයින්ගෙන් වෙන් වීමට, දුරස් වීමට සිදු වුවහොත් ඇති වන්නේ දුකකි. දුක්ධාරිය සත්‍යයෙහි ප්‍රිය විප්පයෝග ලෙසින් අදහස් වන්නේ

මෙකී කරුණයි. එමෙන්ම තමා ප්‍රිය කළ වස්තුවකින්, පරිසරයකින් ඇත් වීමට සිදු වීම ද අයත් වන්නේ ප්‍රිය විප්පයෝග දුකටයි. තමා ප්‍රිය කරන වස්තුවක් අස්ථාන ගත වුවහොත්, කැඩීබිඳී ගියහොත් සිතට කෙතරම් දුකට දැනෙනවාද? එමෙන්ම තමා ප්‍රිය කරන්නෙකු ඉතා සුළු කාල සීමාවකට හෝ දුරස් වුවහොත් කෙතරම් දුකක් ජනිත වන්නේ ද? ජීවිතයේ සිදු වන්නේ සත්ත්වයා ප්‍රිය කරන්නා වූ සංසිද්ධි පමණක් නොවේ. ප්‍රිය දේවල් ඇත් වීම ද සිදු වේ. මෙම සිද්ධීන් අපට ජීවිතයේ නිතරම විඳීමට සිදුවන බැවින් අප ඒවා දරා ගත යුතු ය.

දුක්ඛ දුක්ඛයේ දී හෙවත් සාමාන්‍ය දුක යටතේ විස්තර කරන්නා වූ තවත් දුකක් වශයෙන් ඉච්ඡිතාලාභ දුක සඳහන් කිරීමට පුළුවන. ඉච්ඡා නම් කැමැත්ත ය. රුචිය ය. ඡන්දය ය. අලාභ යනු නොලැබීම ය. අහිමි වීම ය. ඉච්ඡා සහ අලාභ යන වචන යුගල සන්ධි වීමෙන් මෙම ඉච්ඡිතාලාභ යන පදය නිර්මාණය වේ. කැමති දේ නොලැබීම එයින් අදහස් කෙරේ. අපගේ ජීවිතයට අප කැමති අප කරන දේවල්

ලබා ගැනීමට, අප කැමති දේවල් ළඟා කර ගැනීමට ප්‍රේරණය

වෙමු. ඉප්දීම හේතු කරගෙන සත්ත්වයා මෙකී ව්‍යාධියට ද භාජනය වේ. ජීවිතයේ ආරම්භය ඉප්දීම මෙන්ම ජීවිතයේ අවසානය මරණයයි. මරණයට පත් වීමට ලොව සියල්ලෝම අකමැති වෙති. මරණාසන්නව සිටින පුද්ගලයෙකු, සතෙකු බලාපොරොත්තු වන්නේ එක දවසක් හෝ වැඩිපුර ආයු චින්දනය කිරීමටයි. මේ ආත්මයේ අවසානය මරණය නමින් හැඳින්විය හැකි අතර මරණය සිදු වන්නේ ද විවිධ අයුරින් ය. පහතක් නිවෙන ආකාරය උපමා කර දක්වමින් සත්ත්වයාගේ මරණය සිදුවන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ සේක.

ප්‍රදීපය දැල්වීමට අවශ්‍ය වන්නා වූ තෙල් අවසාන වීමෙන් පහත නිවී යාමට හැකි ය. ඒ ආකාරයෙන් සත්ත්වයාට ජීවත් වීමට අවැසි ආයුෂ නිමා වී මරණය සිදු වේ. එමෙන්ම පහත දැල්වීමට අවශ්‍ය තිරය අවසාන වීමෙන් ද පහත නිවී යා හැකිය. එපරිද්දෙන් කර්මය අවසාන වීම තුළින් මනුෂ්‍යයාගේ, සත්ත්වයාගේ මරණය ඇති වේ. කර්මය සත්ත්වයාට ජීවත් වීමට අවැසි කරුණකි. කර්මයේ අවසානය යනු මරණයේ ආරම්භයයි. තෙල් සහ තිරයක් නොමැති විටක පහතක් දැල් නොවේ. එම නිසා තෙල් සහ තිරය යන සාධක දෙකම අවසාන වීමෙන් පහත නිවී යයි. තෙල් සහ තිරය බඳු ආයුෂය හා කර්මය නිමා වීම නිසා මරණය ඇති විය හැකි ය. මරණය පහතක් නිවී යාමට උපමා කර ඇති අවසාන අවස්ථාව නම් සුළඟක් හමාවීත් පහතක් නිවී යන ආකාරයයි. ආයුෂය, කර්මය යන සාධක දෙකම පැවතිය ද පරිසරයෙන් සිදුවන යම් අනතුරක්, උපද්‍රවයක් හේතුකොට ගෙන සත්ත්වයාගේ මිය යාම සිදු වේ. මරණය සිදුවන දවස මෙලොව කිසිවෙකුටත් කිව නොහැකි ය. "අද අද එයි මරු පිං කර ගන්නේ, කෙලෙස ද හෙට මරු නේති සිතන්නේ" ලෝවැඩ සඟරාවේ කතුවරයා මරණයේ ස්වභාවය ගැන සඳහන් කළේ ඒ අයුරින් ය. දුක්ඛ සත්‍යයට අයත් සාමාන්‍ය දුක යටතේ සැක කෙරෙන මරණය දුකක් වන්නේ එබැවිනි. මරණය වේදනාවක්, දුකක් යැයි අනුභවනයක් නොමැති වුව ද මරණාසන්න සත්ත්වයෙකු දෙස බලා එය අවබෝධ කර ගත හැකි ය.

ඉහතින් සඳහන් කළා වූ මෙම දුක්වලට අමතරව දරුවන් අකීකරු වීම, අනුන්ගෙන් අවමාන විදීමට සිදු වීම, කායික වූත්, මානසික වූත් ප්‍රබල ව්‍යසනය ද සාමාන්‍ය දුක යටතට ගත හැකි ය.

දුක්ඛාර්ය සත්‍යය යටතේ විස්තර කෙරෙන දුකෙහි ප්‍රභේද අතර දෙවැන්න වන්නේ විපරිතාම දුකයි. ජීවියා හා බැඳී පවතින සියලුම භෞතික මෙන්ම ආධ්‍යාත්මික සියලු දෑ තත්පරයෙන් තත්පරය, මොහොතින් මොහොත වෙනස් වීමට භාජනය වේ. මෙහි දී මිනිස් සිතෙහි ඇති වන්නේ දුකකි. මොහොතකට පෙර සතුට උද්වේපනය කළ යමක් මොහොතකට පසු දුකක් ගෙන දෙයි. සතියක් නිරෝගීව සිටින පුද්ගලයා මාසයක් රෝගීව දුක් විඳී. උදාහරණයක් ලෙස ගතහොත් බසයක සිටගෙන යන පුද්ගලයා ඉඳගෙන යෑමට තිබුණා නම් එය මහත් සැපයක් ලෙස සිතයි. එමෙන්ම අසුනෙහි වාඩි වී යන පුද්ගලයා බසයේ ගමන් නොකරන තමාට සුබෝපභෝගි රථයක් තිබුණි නම් එය සැපයක් බව සිතයි. ඒ ආකාරයට ක්ෂණයෙන් සියල්ල වෙයි.

මොහොතක සතුට වෙනුවෙන් ඇතැම් අඥන පුද්ගලයෝ මත් වතුර පානය කරති. මත්ද්‍රව්‍ය ශරීරයට ලබා ගනී. නමුදු ඒ මොහොතක සුවය පතා සිදුකළ ක්‍රියාවෙන් ජීවිත කාලය පුරාවට දුක් විඳීමට සිදු වේ. සැපය සුවය පරයා ඔහුට විඳීමට ලැබෙන්නේ දුකයි.

සාමාන්‍ය දුක මෙන්ම විපරිතාම දුක ද මෙලොව ජීවත්වන සියලු පුද්ගලයන්ට විඳීමට සිදු වන්නකි. ජාතිය හෙවත් ඉපදීමත් සමඟ ජීවිත කාලය පුරාවට ජනිත වන්නා වූ එක් සැපයක් වත්, එක් සුවයක් වත්, එක් සතුටක් වත් ඒකාන්ත සැපයක් සදාතනික සතුටක් වන්නේ නැත. එබැවින් එයින් සත්ත්වයාට අත්දැකීමට ලැබෙන්නේ දුක්ඛ සමුදායන් පමණි. දුක්ඛ සත්‍යයේ විමර්ශනය කරන්නා වූ මෙම විපරිතාම දුක තේරුම් ගැනීම සසරින් එතෙර වීමට උපකාරී වේ.

මේ ලෝකයේ ජීවත්වන අප සියලුදෙනාම සතුටු වන්නා වූ ද, බලාපොරොත්තු වන්නා වූ ද දේවල් ඇත. රෝගී නොවී සිටීම, ජරාවට පත් නොවීම, මරණයට නොයෑම ඒ

අතර සමහරකි. කෙතරම් ප්‍රාර්ථනා කළ ද, කෙතරම් බලාපොරොත්තු වුව ද මෙවැනි දුක් නොවිඳීමට හැකියාවක් නැත. දුක්ඛ සත්‍යයට අනුව ලෝක ධර්මතාවය එයයි.

ඉපදීමේ සිට මරණය දක්වා සත්ත්වයාට විඳීමට සිදුවන සියලුම දේ දුක යැයි දේශනා කළ ශාන්ති නායකයන් වහන්සේ සැකෙවින් පංච උපාදානස්කන්ධයම දුක යැයි වදාළ සේක. රූප, වේදනා, සංඥ, සංඛාර හා විඤ්ඤුණ යන ස්කන්ධ පංචකයයි. උපාදාන යනු අල්ලා ගැනීමයි. බන්ධනය වීමයි. බැඳීමක් ඇති කර ගැනීමයි. මෙම ස්කන්ධ පහ සිතින් ග්‍රහණය කර ගැනීම පංච උපාදානස්කන්ධයයි. මිනිසා හට ශරීරයක් හා සිතක් ඇත. එම ශරීරය ස්කන්ධ පහකට බෙදා ඇත. එම ස්කන්ධ පහ සිත සමඟ ඇති කර ගන්නා වූ සබඳතාවය පංච උපාදානස්කන්ධය ලෙස තවදුරටත් විග්‍රහ කළ හැකි ය. ඉහතින් සඳහන් කළ සියලුම දුක්වලටත්, ජීවිතයේ විඳීමට සිදුවන සියලු අමිහිරි අත්දැකීම්වලටත් හේතු වන්නේ මෙම පංච උපාදානස්කන්ධයයි.

එණ පිණ්ඩුපමං රූපං - වේදනා බුබ්බුලුපමා මරිචිකුපමා සඤ්ඤා - සංඛාරා කදලුපමා

මායුපමංව විඤ්ඤානං - දෙසිතාදිච්ච බන්ධුතා බුදුරජාණන් වහන්සේ උපමාවක් මගින් පංච උපාදානස්කන්ධය හැඳින්වූයේ ඉහත ආකාරයටයි. රූපය පෙණ පිඬක් වැනි ය. වේදනා දිය බුබුළක් වැනි ය. සඤ්ඤාව මිරිඟුවක් වැනි ය. සංඛාරය කෙලෙස් කඳක් වැනිය. විඤ්ඤනය මායාවක් වැනි ය. මෙම පංචස්කන්ධය තුළ සදාතනික යමක් නැත්තේ ය. සියල්ල අස්ථිර වේ. අස්ථිර දෙයක් වේ නම් ඒ තුළ සැපයක් නොමැත. ඇත්තේ සදාතනික, සදාකාලික දුකකි.

තුන් වැදූරුම් වූ දුකෙහි අවසාන දුක්ඛය වන්නේ සංස්කාර දුක හෙවත් සංඛාර දුකයි. ඉහතින් සඳහන් කළා වූ දුකෙහි ප්‍රභේද දෙක අවබෝධ කර ගැනීමට පහසු වුව ද සංඛාර දුක තේරුම් ගැනීම තරමක් අසීරු දුෂ්කර ක්‍රියාවකි. මෙම දුක්ඛ ප්‍රභේදයෙහි දර්ශනවර්ගී ගැඹුරු අර්ථයක් අන්තර්ගතව පවතී.

සංඛාර දුක පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේ දී සත්ත්වයා, පුද්ගලයා හා මම යන මූලිකාංග විග්‍රහ කර බැලිය යුතු ය. සත්ත්වයා, පුද්ගලයා හා මම වශයෙන් හැඳින්වෙන්නේ මොහොතින් මොහොත වෙනසට භාජනය වන්නා වූ කායික හා මානසික ශක්ති සමුහයකි. එකතුවකි.

සම්බුද්ධ දේශනාව තුළ පංච උපදානස්කන්ධයම දුකක් බව කියවෙන්නේ එබැවිනි. හේතු ප්‍රත්‍ය මුල්කොට ගෙන සංඛාර උපද්ධි. පංචස්කන්ධය අයත් වන්නේ සංඛාරවලටම ය. යම් දෙයක් හේතු ප්‍රත්‍යයෙන් හට ගනී ද ඒ සියල්ල අනිත්‍ය වේ. එනම් වෙනස් වන සුළු ය. එබැවින් දුක් උපදවයි.

"බ්‍රාහ්මණය, යම් සේ පර්වතයකින් වැහෙන දුර යන වහා ගලන දිය දහර ඇති හැම දෙයක්ම ගෙන යන සුළු නදියක් නතර වන ක්ෂණයක් හා මොහොතක් නැත්තේ ද යළි එන්නේම වේද, ගලන්නේම වේද එසේම මේ මනුෂ්‍ය ජීවිතයත් පර්වතයකින් ගලා හැලෙන නදියක් වැනි ය."

ජීවිතයේ අනිත්‍යතාව උපමාවක් මඟින් බ්‍රාහ්මණයෙකුට බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළ ආකාරයයි. පර්වතයක් මුදුනේ සිට පහළට වැහෙන ජලයෙන් නිර්මාණය වන්නා වූ ගංගාවක ජලය ඇසිල්ලක් පාසා වෙනස් වන්නේ යම් සේ ද පංචස්කන්ධය නිසා ඇතිවන සියල්ල මොහොතක් පාසා වෙනස් වේ.

මේ ආකාරයට සලකා බැලීමේ දී සත්ත්වයා, පුද්ගලයා හා මම වශයෙන් හඳුන්වනු ලබන පංචස්කන්ධයම දුකකි. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් "යදනිච්චං තං දුක්ඛං" වශයෙන් දේශනා කර ඇත්තේ එබැවිනි. සංඛාර දුක යන්නෙන් හඳුන්වන්නේ මෙම දුක්ඛ තත්ත්වයයි. උතුම් ශ්‍රාවකයෙකු හෙවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයෙකුට පමණක් මෙම සංඛාර දුක තේරුම් ගත හැකි ය. අප පංච ඉන්ද්‍රියයන් වන ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය වැනි ඉන්ද්‍රියයන්ගේ අරමුණු ලබා ගන්නෙමු. රූප, ගන්ධ, ශබ්ද, රස, ස්පර්ශ ලෙස ඒවා හඳුන්වමු. අප කැමති ආකාරයෙන් අපේ සිත ආකර්ෂණය කර ගන්නා ආකාරයෙන් හොඳ හා නරක ලෙස අපි ඒවා වර්ග කරමු. නිදසුනක් ලෙස ගතහොත් අලංකාර රෝස මලක් දකින විට අපි එයට ඇලුම් කරමු. නමුදු කසළ

ගොඩක් දුටුවොත් ඉක්මණින් අප එයින් ඇස් මුදා ගන්නෙමු. හොඳ අරමුණෙහි අප ඇලෙන අතර නරක අරමුණෙහි ගැටෙන්නෙමු. ඒ තුළින් අවසානයේ ජනිත වන්නේ දුකයි. සංඛාර දුක එලෙස ද සරලව විග්‍රහ කළ හැකි ය.

විටින් විට පංචස්කන්ධය මෙකී අරමුණු හා ඇලේ. අරමුණු හා බැඳේ. විටෙක අරමුණු සමඟ ගැටේ. ඒ තුළින් අවසානයේ මිනිස් චිත්ත සන්නාපයේ ඉතිරි වන්නේ දුක පමණි.

සසර ජයගෙන නිර්වාණගාමී මාර්ගයට ප්‍රවිෂ්ඨ වීමට නම් මෙම දුක්ඛාර්ය සත්‍යය හෙවත් දුක පිළිබඳ වූ උතුම් සත්‍ය දැන ගැනීම, අවබෝධ කර ගැනීම අනිවාර්යයෙන් කළ යුත්තකි. දම්සක් පැවතුම් සූත්‍ර දේශනාවේ දී හෙවත් තථාගතයන් වහන්සේගේ ප්‍රථමවරට දේශනා කරන ලද ධම්මචක්කපචත්තන සූත්‍රයෙන් දුක පිළිබඳව දේශනා කිරීමට සමාරම්භය ලබා ගත් උන් වහන්සේ මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රය, සච්ච විභංග සූත්‍රය මෙන්ම ත්‍රිපිටකයේ සඳහන් වෙනත් සූත්‍ර දේශනාවන්හි ද මෙම දුක පිළිබඳව දේශනා කර ඇත. මේ ලෝකයේ පවත්නා වූ සියලු කාරණා අවසානයේ ඉතිරි වන්නේ, ශේෂ වන්නේ දුකයි. උදාහරණයක් ලෙස ගතහොත් කෙනෙකු සංවිධානය කරන්නා වූ යුද්ධයක දී ඔහු ජයග්‍රහණය කරයි. ප්‍රතිවාදියා පරාජය වේ. නමුදු පරාජය කළ පුද්ගලයාට මෙන්ම ජයග්‍රහණය කළ පුද්ගලයාට ද ඉතිරි වන්නේ දුකකි. ප්‍රාණසානි

කර්මය හේතුවෙන් දුක්ඛ ගංගාවක ගිලීමට සිදු වේ. දුක යන වචනය ඇසීමට කවුරුත් අකමැති වෙති. නමුදු කළ යුත්තේ සසර දුක නැති කිරීමට නම් දුක අවබෝධ කර ගෙන දුකට හේතුව සොයා පිළියම් යෙදීමයි.

පන්තාළිස් වසරක් සියලු සත්ත්වයාගේ හිත සුව පිණිස ගම් නියම් ගම් කරා ගොස් අපගේ අමා මැණියන් වහන්සේ ධර්මය දේශනා

කළ සේක. සියලු සැප සම්පත් හැර දැමුවේ ද අප කෙරෙහි වූ මහත් අනුකම්පාවෙන් ය. එබැවින් උන් වහන්සේ අපරිමිත ධෛර්යයකින් සොයා ගන්නා ලද ඒ උතුම් වතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කර ගැනීමට අප උත්සුක විය යුතු ය.

පුද්ගලයානුබද්ධ දුක, සසර දුක, සමාජගත දුක පිළිබඳව බෝසතාණන් වහන්සේ ගිහි කළ වෙසෙන විට කිසිදු අවබෝධයක් නොවී ය. නමුදු සතර පෙර නිමිති දකිනවාත් සමඟ දුක පිළිබඳ දැනීමක්, අවබෝධයක් ඇති විය. සත්‍ය සොයා යෑමට කුමරු අදහස් කළේ එබැවිනි. උපන්දා සිටම දුක හොඳින් හඳුනාමින්, දුකෙහි ස්පර්ශ වෙමින් අපි ජීවත් වෙමු . හොඳින් දැක ඇත්තෙමු. තව තවත් එම දුකෙහි නියුක්ත වීමට අප වගබලා නොගත යුතුය.

සමාජගත දුක ඇති වී ඇත්තේ සමාජයේ ගැටුම්, අරගලවලට හේතු වී ඇත්තේ දුකට හේතුව වන්නා වූ තණ්හාවෙන් කටයුතු කිරීමයි. ජාතිය, ජරාව, මරණය උරුම වන්නේ බෞද්ධ ජනතාවට පමණක් නොවේ. ලොව පවතින්නා වූ සියලු ආගම්, ජාතීන්වල ජනතාවම එයට හිමිකම් කියති. ත්‍රේලෝක ශ්‍රේෂ්ඨයාණන් අවබෝධ කළා වූ එම උතුම් සත්‍යය අවබෝධ කර ගැනීමට ධෛර්යයෙන් යුතුව කටයුතු කරමු.

හිතියද ශාස්ත්‍රපති බී.ඒ.විමලසේන

බුදුදහම ජීවත්වීම සඳහා, සාර්ථක බෞද්ධ ජීවිතයක් ගත කිරීම සඳහා, මං පෙන්වීමට කර දෙන සජීවී දහමකි. එය අතිශයින් ම ප්‍රායෝගික ක්‍රියා මාර්ගයක් වන බව, බුදුදහමේ ආර්ය මාර්ගය පිළිබඳ විමසීමෙන් දැන යුත්තකි. බුදුදහම එහි ආවසානික නිෂ්ටාව වන 'නිවන' පසක් කර ගන්නා තෙක් වූ යාව නිබ්බාන අධ්‍යාපන මාර්ගයකි. මිනිසෙකු වශයෙන් ඉපිද මිනිස් වර්ගයට පිළිබඳ අත්දැකීම් ලබමින් දුක් සහගත වූ ජීවිතය තුළින් දුක දිනාගන්නට සමර්ථයකු වූ බුදුරදුන් තම ජීවිතය අප සියලු දෙනාගේම ජීවිත සැපවත් කිරීමට පොහොදනා දහම් මගක් එළිකළ සැටි දහම දැකීමෙන් ම අධ්‍යයනය කළ යුතුය.

බුද්ධ ශ්‍රාවකයා ශ්‍රද්ධාවෙන් යුතුව තෙරුවන් සරණ ගෙන කටයුතු කරන්නෙකි. තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි සද්ධා මාත්‍රයක්, ප්‍රේම මාත්‍රයක් උපදවා ගන්නා ශ්‍රාවකයකු මරණෙන් මතු සුගතිගාමී වන බව සංයුක්ත නිකායේ විභංග සූත්‍රයේ දී උගන්වා තිබේ. (ස.නි. විභංග සූත්‍රය 5/1 පිට 350) සද්ධා යනු අවබෝධයෙන් යුතුව පිළිගැනීම ය. අවේච්චප්පසාද යන වචනයෙන් හඳුන්වා දෙන්නේ බුදුරදුන් කෙරෙහි ද, උන්වහන්සේ දේශනා කරන ලද ධර්ම මාර්ගය කෙරෙහි ද, තම ආර්ය ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි ද ඇති කරගන්නා නොසෙල්වෙන සද්ධාවයි. එය අවල සද්ධා යනුවෙන් හැඳින්වේ. (ස.නි.පංචහයවේර සූත්‍රය) එය සාසන බ්‍රහ්ම වර්ගාවේ ද පළ මු පියවර ලෙස හඳුන්වා දී තිබේ. සද්ධාව සම්පත්තියක් ලෙස ද, ඉන්ද්‍රිය ධර්මයක් ලෙස ද, බල ධර්මයක් ලෙස ද, අප්‍රමාද ධර්මයක් ලෙසද බුදුරදුන් දෙසූ දහම් මගෙහි පදනමක් ලෙස විස්තර කෙරෙයි.

සැදැහැනිව බුදු සසුනෙහි පැවිදි

සාර්ථක ජීවිතයක් උදෙසා බුද්ධ ශ්‍රාවකයාට අත්වැලක්

වන්නකුට බුදුරජාණන් වහන්සේ පුරෝගාමී වන බවත්, තමා අනුකරණය කරමින් බොහෝ වූ මාර්ග-එල ලබමින් නිවැරදි වූ ධර්මය අවබෝධ කරගන්නා බවත් බුදුරදුන් කරුණාවෙන් ප්‍රකාශ කරයි. (අහං තේසං පුබ්බංගමෝ, අහං තේසං බහුකාරෝ, අහං තේසං සමාදපේතා...)

මජ්ඣිම නිකායේ කීටාගිරි සූත්‍රයේ දී සිව්වසස් දැන ආශ්‍රවයන් නැසූ

තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි සද්ධා මාත්‍රයක්, ප්‍රේම මාත්‍රයක් ඇති කරගත් තැනැත්තා සද්ධානුසාරී ලෙස ද තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්ම මාර්ගය ප්‍රඥවෙන් දැන සද්ධා - චිරිය - සති - සමාධි - පඤ්ඤා යන ඉන්ද්‍රිය ධර්ම වඩවා ගන්නා තැනැත්තා ධම්මානුසාරී ලෙස ද, සිව්වසස් දැන, ආශ්‍රවයන් පහකොට, තථාගතයන් වහන්සේ පිළිබඳ නොසිඳුණු සද්ධා ඇතිව,

සුපිහිටි සද්ධා ඇතිව කටයුතු කරන තැනැත්තා සද්ධා විමුක්ත පුද්ගලයා ලෙස ද හඳුන්වා දීමෙන් එහි ඇති ධර්ම ගම්භීරත්වය පැහැදිලි කර තිබේ.

මේ දහම ශ්‍රද්ධාවන්තයා, ප්‍රඥවන්තයකු බවට ඔසොවා තැබීමට උපකාරී වන ප්‍රායෝගික මාර්ගයක් බවට පෙන්වා දී තිබේ. “සද්ධාව ඇති තැනැත්තා ධර්මය දරන්නකු වෙත එළඹෙයි. එවැන්නකු ඇසුරු කරයි. එසේ ඇසුරු කරමින් දහමට සවන් දෙයි. ඇසු දෙය දරන්නට පෙළඹෙයි. දරාගත් ධර්මයෙහි අර්ථය දකියි. පැහැදිලි අවබෝධයෙන් දහමට කැමැත්ත රඳවා ගනියි. ඔහු හෝ ඇය දහම් මගෙහි ගමන් කරන්නට උත්සාහවත් වෙයි. එසේ උත්සාහවත්ව ධර්මය තමා තුළින් උපදවා ගෙන සත්‍යය අවබෝධ කරන්නේ ප්‍රඥාවෙන් ලෝකය දකින්නෙක් වෙයි.”

ගිහියෙකුට වුව ද, පැවිද්දකුට වුව ද බුදුරදුන් පෙන්වා දුන් ධර්ම මාර්ගය එකසේ විවෘත ය. ශ්‍රද්ධාව උතුම් වස්තුවක් සේ තමා තුළ පිහිටුවා ගනිමින් (සද්ධිද විත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං) තමා පරලොච සැප ලබන මාර්ගෝපකරණයක් කර ගනිමින් (සද්ධා බන්ධනි පාඨෙය්‍යං) කටයුතු කරන්නා සතර විධ ඕසයන් තරණය කරන පහුරක් සේ සද්ධාව වැඩට ගත්තෙක් වේ. (සද්ධාය තරනී ඕසං) එබඳු සද්ධාවන්තයකු වීම සාර්ථක බෞද්ධ ජීවිතයකට පදනමක් වනු ඇත.

“දස්සන කාමෝ සීලවතං - සද්ධම්මං සෝතු මිච්චනි විනයේ මච්ඡේර මලං සචේ සද්ධෝති වුච්චනි”

සිල්වතුන් දකින්නට කැමැත්ත ඇති වීම - ධර්මය අසන්නට කැමැති වීම -

මසුරු මළ දුරු කොට දන්පින් වඩවන තැනැත්තා ශ්‍රද්ධාවන්තයා යැයි හඳුන්වන තැනට,

මබට ද පන්විය හැකි ය.

බුදු දහමත් - එයට අයත් දර්ශනයත් පිළිගෙන උපාසක භාවයට පත්වන තැනැත්තා ත්‍රිවිධ රත්නය සරණ යන තැනැත්තකු විය යුතු බව අංගුත්තර නිකාය - මහානාම සූත්‍රයේ දී හඳුන්වා දෙයි. (අ.නි.5/120)

“යතෝ ඛෝ මහානාම බුද්ධං සරණං ගතෝ හෝති, ධම්මං සරණං ගතෝ හෝති,

සංඝං සරණං ගතෝ හෝති එන්නාවතා ඛෝ මහානාම උපාසකෝ හෝති”

එහිදී මහානාම ශාකා බුදුරදුන්ගෙන් අසා සිටින තවත් වැදගත් ප්‍රශ්නයක් වනුයේ, එසේ බෞද්ධ උපාසක බවට පත්වන තැනැත්තා තමාට හිත පිණිසත්, අනුන්ට හිත පිණිසත් කෙබඳු පිළිවෙතක් අනුගමනය කළ යුතු ද? යන්නයි.

1. තමා සද්ධා සම්පන්නියෙහි පිහිටා අනුන් ද සද්ධා සම්පදාවෙහි යොදවන්නේ නම්,
2. තමා සීල සම්පන්නියෙහි පිහිටා අනුන් ද සීල සම්පදාවෙහි නිරත කරවන්නේ නම්,
3. තමා වාග සම්පන්නියෙහි පිහිටා අනුන් ද වාග සම්පදාවට නැඹුරු කරවන්නේ නම්,
4. තමා භික්ෂූන් දකිනු කැමැත්තේ, අනුන් භික්ෂූන් දකිනු කැමැති කරවනු ලබන්නේ නම්,
5. තමා සද්ධර්මය අසනු කැමැත්තේ, අනුන් ද සද්ධර්මය ඇසීමට යොමු කරවන්නේ නම්,
6. තමා ඇසූ ධර්මය දරණුයේ අනුන් ද ධර්මය දරණු පිණිස උනන්දු කරවන්නේ නම්,

7. තමා දරාගත් ධර්මයෙහි අර්ථය විමසනු පිණිස යෙදෙමින් අනුන් ද දරාගත් ධර්මයේ අර්ථය පරීක්ෂා කිරීමට යොදවන්නේ නම්, ශ්‍රද්ධාවන්ත වූ උපාසක තමා අර්ථ ධර්ම දැන, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියෙහි පිහිටි කෙනෙකු වන අතර, අනුන් ද එසේ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියෙහි පිහිටියා වන්නේ යැයි බුදුරදුහු පැහැදිලි කළහ.

බුදු සසුනට ඇතුල්වන ප්‍රධාන දෙරටුව රත්නත්‍රය සමාදන් වීමයි. සරණ සිල්හි පිහිටි තැනැත්තා සමාසක් දූෂ්ටි ඇත්තෙක් වෙයි. සත්ත්වයන් සසර දුකින් නිදහස් කිරීමේ, නිර්වාණය ප්‍රතිවේධ කිරීමේ, මූලික ශක්තිය ඇත්තේ සරණ සිල්හි පිහිටා කටයුතු කිරීමෙනි.

බුද්ධ - ධම්ම - සංඝ යන රත්නත්‍රය පිළිබඳ ව හොඳ අවබෝධයක් ලබා ගත යුතුය. බුදු ගුණ - දහම් ගුණ - සඟ ගුණ කියවා තේරුම් ගෙන එයට අයත් සුවිසි ගුණ ආශ්‍රයෙන් රත්නත්‍රය පිළිබඳ ශ්‍රද්ධාව වඩවා ගත යුතුය.

“බුද්ධෝ සබ්බඤ්ඤා ඥානෝ - ධම්මෝ ලෝකුත්තරෝ නච සංඝෝ ච සුපට්ඨනෝ - ඉච්චේතං රතනත්තංයං”

යනුවෙන් 'අරහං' ආදී ගුණ නවයකින් හඳුන්වන බුද්ධ රත්නය සර්වඥතා ඥානයෙන් යුතු අප ශාස්තෘ බුදුරජාණන් වහන්සේ ම ය. ස්වාක්ඛාතා දී ගුණ සයකින් වර්ණිත ධර්ම රත්නය නිර්වාණය අරමුණු කොට ඇති නවලෝකෝත්තර ධර්මය ම ය. සුපටිපන්නාදී ගුණ නවයකින් හඳුන්වාදෙන සංඝ රත්නය බුද්ධ මාර්ගයට බැසගෙන සකල ක්ලේශයන් පිරිසිදු දැන, සංයෝජන බන්ධනයෙන් මිදී සෝවාන් ආදී මාර්ග-ඵල පිළිවෙළින් ලෝකෝත්තර තත්ත්වයට පත් සංඝ රත්නය ම ය. යනුවෙන් මහත් වූ ගෞරවයෙන් උපාසක බව පවත්වා ගැනීමට උත්සාහවත් විය යුතු ය.

සුපිහිටි සද්ධාව ඇතිව, රත්නත්‍රය සරණ යන බුද්ධ ශ්‍රාවකයා ගිහියෙකු හෝ පැවිද්දකු වේවා, ශාසනයේ දියුණුවට අවශ්‍ය පරිදි පිළිවෙත් මගට බැස ගත යුතු ය. උපාසක දශ ගුණය නමින් හඳුන්වන කරුණු සලකා බලන විට ශාසනයට අහිරන කර විමට පුද්ගලයා සකස් විය යුතු ආකාරය වටහාගත හැකි ය. සංඝ රත්නයේ සුව-දුක් විමසා බලා සසුනට උපකාරීව විසීම (උපාසකෝ සංඝේන සමාන සුඛ - දුක්ඛෝ හෝති) තම ඵදිනෙදා ජීවිතයේ දී ධර්මයෙන් හඳුන්වා දෙන පිළිවෙත් මඟ, ඉගැන්වීම්, ජීවත්වීමට සුදුසු පරිසරය බෞද්ධ ප්‍රතිපත්ති සලකමින් ක්‍රියා කිරීම (ධම්මාධිපතෙයෝ හෝති) උපාසක සමාජයට බැසගත් තැනැත්තා මාපිය-ගුරුවරාදීන් අඹු-දරු දැසි-දස් අසල්වැසියන් හැමට, තමා උපයාගන්නා දෙයින් සංග්‍රහ කෙරෙමින් මෙලොව ද පරලොව ද සැපවත් කරගනු සඳහා, සමාජයට පිහිට වන තැනැත්තකු විය යුතු ය. (යථාබලං සංවිභාග රතෝ හෝති) සසුන කිබුණොත් දහම ද පවතී. දහම පවත්වා ගන්නට ධර්මය මගින් ඔපවත් කරගත් දසුනක් ගොඩ නගාගත යුතු ය. බුදු සසුනේ පරිභාණිකර අවස්ථාවන්හි දී උපාසක

සමාජය පෙරටුව ක්‍රියා කරමින් සාසනික අභිවෘද්ධියට උපකාර කළ යුතු ය. (ජනසාසනං පරිහානිං දිස්වා අභිවච්ඡිතං වායමති) ධර්මානුකූලව, නිවැරදි ජීවන ක්‍රමයකට අදාලව සමාජ දූෂිතය ඇතිකර ගත යුතු ය. තමා ද ලෝකය ද නිවැරදිව අවබෝධ කර ගනිමින් සත්‍ය දකින්නට අවශ්‍ය ප්‍රඥව පාදා ගත යුතු ය. වැරදි විශ්වාස, යාතු කර්ම (ශාන්ති කර්ම හා නැකැත් කීම් ආදී - ව්‍යවහාරයන්ගෙන්) ඉවත් විය යුතු ය. (සම්මා දිට්ඨිකෝ හෝති අපගත කෝතුහල මංගලිකෝ) ආගමික ජීවිතයකට බැසගත්තේ, යම් ශාස්තෘවරයෙකු පිහිට කරගෙනද? වෙනත් ශාස්තෘවරයකු දිවි හිමියෙන් නොපිළිගනියි. (ජීවිත හේතුපි න අඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසති) තමාගේ කායික ක්‍රියා - වාචසික ක්‍රියා තමාට ද අනුන්ට ද නපුරක් අවැධක් නොවන

පරිදි සපුරා රැක ගැනීමට අධිෂ්ඨාන කරගෙන ක්‍රියා කරන්නකු වේ. (කායිකං වාචසිකං වස්ස රක්ඛිතං හෝති) නිරතුරු තම සිත සාමයට සමගීයට කැමැත්තෙන් යුතුව සමාජයේම සාමය හා සමගීය ගොඩ නගා ගන්නට උපකාරී වන තැනැත්තෙක් වෙයි. (සමග්ගාරාමෝ හෝති සමග්ගාරතෝ) සාසනික කටයුතු කුහක සිතින්, ඊර්ෂ්‍යාවෙන් තොරව, සාධු හැසිරීම් ඇතිව පවත්වා ගන්නකු විය යුතු ය. (අනුසුය කෝ හෝති න ච කුහන වස්සෙත සාසනේ වරති) පිහිටි ශුද්ධාවෙන් යුතුවම බුද්ධ - ධම්ම - සංඝ රත්නයන් පිහිට කරගෙන, සරණ කරගෙන තම ජීවිතය සකසා ගන්නකු විය යුතු ය. (බුද්ධං සරණං ගතෝ හෝති, ධම්මං සරණං ගතෝ හෝති, සංඝං සරණං ගතෝ හෝති)

සැදැහැවත් වූ, තෙරුවන් සරණ ගිය බෞද්ධයකු විසින් නිවන් මගට ප්‍රවේශ විය යුත්තේ සීල - සමාධි - පඤ්ඤ යන ත්‍රි ශික්ෂාවන් පූර්ණය කරමිනි. පළමුව බෞද්ධයා පඤ්ච දුශ්චරිතයෙන් වෙන්ව පංච සීලයෙහි පිහිටා ක්‍රියා කරන්නෙකු විය යුතු ය.

බුදු සසුනට ඇතුල්වන ප්‍රධාන දොරටුව රත්නත්‍රය සමාදන් වීමයි. සරණ සිල්ලි පිහිටි තැනැත්තා සමාජයේ දෘෂ්ටි ඇත්තෙක් වෙයි. සත්වයන් සසර දුකින් නිදහස් කිරීමේ, නිර්වාණය ප්‍රතිවේදි කිරීමේ, මූලික ශක්තිය ඇත්තේ සරණ සිල්ලි පිහිටා කටයුතු කිරීමෙනි.

ඉහත කී මහානාම සූත්‍රයේ දී ම 'වහන්ස, කොපමණකින් උපාසක තෙමේ සිල් ඇත්තෙක් වේද?' යන ප්‍රශ්නයට බුදුරදුන්ගේ පිළිතුර වූයේ 'යතෝ බෝ මහානාම උපාසකෝ පාණාතිපාතා පටිච්චතෝ හෝති අදින්නාදානා... මුසාවාදා... සුරාමේරය මජ්ජිමනිකායාදිට්ඨානා... එත්තාවතා බෝ මහානාම උපාසකෝ සීලවා හෝ ති' යන්නය.

- 1) සතුන් මැරීමෙන් වෙන් වීම.
- 2) අනුන් සතු නොදුන් දෙයක් ගැනීමෙන් වෙන්වීම
- 3) කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන්වීම.
- 4) අසත්‍ය කීමෙන් වෙන්වීම.
- 5) රහමෙර පානයෙන් වෙන්වීම.

යන දුශ්චරිතයන්ගෙන් වෙන්වීමේ සිල්පද රැක ගැනීම "අරියකාන්ත" සීලයක් ලෙස රැකගත යුතු බව සංයුත්ත නිකායේ පංච භය හේරව සූත්‍රයේ දී විස්තර කෙරෙයි. මෙහි එන එක් සිල්පදයක් තුන් ආකාරයකින් සමාදන්ව, රැකගත යුතු ආකාරය (ත්‍රිකෝටි පාරිශුද්ධ සීලයක් වශයෙන්) වේදිකාවර සූත්‍රයේ දී විස්තර කෙරෙයි. (ස.නි. 5/2 පිට 154)

නිදසුනක් ලෙස එහි එක් සිල් පදයක් රැකගත යුතු ආකාරය මෙහිදී සලකා බලමු. "අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිච්චතෝ හෝති පරඤ්ච පාණාතිපාතා වේරමණියා සමාදපේති පාණාතිපාතා වේරමණියා ව වණණං භාසති, ඒවමස්සානං කාය සමාවාරෝ තිකෝටිපාරිසුද්ධෝ හෝති"

- 1) තමා ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙන්ව,
- 2) අනුන් ද ප්‍රාණඝාතයෙන් වළක්වනු සඳහා යොමු කරමින්,
- 3) ප්‍රාණඝාතනයෙන් වැළකී සිටීමේ අනුසස් පවසමින්, කටයුතු කිරීම යන අංශ තුනෙන් සම්පූර්ණ වන, එනම් අභියෝග සමාදන්ව පවත්වන කාය සමාවාරය අනුදැන වදාරයි.

මෙසේ පන්සිල් සුරකින සමාජය තුළ සියලු දෙනා (1) අභියෝග ගරු කරන (2) අනුන්ගේ සම්පත් සුරැකීමට අත දෙන (3) සමාජ සඳාවාරය සුරකින (4) සත්‍යවාදීව කටයුතු කරන (5) විකෘති මානසික තත්වයෙන් තොර යහපත් මානසිකත්වයෙන් සමාජය වැළඳගන්නා තැනැත්තන් බවට පත් කිරීම එහි අරමුණ ය.

වර්තමාන ලෝකයේ තුලනාත්මක ආගම් හදාරමින්, විමර්ශනය කරන ඇමරිකානු ව්‍යුහ කාර්යවාදීන්ට අනුව බුදු දහමේ පංචසීල ප්‍රතිපත්තිය තුළ සමාජ ආරක්ෂාව (Safety) අවශ්‍යතා තෘප්තිය (Satisfaction of needs) හා අඛණ්ඩ ජීවන පැවැත්ම ද (Continuous existence) තහවුරු ව තිබේ.

සුත්ත නිපාතයේ ධම්මික සූත්‍රයේ දී ධම්මික උපාසක ඇතුළු පිරිස විසින් විමසන ලදුව, බුදුරදුන් දේශනා කොට වදාළ (1) ගිහි ගෙයින් වෙන්ව පැවැදිලිවන දරණ අයට සහ (2) ගිහි උපාසකවරුන්ට යෝග්‍ය පිළිවෙත් මගක් හඳුන්වා දී තිබේ. එහිදී ගිහිවත මෙසේ දක්වයි.

"ගහට්ඨි වත්තං පන වෝ වදාමි"

යථා කරෝ සාවකෝ සාධු හෝති" යථාකාරි ගෘහස්ථ ශ්‍රාවකයා (සන්පූරුණයා) විසින් රැකගත යුතු "ගිහිවත" ලෙස හඳුන්වා දෙන්නේ ද මෙම පංචසීල ප්‍රතිපත්ති මාර්ගයයි.

මෙබඳු ගිහිවතක් හඳුන්වා දෙනු ලබන බුදුදහම, සමාජයට හිතවත්, සමාජයට අභිවාද්ධියක් ඇති කිරීමට බැසගත්, මිනිසන් බවට මූලාධාර වූ පංචසීල ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දී ඇත.

- 1. සියලු සතුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබා, පරපණ නොනසන්නේ ය. නොනස්වන්නේ ය. පරපණ නසන මෙරමාහට ද ඒ නො අනුදන්නේ ය. (පාණං න භානේ - න ව ඝාතයෙය්‍ය, නවානුජඤ්ඤ භනතං පරේතං)

- 2. යම් කිසි තැනක වූ ස්වල්ප වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ නොදුන් දෙයක් නොගන්නේ ය. (නො හරණේය) නො හැරගන්නේ ය. පැහැර ගැනීමට ද නො අනුදන්නේ ය. එබඳු වූ හැම අයිතාදන් (අදන්නාදානය) හැර ලන්නේ ය. (න භාරයේ හරතං නානුජඤ්ඤ - සබ්බං අදින්නං පරිච්ඡේයෙය්‍ය)

- 3. ඥානවත්ත වූ බුද්ධ ශ්‍රාවකයා දිලිහෙන ගිණි අගුරුවලක් සෙයින් අබ්‍රහ්මචරියාව' දුරු කරන්නේ ය. බ්‍රහ්මචරියාව රැකගත නොහැකි නම්, පරදාරයන් කරා නො යන්නේ ය. (අබ්‍රහ්ම චරියං පරිච්ඡේයෙය්‍ය - අංගාරකාසුං ජලිතං ව විඤ්ඤ අසම්භුණන්තෝ පන බ්‍රහ්මචරියං - පරස්ස දාරං නාතික්කමෙය්‍ය)

- 4. මුසාව නො කියන්නේ ය. නො බණවන්නේ ය. (නො කියවයි) බණනවුනට ද නො අනුදන්නේ ය. හැම අභුතය (අසත්‍යය) දුරලන්නේ ය. (න මුසා භාණෙය්‍ය, න භාණයේ, හණතං නානුජඤ්ඤ)

- 5. මත්පැන් නො සෙවුනේ ය. අනුන් ලවා ද පානය නො කරවන්නේ ය. බොනවුනට ද නො අනුදන්නේ ය. (මජ්ජිමනිකායා - න සමාවරෙය්‍ය - න පායයේ පිබතං නානුජඤ්ඤ)

(සං.නි - කම්මට්ඨාන වග්ග - පංචසික්ඛාපද සු.)

හික්ෂුව යම් ආකාරයකින් ශ්‍රමණ පතිපදාව රකින්නේ ද ගිහි උපාසක විසින් ද එසේ පංචසීල ප්‍රතිපත්තිය ඉතා උසස් කොට තම ප්‍රතිපදාව කරගත යුතු බව උගන්වයි.

බාලයන්ට මනාප වූ අපුණ්‍යායතනයන් වන පංච දුශ්චරිතයන් බැහැර කරමින් සත්පුරුෂ යන්ට ප්‍රිය වූ පංචසීල සමාවාරය උසස් ලෙසින් වර්ණිත ය.

ශීලවන්ත බෞද්ධ ශ්‍රාවකයා විසින් නිත්‍ය සීලයෙන් ඔබ්බට තමාගේ තත්ත්වය අධිශීල සංඛ්‍යාත අෂ්ටාංග සීලය - නවාංග සීලය - ගහට්ඨ දසසීලය ආදියෙන් පෝෂණය කරගත යුතු ය. රහතන් වහන්සේ අනුකරණය කරමින් තම සීලය උසස් ලෙස පවත්වා ගැනීම අරමුණු කොට ගිහිවත සකස් කර ගත හැකිය.

මෙහිදී ධම්මික සුත්‍රයෙන් පෙන්වා දෙන ‘අෂ්ටාංග උපෝසථ සීලය’ බෞද්ධයාගේ ප්‍රතිපත්ති මාර්ගය ලෙස අර්ථාන්විත ව වැඩට ගත යුතු ය. එය වනාහී සසර බිය දැන නිවන් මගට බසින්තා වූ ශ්‍රාවකයා විසින් තබන පළමු පියවරක් ලෙස සලකනු ලැබේ. ඒ මන්ද? සීලය සමාධියටත්, සමාධිය ප්‍රඥාවටත් විදර්ශනා ඥාන ලාභයටත් හේතුවන බැවින් ම ය.

“පාණං න භානේ, න වදින්නමඛිදියේ

මුසා න භාසේ, න ව මජ්ජපෝසියා

අබ්‍රහ්මවරියා විරමෙය්‍ය මේථුනා රත්තිං න භුඤ්ජෙය්‍ය විකාල භෝජනං

මාලං න ධාරේ න ව ගන්ධමාවරේ

මඤ්චේ ඡමායං’ව සයේථ සන්ථකේ

ඒතං හි අට්ඨාංගික මාහුපෝසථං බුද්ධේන දුක්ඛන්තගුණා පකාසිතා”

එසේ බුදුරදුන් විසින් අනුදැන වදාළ අෂ්ටාංග සීලය මුල්කොට වැඩි සිල් (අධිසීල) මාර්ගයට බැසගෙන තම ජීවිතය සිතින් කසිත් සුවපත්ව, නිවන් අරමුණින් බැහැර නොකොට පවත්වා ගත යුතු ය. වැඩිහිටියන් විසින් ද තම දරුවන් ළමා කාලයේ සිටම නිති පන්සිල් හා පොහොය අටසිල් සමාදානයට හුරු කිරීම උසස් සමාජ මෙහෙවරක් වනු ඇත.

බෞද්ධ උපාසක තෙමේ, තමා රහතන් වහන්සේගේ ශ්‍රේෂ්ඨ චරිතය අනුකරණය කරමින්, සතර වැදූරුම් වූ සීල භානියකින් තොරව, (අඛණ්ඩ - අච්ඡද්ද - අසබල - අකම්මාස) සතර වැදූරුම් වූ විශිෂ්ට ගුණ ඇතුළු (භුජ්ස්ස - විඤ්ඤපස්සත්ථ - අපරාමට්ඨ - සමාධිසංවත්තනික)

කොට පූර්ණත්වයට පත් කරගත යුතුය. සමාධිය හා විදර්ශනා වඩමින් එකී සීලය ධීනි භාගීය සීලයක්, විශේෂ භාගීය සීලයක් හා නිබ්බේද භාගීය සීලයක් බවට දියුණු කළ යුතුය.

අධිශීලය පදනම් කොට අධි සමාධිය ද අධි ප්‍රඥාව ද වඩවාගෙන නිවන් අරමුණ සාර්ථක කර ගැනීමට බුද්ධ ශ්‍රාවකයා උත්සාහ කළ යුතු ය.

බුදුරදුන් දේශනා කොට වදාළ ශ්‍රී සද්ධර්මය ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් අවබෝධ කර ගැනීමට උපකාරී වන කරුණු සතරක් අංගුත්තර නිකායේ බහුකාර සුත්‍රයේ දී (අ.නි. - වතුන්ථ නිපාත - බහුකාර සුත්‍රය) උගන්වා තිබේ.

1. සප්පුරිස සංසේවෝ ශ්‍රී සද්ධර්මය පැහැදිලිව පෙන්වා දෙන, බුද්ධ වචනය පිළිබඳ මහත් ගෞරව දක්වන, කල්‍යාණ මිත්‍රයන් සත්පුරුෂ යන් සේවනය කිරීම එහි පළමු වැන්න ය.

2. සද්ධම් සවණං නෛරයානික වූ ශ්‍රී සද්ධර්මය අවබෝධකර ගත හැකි උතුම් වූ බුද්ධ වචනයට සවන් දීමෙන් තම අවබෝධය තහවුරු කර ගැනීම.

3. යෝනිසෝමනසිකාරෝ අසා දැනගත් ධර්මය, තථාගතයන් වහන්සේ වදාළ පරිද්දෙන් ම අවබෝධ කරන, පිළිවෙළින් නුවණ වඩවන මාර්ගයට බැස ගැනීම.

4. ධම්මානුධම්ම පටිපදා උත්සාහයෙන් හා නුවණින් යුක්තව සද්ධර්මය ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගැනීම.

“වත්තාරෝ මේ භික්ඛවේ ධම්මා මනුස්ස භුතස්ස බහුකාරා භොන්ති” යනුවෙන් වදාළ පරිදි මනුෂ්‍යයාට උත්තරීතර මනුෂ්‍යත්වයට තම ජීවිතය ඔසොවා තැබීමට අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශයක් ලෙස සලකා තම පිළිවෙත් මග සකසා ගැනීම සුදුසු ය.

“සද්ධෝ සීලේන සම්පන්නෝ යසෝ භෝගසමප්පිනෝ යං යං පදේසං භජති තත්ථ තත්ථේව පූජිතෝ” (ශ්‍රද්ධාවත්, සිල්වත්, කීර්තිමත්, භෝගසම්පත් බහුල පුද්ගලයා යම් යම් ප්‍රදේශයකට යයි ද ඒ හැම තැන්හිදී ම පුදනු ලැබේ.)

“දිට්ඨෙ දිට්ඨමත්තං”

දුටුදේ දුටුවා පමණි

පාලිත මංචනාසක

"දුට්ඨෙ දිට්ඨමත්තං" යනුවෙන් කියැවෙන ගාථා පාඨය වූකලී බාහිය දාරුවීරිය නම්වූ අන්‍ය ලබ්ධිකයෙකු විසින් බුදුන්වහන්සේ වෙත තමන් වහන්සේ දේශනා කරන ධර්මය සංක්ෂිප්ත කොට වදාරන මෙන් කරන ලද ආරාධනයකට ප්‍රතිචාර වශයෙන් බුදුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද ගාථාවක මුල් පදය වේ. මෙම ගාථා පාඨයෙහි අන්තර්ගතය වන්නේ "ඔබ යමක් දුටුවේ නම් එය දැකීම පමණක් - එනම් දර්ශන මාත්‍රයක් පමණක් විනා ඉන් බැහැර කිසිවක් නොවන බවට සලකන" මෙන් කරන ලද උපදේශනයකි.

බාහිය දාරුවීරිය නම්වූ පුද්ගලයා වූ කලී තමා යාත්‍රාකළ නොකාව කුණාටුවකට හසුවීමෙන් කැඩී බිඳී ගිය කල්හි මුහුදට බිලි වීමෙන් පසු මහ සයුරු රැළීන් වෙරළට ගසාගෙන එනු ලැබ දිවිගලවා ගැනීමෙන් පසු අසල වනයට පිවිස දිවි ගෙවමින් ගස් පතුරුවලින් තනාගත් දැලකින් විලිවසාගෙන ජීවත් වූවෙකි. නමින් බාහිය වූ හේ ගස් පතුරුවලින් විලිවසාගත් හෙයින් දාරුවීරිය නම් විය. ඔහුට බුදුන් වහන්සේ මුණගැසුන අවස්ථාවේ දී කෙටියෙන් දහමක් දෙසන මෙන් කළ ආරාධනයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් බුදුන්වහන්සේ මෙම ගාථාව වදාළ බව සඳහන් වේ. "දිට්ඨෙ දිට්ඨ මත්තං සුතෙ සුතමත්තං මුත්තේ මුත්ත මත්තං විඤ්ඤතෙ විඤ්ඤත මත්තං තස්වා නිහ බාහිය එවං

සික්ඛිතබ්බං" මෙම ගාථාවෙහි සරල අර්ථය මෙපරිදි වේ. "ඔබ යමක් දුටුවේ නම් එය දුටුවා පමණක් විය යුතු ය. ඔබ යමක් ඇසුවේ නම් එය ඇසුවා පමණක් විය යුතු ය. ඔබ යමක් සැමරුවේ නම් එය සැමරුවා පමණක් විය යුතු ය. ඔබ යමක් අවබෝධ කළේනම් එය අවබෝධ කළා පමණක් විය යුතු ය බාහිය ඔබත් මේ අයුරින් තමා හික්මවා ගන්න" මෙය බුදුන් වහන්සේ දේශනා කළ විශ්මයජනක ධර්මෝපදේශයකි. මෙම දේශනය තුළ බුදුදහමට ආවේනික වූ අන්‍යවශ්‍ය ධර්ම සංකල්පයක් අන්තර්ගතව ඇත. බාහිය අමතා බුදුන්වහන්සේ දේශනා කළ මෙම ධර්මය කිසියම් සංසාරගත පුද්ගලයෙකුට අර්හත්භාවය සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවා උපයෝගී කොට

ගත හැක්කකි. මෙම ධර්මෝපදේශය ශ්‍රවණය කිරීමෙන් අනතුරුව ක්ෂණිකව එහි අන්තර්ගතය ආවර්ජනය කළ බාහිය ඊට සුළු මොහොතකට පසුව වන මාගයෙකුට ගොදුරුවීමෙන් ජීවිතක්ෂයට පත්වුව ද ඊට ක්ෂණයකට පෙරාතුව අර්භන්භාවයට පත්ව නිවන් අවබෝධ කර ගැනීමට සමත් විය.

මෙම අවස්ථාව දක්වා උත්තිර්ණ වීම සඳහා වෙරදරන පුද්ගලයා සතිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමයේ පනවා තිබෙන පියවර සොළස එනම් සතිපට්ඨාන විධික්‍රමය අනුගමනය කළ යුතු ය. සතිය පිහිටුවාගැනීම සඳහා පනවා තිබෙන පියවර සොළසෙන් පුළුල් වශයෙන් කය පිළිබඳව මෙනෙහි කරන මුල් පියවර සතර කය ආවරණය කරන අතර, මෙම සිව් පියවරෙන් සිව්වැන්න සාර්ථකව සම්පූර්ණ කරනවිට භාවනානුයෝගියාගේ සිතෙහි කයෙහි ස්වභාවය පිළිබඳව ජනිතවන කිසිදු ඉන්ද්‍රිය සංවේදනයක් ජනිත නොවන තත්ත්වයට ඔහු පත්ව සිටී. පස්වැන්නේ සිට අටවැන්න දක්වා පියවර සතර කායික, මානසික වේදනාවන් පාදක කරගත් මනස පිළිබඳව කෙරෙන අනුපස්සනා පද්ධතිය වන වේදනානු පස්සනාව පිහිටුවා ගැනීමෙන් ඊට පෙරාතුව තමාට සංවේදනය වූ කිසිදු මානසික වේදනාවන්ගෙන් සංවේදී නොවන තත්ත්වයට පත්ව සිටී.

නවවැන්න සිට දෙළොස්වැන්න දක්වා පියවර සතර සිත පිළිබඳව සංවේදීවන චිත්තානුපස්සනා පද්ධතිය වේ. දහසය වැනි පියවරෙන් අවසන් වන මෙම අනුපස්සනා පද්ධතිය සාර්ථකව නිමකර ගැනීමෙන් යෝගියා නිර්වාණය පදනම්කරගත් අනුපස්සනාවෙහි යෙදෙන්නෙකුගේ තත්ත්වයට පත්වේ. මෙම භාවනා පද්ධතියේ දහතුන්වැනි පියවරේදී යෝගාවචරයා අනිත්‍යානුපස්සනාව ඔස්සේ සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍ය ස්වභාවය සම්මර්ශනය කරමින් චිත්ත ඒකාග්‍රතාවය ගොඩනගාගනී. මේ අවස්ථාවේදී යෝගාවචරයාට පළමු පියවර ගොස් අනිත්‍යතාවය මෙනෙහි කරමින් දෙළොස්වැනි පියවර දක්වා චිත්ත ඒකාග්‍රතාවය පවත්වාගත හැකි වේ.

ස්වභාධර්මයෙහි පවත්නා සදාකාලික විපර්යාස ධර්මතාවයෙහි

යථාස්චරුපය මෙම අනුපස්සනාවේදී ඔහුට මනාව දර්ශනය වේ. මේ සමගම ඔහුගේ අවධානය දුක්ඛ ස්වභාවය හා අනාත්ම ලක්ෂණය කෙරෙහි ද යොමුවේ. මෙම ලක්ෂණයන්ගේ සංස්කාරයන්ගේ සැබෑ ස්චරුපය වන අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම ත්‍රිලක්ෂණයෙන් සමන්විත වේ. මෙම චිත්තන ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් ප්‍රගුණ කිරීමෙන් ලෝකධර්මයන්ගේ යථා ස්වභාවය නොහොත් කථනාවක් හේතුළු ධර්මය අන්තර්ගතවන ඉධපච්චයනා ධර්මයන් ඔහුට අවබෝධ වේ.

තුදුස්වැනි පියවරේදී හෙතෙම රාගය ක්ෂය කිරීමේ ක්‍රමය අරමුණු කරගත් විරාගානුපස්සනාව ප්‍රගුණ කරයි. මෙහි ප්‍රතිඵලය වශයෙන් රාගයට නොහොත් කාමාශාවන්ට ආශක්තබව ක්ෂය වන ආකාරය පිළිබඳව සතිය වැඩේ. මේ යටතේ රාගය ක්ෂය කරගැනීමත් එය ක්ෂයවන තෙක් සතිමත්ව සිටිය යුතු බවත් අපේක්ෂිත ය. මෙම සතිය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් අනතුරුව යෝගාවචරයා මානසිකව තැන්පත් වී නිශ්ශබ්දතාවයෙන් පසුවෙයි.

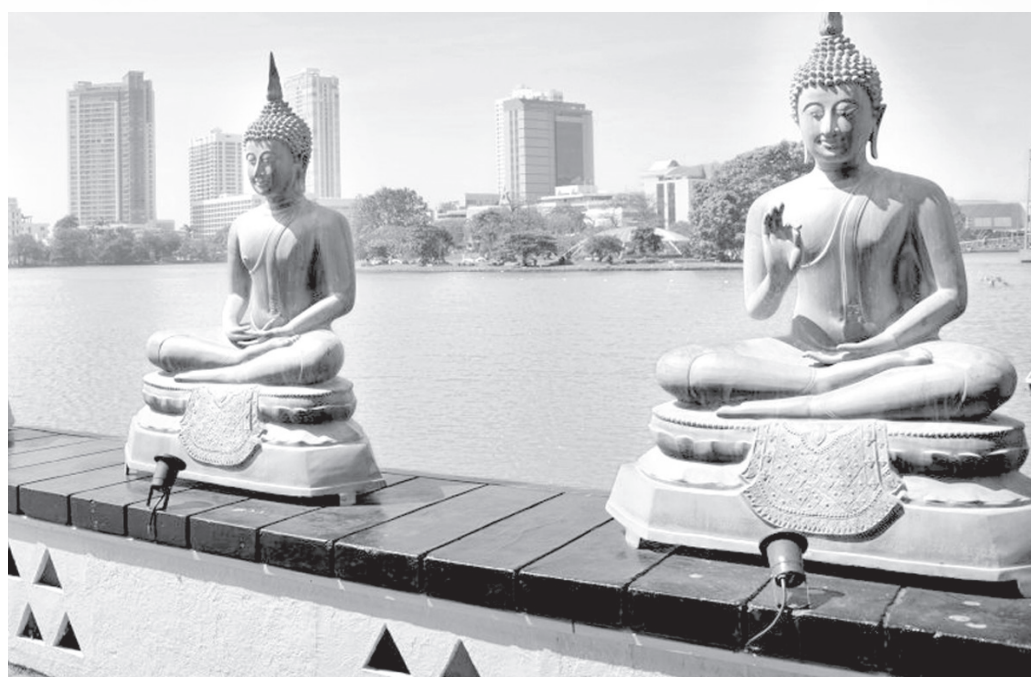
පසළොස්වැනි පියවරේ දී නිරෝධානුපස්සනාවට නොහොත් විඥාණය ක්ෂයවීමේ අවස්ථාවට පත්වේ. හෙතෙම මෙම තත්ත්වය ආත්මාශක්ත බවින් මිදීම, ආත්මාර්ථකාමිත්වය දුරුකිරීම, රාගය, ද්වේෂය, මෝහය දුරුකිරීම ආදී විවිධ දූෂ්ඨකෝණයන්ගෙන් අවලෝකනය කරයි. මීට අතිරේකව, ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ, ශෝක, පරිදේව, දුක්ඛ දෝමනස්ස, උපායාස,

රිසි දේ නොලැබීම, නොරිසි දේ ලැබීම ආදී දුක්ඛයන් පිළිබඳව පූර්ණ අවබෝධයක් ලබයි.

සොළොස්වන පියවරේ දී, යෝගාවචරයා, පටිනිස්සානුපස්සනාව නොහොත් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සිහිපත් කරයි. ඔහු මෙලොව ජීවත්වූ කාලය තුළදී දැඩිව ග්‍රහණය කරගැනීම, පැහැරගැනීම, සොරකම් කිරීම, ස්වභාවධර්මයට අයත් දේ අත්පත් කරගැනීම ආදිය ප්‍රගුණ කරන්නට ඇත. මේ අවධියේ හෙතෙම ඒ සියල්ල අත්හරී. පැහැර ගැනීමෙන් වලකී. පැහැරගත් දේ ඇත්නම් ඒ සියල්ල හිමිකරුවන්ට පවරයි. 'මමය' 'මාගේ'යයි, කිසිවක් ශේෂ කර නොගනීයි. මෙම අවසාන පියවරේ දී ජීවිතයෙහි පූර්ණ බර සම්පූර්ණයෙන්ම අත්හරී. ප්‍රතිඵලය වන්නේ විමුක්තිය සාක්ෂාත් කරගැනීම ය.

"දුටු දෙය දුටුවා පමණි" යනුවෙන් මුලදී සඳහන් කළ විෂයට නැවත අවතිර්ණ වන්නේ නම්, මෙහි විස්තර කළ පියවර සොළසකින් සමන්විත සතර සතිපට්ඨානය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් මෙම කාර්යය සපුරාගත හැකි ය. මෙම සංකල්පය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් පසු මෙම යෝගාවචරයා ෂඩ් ඉන්ද්‍රියයන් තුළින් ඇතුල්වන ලෝභ, දෝස, මෝහ ආදී ක්ලේශයන්ගේ ආකර්ෂණයෙන් සම්පූර්ණයෙන් ම විමුක්තිය ලබයි.

(2019 වෙසක් සිරිසර ඉංග්‍රීසි වෙසක් කලාපයේ පළමු ලිපියක සිංහලානුවාදයකි)

බුදුදහම අනුව ජීවිතයෙහි යථාර්ථය

පුජ්‍ය භාරද භිමියන් විසිනි

වර්තමානයේ අපි අසමතුලිත ලෝකයක ජීවත්වෙමු. එය සාකල්‍යයෙන්ම සුභ සම්පන්න නොවන අතර අත්‍යන්තයෙන්ම දුක්ඛ සහගත ද නොවේ. රෝස කුසුම මාදු ය. ශොභා සම්පන්න ය, සුගන්ධවත්ය. එනමුත් රෝස කුසුම වැඩෙන නටුව කටුවලින් ගහන ය. රෝස කුසුමෙහි ශෝභාව සලකා එය නෙලාගන්නෙක් නටුවෙහි කටු පැවතීම ඉවසයි. තවද නටුවෙහි කටු පැවතීම හේතුකොටගෙන කිසිවෙක් රෝස කුසුම හෙළා නොදකියි.

සර්වශුභවාදියා මේ ලෝකය සාකල්‍යයෙන්ම සුභසම්පන්න දේශයක් වශයෙන් දකියි. සර්ව අශුභවාදියාට මෙලොව කටුක අපායකි. එනමුත් යථාර්ථවාදියාගේ දූෂ්ඨිය අනුව මේ

ලෝකය සර්ව ශුභ නොවන්නා සේම සර්ව අශුභ ද නොවන්නේ ය. එය සුගන්ධවත් රමණීය රෝස කුසුමක් සමානව වේදනාකාරී කටුවලින් ද පරිපූර්ණ ය.

බුද්ධිමත් පුද්ගලයෙකු රෝස කුසුමක සෞන්දර්යයෙන් සම්මෝහනය නොවන අතර හෙතෙම එහි යථා ස්වභාවය අවලෝකනය කරයි. නටුවෙහි කටුවල යථා ස්වභාවය සත්‍ය අයුරින් අවබෝධකරගන්නා හෙතෙම ඒවායින් ජීවිත නොවිඳ සිටීමට අවශ්‍ය ආරක්ෂක විධිවිධාන සලසාගනී.

නිරන්තරව දකුණෙන් වමටත් - වමෙන් දකුණටත් දෝලනයවන ලම්බකයක් පරිද්දෙන් කමතිය ප්‍රසාදජනක තත්ත්වයන් සතරක් හා අප්‍රසන්න දුක්ඛදායක තත්ත්වයන් සතරක් ලෝකයේ සදාකාලිකවම පවතී. කිසිදු ව්‍යාතිරෝධකයින් තොරව ලෝකයේ සෑම පුද්ගලයෙකුටම ස්වකීය ජීවිත කාලය තුළ දී මෙම තත්ත්වයන්ට මුහුණදීමට සිදුවේ. මෙම තත්ත්වයන් වන්නේ

ලාභය හා අලාභය
යසස හා අයස
ප්‍රශංසා හා නින්දා
සුඛය හා දුක්ඛය

ලාභය හා අලාභය

වාණිජ ක්ෂේත්‍රයේ ව්‍යාපාරිකයෝ වූකලී සදාකල්හිම ලාභය මෙන්ම අලාභයද අත්විඳින පිරිසකි.

වාසියක් හෝ ලාභයක් ලැබුණ අවස්ථාවක දී පුද්ගලයෙකු ආත්මතෘප්ත වීම ස්වාභාවික ය. මෙම ප්‍රතිපදාව කේවලව සලකන විට සාවද්‍ය නොවේ. මෙබඳු ලාභ සාමාන්‍ය පුද්ගලයින් සොයන ප්‍රීතිය එක්තරා ප්‍රමාණයකට සපයයි. කොපමණ ප්‍රමාණයකට තාවකාලික වුව ද මෙම සන්තුෂ්ඨිදායක අවස්ථාවන්ගෙන් මිදුනහොත් ජීවිතය අර්ථඥනය වේ. මෙම තරගකාරී සංකූල ලෝකයේ ජනයා තමන්ගේ හදවත් ප්‍රමෝදවත් කරන කිසියම් සන්තුෂ්ඨියක් ආශ්වාදනය කළ යුතු ය. එබඳු සන්තුෂ්ඨියක් කොපමණ භෞතික ශීලී වුව ද එය සෞඛ්‍යයට හා දීර්ඝායුෂ ප්‍රතිලාභයට හේතුවේ.

ප්‍රශ්නයක් මතුවන්නේ හානියකට මුහුණ දීමේ දී ය. ලාභ පිළිගැනීම සිහන මුහුණින් සිදුකළ හැකි වුව ද හානිවලට ඒ අයුරින් මුහුණ දිය නොහැකි ය. හානි හේතුකොටගෙන ඉමහත් මානසික වේදනාවන්ට මුහුණදීමට සිදුවන අතර ඇතැම්විට එම හානි විඳ දරාගැනීමට නොහැකි තරම් උග්‍රවූ අවස්ථාවන්හි දී ඒවායින් ජීවිතයින් සියදිවිහානි කරගැනීමේවලට පවා පෙළඹීමට ප්‍රවණතාවයක් තිබේ. පුද්ගලයෙකු බලවත් අධ්‍යාත්මික ධර්මයක් උපදවාගෙන විධිමත් මානසික සමබරතාවයක් පවත්වාගැනීමට ප්‍රයත්න දැරිය යුත්තේ මෙබඳු හානිකර විෂම අවස්ථාවන්හි දී ය. ජීවිතයේ යථාර්ථයන්ට මුහුණදීමේ දී දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ පෑමට මෙන් ම ප්‍රසන්න අත්දැකීම් ආශ්වාදනය කිරීමටත් අවස්ථාවන් හමුවේ. මෙම සුබදායක මෙන්ම දුක්ඛ දායක අත්දැකීම්වලට එක සමානව මුහුණදීමට අප සූදානම් වී සිටිය යුතු ය. අපේක්ෂා භංගත්වයන් හීනකරගත හැක්කේ එවිට ය.

බුදුන්වහන්සේගේ ජීවමාන සමයේ සිදුවූ සිද්ධියක් මෙපරිදි ය. එක්තරා කුලවත් කාන්තාවක් භික්ෂූන් වහන්සේලාට දන් පිළිගන්වන අවස්ථාවේ දී පැමිණි අයෙකු ගෙන ආ හසුනක් ලැබුනේය. මෙහි සඳහන් වූයේ බලවත් බේදවාචකයකි. හසුන බැලූ ඇය කිසිදු විකේෂ්‍යයකින් තොරව එය ඉණෙහි රැවාගෙන දානය පිළිගැන්වීමේ යෙදුණා ය. මේ අතරතුර එක් සේවිකාවක් රැගෙන යමින් තිබූ ගිනෙල් බඳුනක් බිම පතිතව බිඳී සුන්විය. මෙම සිද්ධිය හේතුකොට ගෙන මෙ කාන්තාවට සිදුවිය හැකි විත්ත සන්තාපය තුනී කරනු වස් භික්ෂූන් වහන්සේ නමක් කාන්තාවට මෙසේ පැවසූ සේක. "බිඳෙන සුළු බඳුන් බිඳියාම ස්වාභාවික සිද්ධියකි. මෙයින් කම්පා නොවන්න" මීට ප්‍රතිචාර වශයෙන් කාන්තාව මෙසේ පැවසුවා ය. 'හිමියනි මට මෙය සුළු සිද්ධියකි. මගේ ආදරණීය මිනිබිරියක් මිය ගිය බව දන්වන පුවත මීට සුළු මොහොතකට පෙර මට ලැබින. මම එයින් කම්පා නොවූයෙමි. මේ සියල්ල මම සම සිතින් ඉවසමි' මෙසේ පවසා ඇය හසුන්පත ද පෙන්වුවාය.

මෙම ධර්මය සම්පන්න කුල කාන්තාවගේ මෙම වර්ගයට උසස්කොට සලකා ප්‍රශංසා කළ යුතු ය. දිනක් බුදුන් වහන්සේ එක්තරා ග්‍රාමයෙක පිණිඬපානයේ යෙදුන දිනෙක මාරයා දායකයන්ට ආවේශවීමෙන් දානය වැළකින. අනතුරුව මාරයා අවඥාවෙන් බුදුන්වහන්සේට කුසගිනි ඇත්දැයි විමසුවිට බුදුන් වහන්සේගේ පිළිතුරු වූයේ මෙපරිදිය.

"මාරය අපි සසර බැඳීම් බිඳ දමා සැමදා ප්‍රීතියෙන් ජීවත්වෙමු" අපි අහස්සර බඹලොව බඹුන්මෙන් සන්තුෂ්ඨියෙන් පසුවෙමු. බුදුන් වහන්සේ කෙළෙසුන්ගෙන් මිදුනවුන්ගේ චිත්ත ස්වභාවය මෙසේ විවරණය කළසේක.

බුදුන්වහන්සේ වේරාජ බ්‍රහ්මණ ග්‍රාමයේ වස් විසූ කාලයේ වස් ආරාධනය කළ බමුණාගේ අමතක වීමක් හේතුකොටගෙන අස්වෙළඳුන් පිරිසක් පිදු සත්වාහාර වළඳ වස් තුන්මස ගත කිරීමට සිදුවිය. තමනට මුහුණ පෑමට සිදුවන දුෂ්කරතාවයන්ට උපේක්ෂාවෙන් මුහුණදීමට අප පුරුදුවිය යුතු ය.

යසස හා අයස (කීර්තිය හා අප කීර්තිය - නින්දාව)

යසස හා අයස නොහොත් කීර්තිය හා අපකීර්තියද අපට ජීවිතයේ අනිවාර්යයෙන්ම මුහුණ පෑමට සිදුවන ලෝකික සංසිද්ධීන් යුගලයකි. අප කීර්තිය ප්‍රිය කරන අතර අපි නින්දාව පිළිකුල් කරමු. මානය අප ප්‍රමෝදමත් කරන අතර, අවමානය අප දුර්මුඛ කරයි. ඇතැම්විට අපි සීමාව ඉක්මවා ප්‍රසිද්ධිය අපේක්ෂා කරමු. හුදු ප්‍රසිද්ධිය අපේක්ෂාවෙන් ඇතැම්හු පරිත්‍යාග සිදු කරති. මේ චේතනාවෙන් දැන් පූජාකිරීම් පවා කරති. එනමුත් ඔව්හු අසල්වාසීන්ගේ දුක්ඛිත ජීවිත සම්බන්ධයෙන් උදාසීනව පසුවෙති.

මෙම ප්‍රවණතා මානුෂීය දුර්වලතාවයෝය. පරාර්ථකාමී පුද්ගලයෝ කීර්ති ප්‍රශංසා අනපේක්ෂාවෙන් සමාජ සත්කාරයෙහි නිරත වෙති. අප කීර්ති ප්‍රශංසා සොයමින් නොවෙහෙසිය යුතු ය. කීර්තිය පසුපස නොයා යුතු ය. ඔබේ සෙවනැල්ල පසුපසගොස් හසුකරගත නොහැකි නමුත් ඔබ ගමන්කරන විට සෙවනැල්ල ඔබ පසුපස එයි.

බුදුන් වහන්සේ මෙලොව ජීවත්වූ

ශ්‍රේෂ්ඨතම ශුද්ධෝත්තමයා බව ප්‍රත්‍යක්ෂ ය. එසේ වුවද උන්වහන්සේ තරම් පරිභවයට පාත්‍රවූ මනුෂ්‍යයෙකු ද නොසිටි බව පැවසිය හැකි ය. එක්තරා ස්ත්‍රියක් බුදුන් වහන්සේ වැඩවාසය කළ ආරාමයේ රාත්‍රිය ගතකරමින් සිටි බවට බෞද්ධ විරෝධීන් පිරිස් ප්‍රචාරය කොට පසුව ඇය ඝාතනය කොට ආරාමය අසල කසළ රාශියක සඟවා තබා පසුව ඉවතගෙන එම අපරාධය බුදුන්වහන්සේ වෙත පැවරීමට ඇතැම් පිරිසක් ගත් උත්සාහය ව්‍යාර්ථ වීමෙන් ඔවුන් මහජන පරිභවයට පාත්‍රවූ බවට බුද්ධ කාලීන පුවතක් ඇත. තමන්ගේ සාහසික ක්‍රියා පිළිබඳව පාපොච්චාරණය කිරීමට කුමන්ත්‍රණකරුවන්ට සිදුවිය.

බුදුන්වහන්සේගේ සෑම ශාසනික කාර්යයක්ම සාර්ථක වූ විට එය දැකීමෙන් වියරු වූ විරුද්ධ වාදීහු බුදුන්වහන්සේ වෙත විවිධ අවලාද එල්ල කළහ. තමන්ගේ සියලු ප්‍රයත්නයන් ව්‍යාර්ථවූ කල්හි බුදුන්වහන්සේගේ ගිහිකල ඥීවර දේවදත්ත උන්වහන්සේ ඝාතනය කිරීමට විවිධ උපක්‍රම මෙහෙයවූ නමුත් ඒ සියල්ල ව්‍යාර්ථ විය.

සර්වනොහද, සර්ව ගුණෝපෙන බුදුන් වහන්සේ වැනි උත්තමයෙකුටත් මෙබඳු අපහාසයක් එල්ලවූයේනම් කෙළෙස්බර සාමාන්‍ය පුද්ගලයින්ගේ ඉරණම කෙබඳු විය හැකිද?

ඔබ සම්බන්ධයෙන් ඇතැමුන්ගෙන් සිතාමතා හෝ නොඑසේ ම කරුණු විකෘති කෙරෙනම් ශ්‍රීක දාර්ශනික එපික්ටේවන්ගේ මෙම ප්‍රකාශය මෙනෙහි කරන්න. "අහෝ, මා පිළිබඳ මෙබඳු අල්ප ප්‍රසිද්ධියක් පවතිද් දී මා මෙසේ සුඵලයෙන් විවේචනය කෙරෙනම් මා වඩාත් ප්‍රසිද්ධියට පත්වුවහොත් මා පිළිබඳ විවේචන කෙබඳු වේද?

මේ සම්බන්ධයෙන් බුදුදහමෙහි අනුශාසනය මෙපරිදි ය.

1. ශබ්දවලින්, කම්පා නොවන සිංහයෙකු මෙන් පවතින්න.
2. දැලකට හසු නොවන සුළඟක් මෙන් වන්න
3. මඩෙන් නොකෙළෙසී මඩින්ම මතුවන පියුමක් මෙන් වන්න
4. කඟවේනෙකු මෙන් ඒකචාරීව හැසිරෙන්න
5. වනයෙහි සිංහයෙකු මෙන් වන්න

6. ලොව පහළ වූ ශ්‍රේෂ්ඨ උත්තමයන් පවා අපහාසයට ලක්වූ බව ඇතැම්හු ඝාතනය කරනු ලැබූ බව සලකන්න. දාර්ශනික සොක්‍රටීස් විෂපොවා ඝාතනය කරන ලදී. අවිහිංසාවාදී මහත්මා ගාන්ධි ඝාතනය කරනු ලැබුවේ ය.

ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයෝ සම්මාන හෝ අවමාන හමුවේ මධ්‍යස්ථ වෙති. තමන්ගේ සේවය අගය කරනු ලබන්නේ ද නැති ද යන්න ගැන උදාසීන ය.

ප්‍රශංසාව හා නින්දාව

ප්‍රශංසාව ලැබීම ද නින්දාවට මුහුණපෑමට සිදුවීම ද මිනිසාට මුහුණ පෑමට සිදුවන ලෝකික අත්දැකීම් දෙකකි. ප්‍රශංසාවෙන් උද්දාම වීමත් නින්දාවෙන් දුර්වල වීමත් ස්වාභාවික ය.

මේ සම්බන්ධ බුද්ධ දේශනාව මෙපරිදි ය.

"මාරුතයෙන් නොසැලෙන සන ශෛලයක් මෙන් ප්‍රශංසාවෙන් උද්දාම වීමෙන් මෙන්ම නින්දාවෙන් දුර්වල වීමෙන් ද වැලකී නොසැලී සිටින්න. ශිෂ්ඨ සම්පන්න වූවෝ හුදු ගුණ වර්ණනාවට නමින නොවෙති. එමෙන්ම ඔවුහු ව්‍යාජ රැවටීම් ද අප්‍රිය කරති. ඔවුන් දෝෂාරෝපනය කළයුත්තන් ඊට භාජනය කරන්නේ පිළිකුලෙන් නොව මෙමතියෙනි. ඔවුන් ප්‍රතිශෝධන කිරීමේ පවිත්‍ර අභිලාශයෙනි."

බුදුන්වහන්සේ සම්පව ඇසුරුකළ පුද්ගලයෝ ඔවුන්ට අවේණික ශෛලියෙන් බුදුගුණ වැණුහ. උපාලි

සිටුවරයා බුදුන්වහන්සේගේ ගුණ සියයක් වෙන්කොට දක්වා වර්ණනා කළේය. බුදුන් වහන්සේගේ මෙබඳු දේශනයක් ඇත්තේ ය.

'ඇතැම්හු වාචාලයන්ට දෙස් නගති. ඇතැම්හු සීමිත කටීකයින්ට දෙස් නගති. ඇතැම්හු නිශ්ශබ්ද පුද්ගලයින්ට දොස් නගති. මේ ලෝතලයේ දෝෂාරෝපනයට භාජනය නොවන කිසිවෙකු නැත'

දෝෂාරෝපනය කරනු ලැබීම මිනිසාගේ සාර්වත්‍ර උරුමයකි. ගර්භා කරනු ලබන විට, පරිභවකරනු ලබනවිට, බිඳුණු තේධාරයක් මෙන් නිසොල්මන්ව සිටිය හැකි පුද්ගලයා නිර්වාණයට ඇතුළුවී නැතත් නිවන අබියසට පැමිණි අයෙකි"

බුදුන්වහන්සේ දිනක් කපටි බමුණෙකුගේ ආරාධනයක් පරිදි දානය සඳහා ඔහුගේ නිවසට වැඩම කළ සේක. බමුණා බුදුන්වහන්සේට දන් පිළිගන්වනවා වෙනුවට කෙළ වරක් නොමැතිව පරිභව කිරීමට පටන්ගත්තේ ය. ඔහුගේ අපවාරයෙහි සාවද්‍යතාවය සුක්ෂම අයුරින් ඔහුට අවබෝධ කරවීමේ අරමුණෙන් බුදුන්වහන්සේ බමුණාගෙන් මෙසේ

විමසූ සේක.

"බමුණ, ඔබේ ආරාධනය පරිදි ඔබේ ආගන්තුකයෝ ඔබේ නිවසට පැමිණෙන්නද?"

"එසේය ස්වාමීනි" බමුණා පිළිතුරු දුන්නේ ය. ඉන්පසු දෙබස මෙසේවිය.

"ඔවුන්ට සංග්‍රහ කරන්නේ කෙසේද?"

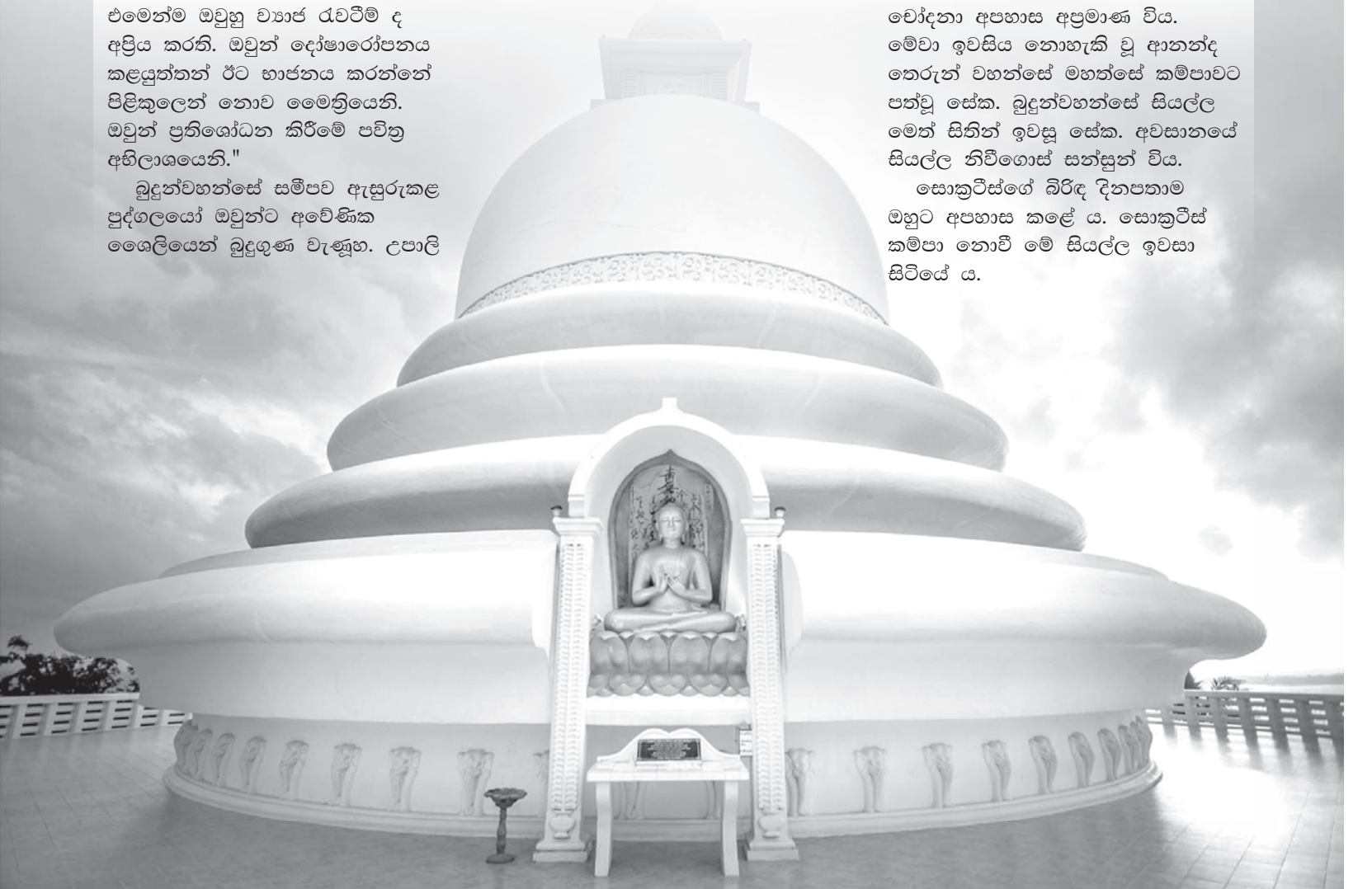
"ප්‍රණීත භෝජන පිළියෙල කොට සංග්‍රහ කරමි"

"කිසියම් බාධාවකින් ආරාධනයන් නොපැමිණියහොත් එම ආහාරවලට කුමක් කරන්නේද?"

'නිවසේ අප සැවොම එක්වී අනුභව කරමු"

"ඔබ මට ආරාධනය කොට මා පැමිණියත් ඔබගේ පරිභවය මම ප්‍රතික්ෂේප කරමි. එය ඔබම තබාගෙන ආස්වාදය ලබන්න බුදුන්වහන්සේ තරම් අතිශය ප්‍රශංසාවට මෙන්ම නින්දාවට ද භාජනය වූ ශාස්තෘවරයෙක් මෙලොව පහළ නොවී ය. එහෙත් උන්වහන්සේ ඒ සියල්ල නොසැලී මධ්‍යස්ථව පිළිගත් සේක. සුන්දරි පරිබ්‍රාජකාවගේ අබිරහස් මරණයෙන් පසුව බුදුන්වහන්සේට එල්ල වූ චෝදනා අපහාස අප්‍රමාණ විය. මේවා ඉවසිය නොහැකි වූ ආනන්ද තෙරුන් වහන්සේ මහත්සේ කම්පාවට පත්වූ සේක. බුදුන්වහන්සේ සියල්ල මෙන් සිතින් ඉවසූ සේක. අවසානයේ සියල්ල නිව්ගොස් සන්සුන් විය.

සොක්‍රටීස්ගේ බිරිඳ දිනපතාම ඔහුට අපහාස කළේ ය. සොක්‍රටීස් කම්පා නොවී මේ සියල්ල ඉවසා සිටියේ ය.

දිනක් ඔහු අතිශයින් කම්පා වී සිටිනු දැක මිතුරෙක් ඊට හේතු විමසී ය. අනේ අද මගේ බිරිඳ අපහාස කළේ නැහැ" යි පැවසී ය. ඒදින ඔහුට ඉවසීම පුරුදු කිරීමට අවස්ථාව නොලත් බැවින් දුක්වන බව පැවසී ය.

සුඛය (ප්‍රීතිය) හා දුක්ඛය (සංවේගය)

සුඛය හා දුක්ඛය සිව්වැනි අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිපක්ෂ අත්විඳීම යුගලය. දරා ගැනීමට පහසු අර්ථයෙන් සුඛ වේ. දුෂ්කර නම් දුක්ඛ වේ. සාමාන්‍ය සුඛය වූ කලී කිසියම් ඉවිභාවක් සන්තර්පනය වීම ය. එක් ආශාවක් සන්තර්පනය වූ කල අපි තවත් සුඛයක් අපේක්ෂා කරමු. මේ අයුරින් අපගේ ආශාවෝ අතෘප්තිකර ය.

කාමාශාවන් සන්තර්පනය වීම සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙකුගේ සුඛය වේ. භෞතික සන්තුෂ්ඨිය, අපේක්ෂාවන් සන්තෘප්ත වීම ස්වරණය ක්ෂණික තෘප්තියක් ජනිත කරවන අතර එය මායාකාරීය, තාවකාලික ය.

භෞතික සම්පත්වල ස්වාමීන්වයෙන් තර්ප සුඛයක් ලැබිය හැකිද ? මුළු ලොවම ඔබට නතු වූවත් ඔබ තෘප්තිමත්ද ? මුළු භාරතයම ආක්‍රමණය කළ මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් රජු තමාට යටත් කර ගැනීමට තවත් රාජ්‍ය නොතිබීමෙන් දුර්මුඛ විය.

බුදුන් වහන්සේ ගිහියාට ගෝචර වන සුඛ සතරක් පෙන්වා වදාරා ඇත. ඒවා නම් :-

1. අන්ටී සුඛය - සම්පත් වල අයිතිය තමන් සතුටිමේ ප්‍රීතිය, සෞඛ්‍ය, ධනය, ආයුෂ, කායික ශක්තිය, දේපළ, දරු සම්පත් මීට ඇතුළත් ය.
2. භෝග සුඛය - අත්පත් කරගත් වස්තු භුක්ති විඳීමේ සුඛය, භෝග සම්පත් තමන් සතු කර ගැනීම පාපකාරී නොවේ. ලෞකික සම්පත් සම්පූර්ණයෙන් වරණය කිරීමට බුදුන් වහන්සේ අනුශාසනා කොට නොමැත. ඒවාට අධික තෘෂ්ණාව උපදවා ගැනීම අයහපත් ය.
3. අනණ සුඛය - ණය බරින් මිදී සිටීම - අප කිසිවෙකුට ණය නොවී ජීවත් වීමට හැකි නම් එය අත්‍යන්ත සුඛයකි. අරපිරිමැස්මෙන් ජීවත් වීමෙන් ණය ගැනි වීමෙන් වැළකී සිටිය හැකි ය.
4. අන වජ්ජ සුඛය -

කිසිදු වෝදනාවකින් නොපෙළෙන්නා විඳින සුඛය මෙය වේ. දිළිඳු වුව ද ණයෙන් මිදී ජීවත් වීමට හැකි නම් එය අපගේ සුඛයක් වේ.

දුක්ඛ සත්‍ය විවරණයේ දී, දුක් උපදින අවස්ථා රාශියක් බුදුන් වහන්සේ පෙන්වා දී ඇත. උපත, මහළුබව, මරණය, ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීම ආදී දුකට හේතු රාශියක් මෙම ධර්මයේ සඳහන් වේ. මේ භවයේ අප විඳින දුක පෙර භවයන්හි අපගේ කර්මවල විපාක විය හැකි ය. නික්ලේෂී, අර්භන්, බුදුන්වහන්සේට ද ව්‍යාධි දුක්ඛයෙන් ජීව්‍යා විඳීමට සිදුවිය. උන්වහන්සේ සසර සැරිසැරු අවධියේ සිදුකළ කර්මයන්ගේ විපාක වශයෙන් පිලෝකික කර්ම යයි හැඳින්වූ කායික වේදනාවන් සංඛ්‍යාවකට භාජනය වූ බව සඳහන් ය.

අපගේ සංසාර ගමනේ අතිශය ජීව්‍යාකාරී දුක්ඛය මරණය වේ. ස්වකීය දරුවාගේ අකල් මරණයේදී නොවැළඹී සිටින මවකගෙන් ඒ පිළිබඳව විමසන ලදුව ඇගේ පිළිතුර මෙපරිදි විය.

ඇරයුම් නොලැබ ඔහු මෙහි ආවේ ය
අණ කරනු නොලැබ ඔහු මෙය

හැර ගියේ ය
යම් සේ ආවේ ද ඔහු එසේම ගියේ ය
එසේ නම් වැලපෙනු කීම ?

පෙරදිගින් නැගෙන හිරු
අපරදිගින් බැස යයි
උදයේ පිපෙන මල සවස් කල පර වෙයි

උස් පහන් හේදයක් නොසලකා සැම දෙනා වෙත පැමිණෙන මරණය උපේක්ෂාවෙන් ඉවසිය යුතු ය.

මිහිමතට වැටෙන කුමක් වුව ද, මිහිරි වුව ද කටුක වුව ද මිහිතලය ඒවාට ප්‍රියභාවයක් හෝ අප්‍රිය භාවයක් නොදක්වයි. සුදනා එලෙස දුක සැප සමසේ පිළිගත යුතු ය. ලෞකික ජීවිතවන්ගෙන් කායිකව පෙළනු ලැබූව ද රහතෙකුගේ චිත්තය නොසැලේ. ලාභය-අලාභය, අයස-යසය, නින්දා- ප්‍රසංසා සුඛ දුක්ඛයන් හමුවේ තැන්පත් මනසක් ගොඩනගා ගැනීමට වෙර දරමු.

(ඉංග්‍රීසි ලිපියක සංක්ෂිප්ත අනුවාදයකි)

සමරමු වෙසක්, පින් රැස් කරමින් නිකර

බුදු කරුණා දහර තුන් ලොව සවි සතට
හුදු අනුකම්පාව මහ මෙන් කඳු සිතට
ඉඳුරා නගා සදහම් දෙසු ලෝ දනට
බුදු තෙමඟුල යෙදේ වෙසඟේ පොහො දිනට

හය සිය තෙවිසි වසරෙදි කිතුටසට පෙර
දඹදිව මැදි දේසෙ කාපිලවස්තු පුර
සුදොවුන් නිරිඳු මායා බිසව් පින්කර
සිදුහත් පුතුන් ලද්දෝ පින් ලෙස සසර

හැම සැප නොමඳ ළඹැඳිව දී දුරු පෙමට
සිප් සත ලබා දී, එළඹුන තුනු විසට
රමුස සුරමුස ද ශුභ මැදුරු විසුමට
යසෝදුරා කුමරිය දුනි සරණයට

එකුන් තිස්වසක් ගිහි සම්පත් විඳලා
සිවු පෙර නිමිති දැක ගිහිගෙයි කලකිරලා
රාහුල පුතු උපන් ආ කුමරුද දැකලා
ගිහිගෙන් නික්මුනේ තුම් බුදුබව පතලා

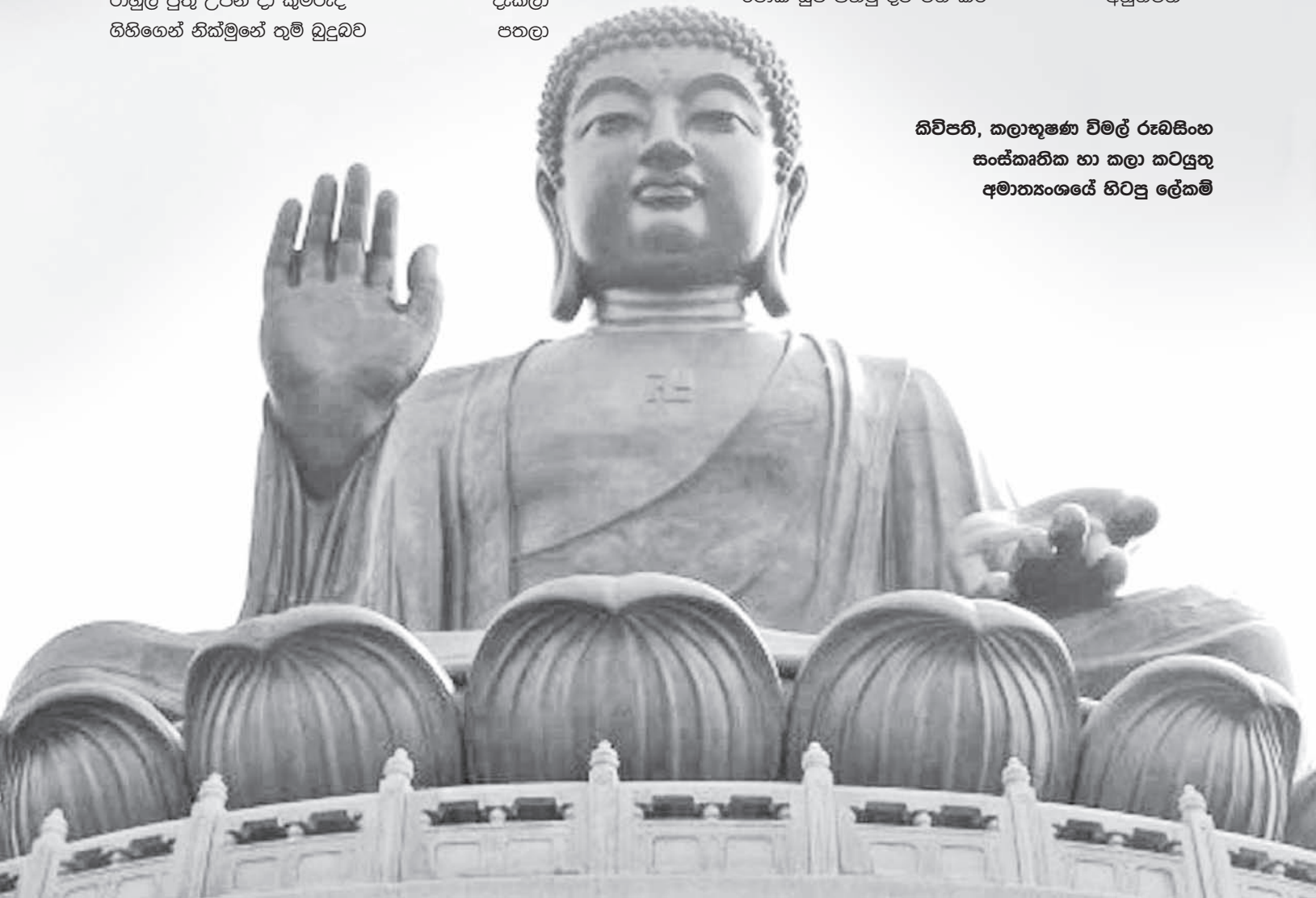
නෙක් දුක් වින්දේ සය වසරක් පෙර නොවිදී
එක් අරමුණක නියතව පෙර පින් පරිදි
ලොවිතුරු බුදු වුණේ තිස්පස්වන විශේදී
පින් ලෙස අපගේ වෙසඟේ පුරපෝ දිනෙදී

රජ සිටු මැදුරු දිළිඳුගෙ අතු පැල්පත ද
මහ සිටුවරුන්සේ උස් මිටි කුලවතුද
සමසේ සිතා සැම වෙත වැඩමව නිබඳ
පන්සාලිස් වසක් අම දම් දෙසු සම්ඳ

මිසදිටු අඳුර සදහම් දෙසුමින් දුරුර
සිල්වත් සුසිල්වත් පින්සරු ගුණ ගැඹර
පන්සාලිස් වසක් දෙසු බුදු දම් සයුර
දිවියෙන් පල ලබමු නිබඳව කර ඇසුර

බෝසත් උපත බුදු වීමද පිරිනිවන
මෙඋතුම් තෙමඟුලම සිදු වු උතුම් දින
වෙසක් පුන් පොහොය එළඹුමේ මහඟු පින
මොක් සුව පතමු දම් මග කර අනුගමන

**කිවිපති, කලාතුණු විමල් රූඛසිංහ
සංස්කෘතික හා කලා කටයුතු
අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම්**

සුඡය ආචාර්ය
කිරිත්දේ ධම්මානන්ද හිමි

වර්තමානයේ අපි, අපගේ ජීවිතයේ සෑම අංශයක්ම විද්‍යාවේ කිසියම් හෝ බලපෑමකට යටත්වන විද්‍යාත්මක යුගයක ජීවත්වෙමු. සම්මත වර්ෂ ක්‍රමයෙන් දහහත්වන ශතවර්ෂයේ හටගත් විද්‍යාත්මක විප්ලවයේ සිට විද්‍යාව අපගේ චින්තන සමුදාය හා ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි අඛණ්ඩව දැවැන්ත බලපෑමක් සිදුකරමින් පැවති බව සත්‍යයකි.

විද්‍යාවේ සංඝට්ඨනය විශේෂයෙන්ම ප්‍රබල බලපෑමක් සිදුකළේ සම්ප්‍රදායික අනාගමික ඇදහීම් කෙරෙහි ය. මූලික ආගමික සංකල්පයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් නවීන විද්‍යාවේ ජීවිතය යටතේ සීඝ්‍රයෙන් බිඳවැටෙමින් පවත්නා අතර, එම සංකල්පයන් නූතන ලෝකයේ බුද්ධිමත් වූත් කාලීන තොරතුරු සමුදාය පිළිබඳ මනා විශ්ලේෂණයක් ලබාසිටින්නාවූ ජනතාවා නොපිළිගන්නා තත්ත්වයට පත්ව තිබේ. හුදෙක් දේවධර්මවාදී කල්පිතයන් තුළින් හෝ

විද්‍යාත්මක යුගයක සමාජයේ ආගමට හිමිතැන

විද්‍යාත්මක උපධාරණයකින් තොරවූ ආගමික ධර්ම ලිපිවල ප්‍රමාණකත්වය මත පදනම්කර ගැනීමෙන් හෝ උකහා ගැනීමෙන් පමණක් තවදුරටත් සත්‍යය නිර්ධාරනය කළ නොහැකි ය. උදාහරණයක් වශයෙන් දක්වනහොත් මනුෂ්‍ය චින්තය ද භෞතික කය හා සමානත්වයක් ප්‍රදර්ශනය කරමින් ඇතැම් ආගමික දර්ශනයන්ගේ ස්ථාවරය වී ඇති පරිදි නිර්විකාර ආත්මයක පැවැත්මකින් තොරව හේතු ප්‍රත්‍යය පාදක නියමයන්ට අනුව ක්‍රියාකාරී වන බව නූතන මනෝවිද්‍යාඥයන්ගේ පර්යේෂණ මගින් ස්ථාවර වී ඇත.

තමන්ගේ ආගමික ස්ථාවර ධර්ම සමග සට්ඨනය වන විද්‍යාත්මක අනාවරනයන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ඇතැම් ආගමික භක්තිකයන්ගේ පිළිවෙත වී ඇත. එබඳු දැඩි මානසික ස්ථාවර සත්‍ය වශයෙන්ම මානව

ප්‍රගතියට බාධාවක් වන බවට පිළිගෙන ඇත. කිසියම් මතවාදයක් සාම්ප්‍රදායිකව පිළිගන්නා ලද මතයක් වුව ද නූතන මානවයා ඒවා විශ්වාස කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කරන හෙයින් එබඳු ආගම්වාදීන්ට සාර්ථකව ඉටුකළ හැක්කේ ස්වකීය සාවද්‍ය මතවාදයන් පිළිගත් මිත්‍යාවාදීන්ගේ සංඛ්‍යාව වර්ධනය කිරීම පමණකි. අන් අයුරකින් සලකනහොත් තමන් දරන ආගමික විශ්වාසයන්ට නව අර්ථකථනයන් දෙමින් බහුජනකායක් විසින් පිළිගන්නා ලද විද්‍යාත්මක සිද්ධාන්තයන් පිළිගැනීමට අවශ්‍ය බව ඇතැම් ආගම්වාදීන්ට අවබෝධවී තිබේ. වාල්ස් ඩාවින් විසින් ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද විපරිනාම වාදය මෙම තත්ත්වයට සමීපතම උදාහරණය වේ. මානවයා සෘජුවම දෙවියන්

වහන්සේ විසින් නිර්මාණය කරන ලද බව අන්‍යාගාමික භක්තිවාදීහු බහුතරයක් දැඩිව විශ්වාස කරති. මීට ඉඳුරා වෙනස් ස්ථාවරයක් දරන ඩාවින්ගේ මතය වී ඇත්තේ මානවයා වානරයාගේ විපරිනාමයෙන් නිර්මාණය වී ඇති බව වන අතර, මෙම සිද්ධාන්තය මානවයා පිළිබඳ දේව නිර්මාණවාදයෙන්, මානවයාගේ වංශය පිළිබඳ සිද්ධාන්තයෙන් බිඳවැටීමට හේතුකාරක වී තිබේ. සියලුම ප්‍රබුද්ධ චින්තකයින් ඩාවින්ගේ විපරිනාමවාදය පිළිගෙන ඇති බැවින් නූතන දේවධර්මවාදීන්ට තමන් විසින් අතිශය භක්තියෙන් දරමින් සිටින මතයන්ට නව අර්ථ කථන දෙමින් තමන් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ විරුද්ධත්වයෙන් සැලකූ ඩාවින්ගේ මෙම සිද්ධාන්තය පිළිගැනීම විනා අන් විකල්පයක් නොමැති බව පිළිගැනෙන තත්ත්වයක් උදාවී තිබේ.

නූතන විද්‍යාත්මක සොයා ගැනීම්වලින් අනාවරණය වන පරිදි, විශ්වය හා මානව ජීවිතය පිළිබඳව අධික සංඛ්‍යාවක් ආගම් විසින් මේ දක්වා පිලිගෙන ඇත්තේ නවීන විද්‍යාව විසින් දිගුකලක් තිස්සේ අභිභවනය කරන ලද සාම්ප්‍රදායික සංකල්පයන් බව ය. ආගම් විසින් මානව සංවර්ධනයට හා ප්‍රගතියට උත්කෘෂ්ඨ දායකත්වයක් ලබා දී ඇති බව ප්‍රකට සත්‍යයකි. එම ආගම් විසින් මානව දිවිය නිසිමග යැවීම සඳහා අවශ්‍ය පුරුෂාර්ථ හා ප්‍රමිතීන් ද පණවා ඇති බව ද සත්‍යයකි. එන මුත් ආගම් විසින් කොපමණ සද්ගුණ සමුදායක් නිර්මාණය කර දී ඇත්තේ, එම ආගමික භක්තිකයින් සත්‍යය සඟවා තබා ඒ වෙනුවට කල්තියා සොයා ගන්නා ලද විවිධ මතිමතාන්තර හා කලින් ඉසිලූ ආරම්භක වැදගත්කමින් හා අර්ථයන්ගෙන් ගිලිහුනු විවිධ ආගමික වතාවත් දිරිගන්වන ආධ්‍යාන ග්‍රාහී දූෂ්ඨීන් ඉස්මතු කොට දක්වන්නේ නම් එම ආගම්වලට තව දුරටත් නවීන විද්‍යාත්මක යුගයේ ප්‍රාණවත්ව පැවතීමට හැකියාවක් ලැබෙන්නේ නැත.

බුදුදහම හා විද්‍යාව

පසුගිය ශතවර්ෂයේ ආරම්භය දක්වාම බුදුදහම නවීන විද්‍යාවේ ආභාසය නොලැබූ රාජ්‍යයන්ට පමණක් සීමා වී පැවැත්තේ ය. එසේ වුව ද, ආරම්භයේ සිටම බුදුන් වහන්සේ වදාළ ධර්මය විද්‍යාත්මක චින්තනයේ පරීක්ෂණයට විවෘතව පැවතිනි. බුද්ධ ධර්මය විද්‍යාත්මක ජීවගුණය මගින් පහසුවෙන් ග්‍රහණය කර ගැනීමට හැකිවීමේ එක් හේතුවක් වන්නේ බුදුන් වහන්සේ කිසි දිනක ආධ්‍යානග්‍රාහී දූෂ් භක්තිවන්ත භාවය වර්ධනය කිරීමට කිසිදු අනුබලයක් නොදීම ය. උන්වහන්සේ කිසි දිනෙක උන්වහන්සේගේ ධර්මය හුදු භක්තිවන්ත විශ්වාසය හෝ දේවමය අනාවරණයක් මත ගොඩනැගීමට කිසිදු ප්‍රයත්නයක් නොදැරූ අතර සුබතමය දූෂ්ඨියටත් චින්තන නිදහසටත් පූර්ණ අවසරය ලබාදුන් සේක.

දෙවැනි හේතුව වන්නේ විශ්ව සත්‍යය කෙරෙහි බුදුන් වහන්සේගේ දූෂ්ඨිය තුළ විද්‍යාත්මක භාවාර්ථයක් අන්තර්ගතව තිබීම ය. සත්‍යය සොයා ගැනීමෙන්, සත්‍යය පරීක්ෂණයට

අපට විද්‍යාව පිළිබඳව බොහෝ කරුණු, විශේෂයෙන් විද්‍යාවට කළ හැකි දේ ශ්‍රවණය කිරීමට ලැබෙන අතර, විද්‍යාවට කළ නොහැකි දේ පිළිබඳව කිසිදු විචරණයක් අසන්නට, නොලැබේ. විද්‍යාත්මක ඥානය වූකලී ඉන්ද්‍රිය ද්වාරයන් තුළින් ලැබෙන ඥානයට සීමා වූවකි. ඉන්ද්‍රිය බද්ධ තොරතුරු ඉක්මවා යන යතාර්ථය විද්‍යාත්මක පර්යේෂණයන්ට හසු නොවේ.

භාජනය කිරීමෙන් බුදුන්වහන්සේ අනුගමනය කළ ක්‍රම වේදය ද විද්‍යාඥයකු අනුගමනය කරන යථෝක්ත ක්‍රමවේදයට සමාන ය. විද්‍යාඥයෙකුගේ සාමාන්‍ය ක්‍රියා පටිපාටිය වනුයේ බාහිර ලෝකයේ ස්වභාවය වාස්තවිකව පරීක්ෂණය කරමින් කිසියම් විෂයයක් සම්බන්ධයෙන් සාර්ථක ප්‍රායෝගික අත්හදා බැලීම් රාශියක් පවත්වා ඒවායේ ප්‍රතිඵල අනුව විද්‍යාත්මක සිද්ධාන්තයක් පිහිටුවාලීම ය.

මීට සමාන ප්‍රවේශයක් උපයෝගී කර ගනිමින් බුදුන් වහන්සේ අභ්‍යන්තර ලෝකය විචාරාගීව නිරීක්ෂණය කළ අතර කිසියම් දර්ශනයක් පිළිගැනීමේදී එම දර්ශනය විචාරාත්මක විමර්ශනයකට භාජනය කොට එහි යථාර්ථය පෞද්ගලිකව සත්‍යාකෂණය කරගැනීමකින් තොරව එම දර්ශනය නොපිළිගන්නැයි උපදෙස් දුන්නේක. වර්තමානයේ කිසියම් විද්‍යාඥයෙකු තමන්ගේ අත්හදා බැලීමේ පරීක්ෂණයට සමාන පරීක්ෂණයක් අන්‍යයෙකුට සිදුකළ නොහැකි යයි ඉඳුරා ප්‍රකාශ නොකරන්නේ යම් සේ ද බුදුන් වහන්සේ ද තමන් වහන්සේ විසින් සාක්ෂාත් කරගන්නා ලද බුද්ධත්වය තමන් වහන්සේට ම පමණක් සීමා වූ අනන්‍ය සාධාරණ ධර්මයක් යයි

කිසිවිටෙකත් අවධානරය නොකළ සේක. මේ අයුරින් සලකනහොත්, සත්‍යය අවධාරනය කොට දැක්වීමේ ප්‍රවේශ මාර්ගය වර්තමානයේ විද්‍යාඥයෙකුගේ විශ්ලේෂණාත්මක භාවයට සමාන බව පෙනේ. බුදුන් වහන්සේ පරම සත්‍යය කරා ළඟාවීමෙන් අනතුරුව සම්බුද්ධත්වය සඳහා විද්‍යානුකූලව සම්පාදනය කරන ලද ප්‍රායෝගික වූ ක්‍රමවේදයක් පණවා වදාළ සේක.

බුදුදහම විද්‍යාත්මක කාල්පනික ධරාවට බොහෝදුරට අනුකූල වුව ද බුදුදහම විද්‍යාවකට සමාන කොට දැක්වීම වූකලී නිරවද්‍ය නොවේ. විද්‍යාවේ ප්‍රායෝගික උපයෝගී කිරීම් හේතුකොටගෙන මානව වර්ගයාට වඩාත් සැපවත් ජීවිත ගත කිරීමටත්, විශ්මය ජනක අත්විඳීම් බුක්ති විඳීමටත්, පෙරදී දැකගැනීමට පවා නොතිබූ අවශ්‍ය හේතුකාරක පරිසරයක් නිර්මාණය වී ඇති බව සත්‍යයකි. ජලවාරි මත්ස්‍යයන්ට වඩා ශූර අයුරින් පිහිනීමටත්, පක්ෂීන්ට වඩා ඉහළින් ගුවනේ පියාසර කිරීමටත්, වන්ද්‍රයා මත පියවර මැනීමටත්, විද්‍යාව විසින් අපට හැකියාව ලබා දී ඇත. එසේ වුවද, සාම්ප්‍රදායික විද්‍යාත්මක ප්‍රඥාව ආනුභවික ශාක්ෂිවලට පමණක් සීමා වී ඇත. මනුෂ්‍යයාට ස්වකීය මනස පාලනය කිරීමට ශක්තිය දියනොහැකි වන අතර ජීවිතයේ අරමුණු වාරිත්‍ර ධර්මානුකූලව පාලනය කිරීමටත්, ප්‍රබලතාවයක් ලබා දී නොමැත. විද්‍යාව විසින් කොපමණ ප්‍රමාණයක විශ්මය ජනක අත්දැකීම් උදාකර දී ඇත්තේ ඒ සියල්ලම අතික්‍රමණය කළ නොහැකි සීමාවක් ඇත. බුද්ධාගම මෙම සීමාවන් සියල්ල ම අතික්‍රමණය කොට ඉදිරියට ගොස් ඇත.

අපට විද්‍යාව පිළිබඳව බොහෝ කරුණු, විශේෂයෙන් විද්‍යාවට කළ හැකි දේ ශ්‍රවණය කිරීමට ලැබෙන අතර, විද්‍යාවට කළ නොහැකි දේ පිළිබඳව කිසිදු විචරණයක් අසන්නට, නොලැබේ. විද්‍යාත්මක ඥානය වූකලී ඉන්ද්‍රිය ද්වාරයන් තුළින් ලැබෙන ඥානයට සීමා වූවකි. ඉන්ද්‍රිය බද්ධ තොරතුරු ඉක්මවා යන යතාර්ථය විද්‍යාත්මක පර්යේෂණයන්ට හසු නොවේ. විද්‍යාත්මක සත්‍යයන් පිහිටා ඇත්තේ අඛණ්ඩව පරිනාමයට භාජනය වන සංඥ පාදක දත්ත සම්බන්ධ නිරීක්ෂණයන් මත ය.

විද්‍යාත්මක සත්‍යය වූකලී එබැවින් සාපේක්ෂක වන අතර කාලයේ පරීක්ෂණය හමුවේ බිඳ වැටේ. එබැවින් තමා උසුලන ඕනෑම මතයක් ඊට වඩා බලවත් සත්‍යයක් හමුවේ ඉවතලීමට විද්‍යාඥයා නිතරම සූදානමින් සිටී.

විද්‍යාව බාහිර ලෝකයේ ස්වභාවය හඳුනාගෙන ප්‍රකාශ කිරීමට ප්‍රයත්න දරන අතර, මනුෂ්‍යයාගේ අභ්‍යන්තර ලෝකයේ පෘෂ්ඨය සීරීමට පමණක් සමත් වී ඇත. නූතන මනෝවිද්‍යාව පවා මිනිසාගේ මානසික අසහනයට හේතුව හඳුනාගැනීමට සැබෑ අර්ථවත් ප්‍රයත්නයක් දරා නැත. මිනිසෙකු අපේක්ෂා භංගත්වයට පත්ව ජීවිතය ගැන කළකිරෙන විට ඔහුගේ අභ්‍යන්තර ලෝකය හැල හැප්පීමවලට භාජනය වන විට හා අභ්‍යන්තර ආශාවන්ට පාත්‍රවන විට ඔහුට පිළිසරණ වීමට විද්‍යාව

අසමත් ය. පරිසරයේ අවශ්‍යතා සපුරාලන සමාජ විද්‍යාවන්ට එක්තරා ප්‍රමාණයක සන්තුෂ්ඨියක් ළඟාකර දියහැකි නමුත් නිරිසනෙකුට මෙන් නොව මිනිසාට හුදෙක් භෞතික සන්තුෂ්ඨිය ඉක්මවන සුබයක් අවශ්‍ය වන අතර, දෛනික අත්දැකීම් තුළින් උද්ගතවන අපේක්ෂා භංගත්වයන් හා දුක්බදායක අත්දැකීම්වලට සහනයක් සැලසිය හැකි ශක්තියක් අවශ්‍ය වන්නේ ය.

ජීවිතයේ අර්ථවත් අරමුණක් නිර්මාණය කරදීමට විද්‍යාව අසමත්වී ඇත. ජීවත්වීමේ අරමුණක් විද්‍යාවෙන් සපයා නැත. සත්‍ය වශයෙන් විද්‍යාව හුදෙක් ලෞකික ක්‍රියාවලියක් වන අතර, ඊට මිනිසාගේ ආධ්‍යාත්මික අරමුණු සම්බන්ධයෙන් සැලකිල්ලක් නොමැත. සිද්ධාන්ත තෝරාගැනීමේ ප්‍රතිපත්තිය නිසා ජීවිතයට අත්‍යවශ්‍ය අරමුණු රාශියක් විද්‍යාවෙන් මගහැරී

ඇති අතර, ජීවිතයට බලපාන ගැටළු රාශියකට විසඳුම් විද්‍යාවෙන් සපයා දී නොමැත.

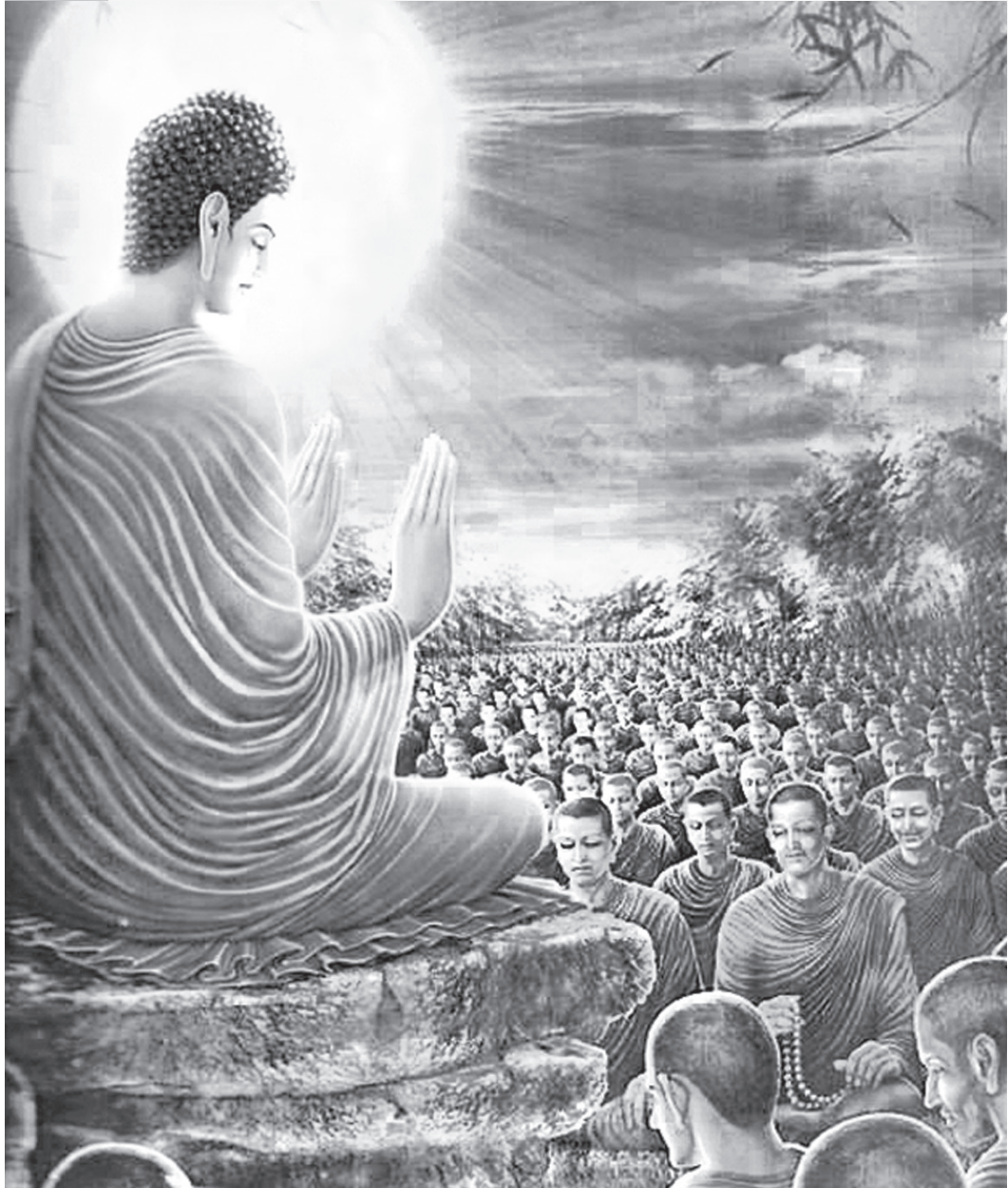
විද්‍යාවේ සීමාවන් ඉක්මවන සිද්ධාන්ත

විද්‍යාත්මක මානසිකත්වයේ අනුමත සීමාවන් ඉක්මවා යන පුළුල් ක්ෂේත්‍රයක ප්‍රඥා සම්භාරයක් හසුකර ගැනීමේ ප්‍රතිපදාව අනුව බුදුදහම නවීන විද්‍යාවේ පර්යන්තයන් ඉක්මවා ඇත. කායික වින්දනේන්ද්‍රියයන් අනුසාරයෙන් උද්ගතවන ඥානසම්භාරය පමණක් නොව මානසික සංවර්ධනය අනුසාරයෙන් ප්‍රාදුර්භූත වන අනුභූතින්ද බුදුදහම පිළිගනී. උසස් මට්ටමට වර්ධනය කරගත් මානසික ඒකාග්‍රතාවයෙන් ආගමික අත්දැකීම් අවබෝධකර ගැනීමට මෙන්ම සත්‍යාක්ෂණය කරගැනීමටත් හැකියාව ඇත. ආගමික අත්දැකීම් වූකලී රසායනාගාර අත්හදා බැලීම් තුළින් අවබෝධකොටගත හැකි සංසිද්ධීන් නොවේ.

විද්‍යාව මගින් අනාවරණය කරගන්නා සත්‍ය සාපේක්ෂක ධර්මතා වන අතර බුදුන්වහන්සේ විසින් අවබෝධ කොට දේශනාකොට ඇති ධර්මය අනිත්‍යවූත්, නිරපේක්ෂවූත් පරිසමාප්ත වූ සත්‍යයකි.

විද්‍යාව විසින් අනුදත් න්‍යායිකරනයට ප්‍රතිපක්ෂව බුදුන්වහන්සේ හුදු සංකල්පයන්හි එල්බ නොගන්නා ලෙසට අනුශාසනා කොට ඇත. බුදුන්වහන්සේ ඒ වෙනුවට ඉන්ද්‍රියයන් පාලනය කර ගනිමින් කාමාශාවන් බැහැරකරමින්, ධර්මිෂ්ඨ ජීවිතයක් ගත කිරීමේ ක්‍රමවේදය පහදා දුන්නේය.

බුදුදහම ප්‍රතිපදාව විශේෂයෙන්ම උසස් කොට දක්වා ඇත. කොපමණ ගැඹුරින් ධර්ම අධ්‍යයනය කළ ද, එම ධර්ම ප්‍රගුණ කිරීමේ නොයෙදෙන පුද්ගලයා සුප විද්‍යා වට්ටෝරු බාහුලයක් වන පොත් කොටගෙන ඇතත් එක ද සුපයක් වත් පිසීමට අසමත් සුපවේදියෙකුට සමාන ය. ධර්ම ක්ෂේත්‍රයේ දී ප්‍රායෝගිකත්වය කොපමණ උසස්කොට සලකා ඇත්තේ ද, යත්, "සෙන්" බෞද්ධ සම්ප්‍රදායය ප්‍රායෝගිකත්ව ප්‍රතිපදාව ධර්මඥනයටත් වඩා උසස්කොට සලකා ඇත.

විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදය බාහිරව මෙහෙයවනු ලබන්නක් වන අතර නූතන විද්‍යාඥයෝ ස්වභාව ධර්මයන් එහි උපාංගයනුත් ඔවුන්ගේ සුවපහසුව සඳහා යොදාගනිමින් පරිසරය සමග සුසංගතවීම නොසලකා හරිමින් ලෝකය දර්ශනය කිරීමේ කාර්යයෙහි යෙදෙති. මීට ප්‍රතිපක්ෂ පිලිවෙතක පිහිටි බුදුදහම අභ්‍යන්තරිකව මෙහෙයවන අතර පුද්ගලයාගේ අභ්‍යන්තර සංවර්ධනය කෙරෙහි වඩාත් උනන්දුවක් දක්වයි. දෛනික ජීවිතයේ ගැටලුවලට මුහුණදීමට අවශ්‍ය දැනුම හා උපදේශය බුදුදහම සපයා ඇත. උසස් මට්ටමකට සංවර්ධනය වීමේ දී බුදුදහම මානසික සංයමය හා මානසික සංවර්ධනය ඔස්සේ ආත්මය ඉක්මවා ප්‍රගමනය කිරීමට මානුෂීය ප්‍රයත්නය ප්‍රමාණවත් බව පෙන්වා දෙයි. ලෝක ධර්මතාවයන්ගේ යථා ස්වභාවය පරිපූර්ණව නිරවශේෂයෙන් අවබෝධ කොට ගැනීමෙන් පූර්ණ ආත්මාවබෝධය ලබාගෙන අවසාන ක්ෂාන්තිය වන නිර්මාණය සාක්ෂාත් කරගැනීමේ මාර්ගය මැනවින් පහදා දී ඇත. මෙම ක්‍රමවේදය ප්‍රායෝගික වනවා පමණක් නොව විද්‍යාත්මක ද වන්නේ ය. එය මානසික සංසිද්ධීන් උපශාන්තව විමංශනය කිරීමට යොමුවී ඇතිව විනිශ්චය කරුවෙකුගේ ස්වරූපයට වඩා විද්‍යාඥයෙකුගේ භූමිකාවට සමීප වෙමින් භාවනානුයෝගියා සති සම්පවඤ්ඤයෙන් යුක්තව ලෝකයේ අභ්‍යන්තරය අවලෝකනය කරයි.

ආගමෙන් තොරවූ විද්‍යාව

සදාචාරවාදී පරමාර්ථයන්ගෙන් විනිර්මුක්ත වූ විද්‍යාව මුළු මහත් මානව වර්ගයාටම අන්තරායක් නිර්මාණය කරයි. විද්‍යාව විසින් යන්ත්‍රයක් නිර්මාණය කරදෙන අතර, එය අනුක්‍රමයෙන් ආධිපත්‍යයට පත්වෙයි. වෙඩිල්ලක්, බෝම්බයක් මුළු ලෝකයේ ඉරණමෙහි

ආරක්ෂකයින් වන රාජ්‍ය බලවතුන්ට විද්‍යාව ප්‍රදානය කෙරෙන ත්‍යාගයෝ ය. මේ අතරතුර දී ඉතිරි මානව වර්ගයා වඩාත් ක්‍රමවත්ව මනුෂ්‍ය ඝාතනය සිදුකළ හැකිවන පරිදි දිගු කාලීන පර්යේෂණයන් තුළින් නිෂ්පාදන කරන ලද න්‍යෂ්ටික ආයුධ, විෂ වායු හා මාරක අවි තමන්ගේ හානිය සඳහා යොදාගනු ලැබේ දැයි භීතියෙන් පසුවෙයි. විද්‍යාව මානව වර්ගයාට සදාචාර මාර්ගය පෙන්වාදීමට අසමත්වනවා පමණක් නොව එය විසින් මානවයාගේ තෘෂ්ණාව වර්ධනය වීමට අවශ්‍ය පෝෂණයද සපයා ඇත.

සදාචාර ධර්මයෙන් තොර විද්‍යාවේ එකම ප්‍රතිඵලය අසීමන විනාශය ය. විද්‍යාව රාක්ෂයෙකු බවට පත්වී ඇත. ආගමික ප්‍රතිපත්ති පූරනයෙන් මානවයා මෙම රාක්ෂ යා මෙල්ල කිරීමට අසමත් වුවහොත් මානවයා ඔහුගේ ගොදුරු බවට පත්වීම නියමිත ය. ආගමික මාර්ගෝපදේශනයෙන් තොරවන විද්‍යාව ලෝකය විනාශ කරනු ඇත. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධ බලය කුමක්ද ? බුදුදහම වැනි ආගම් ධර්මයකට

මෙම මිනිස් ලෝකය සාමයේ, ආරක්ෂාවේ හා සන්තුෂ්ඨියේ ක්ෂේම භූමියක් බවට පත්කළ හැකි ය. විද්‍යාවෙන් තොරවූ ආගම අන්ධවන අතර, ආගමෙන් තොර විද්‍යාවද විකලාංගික ය.

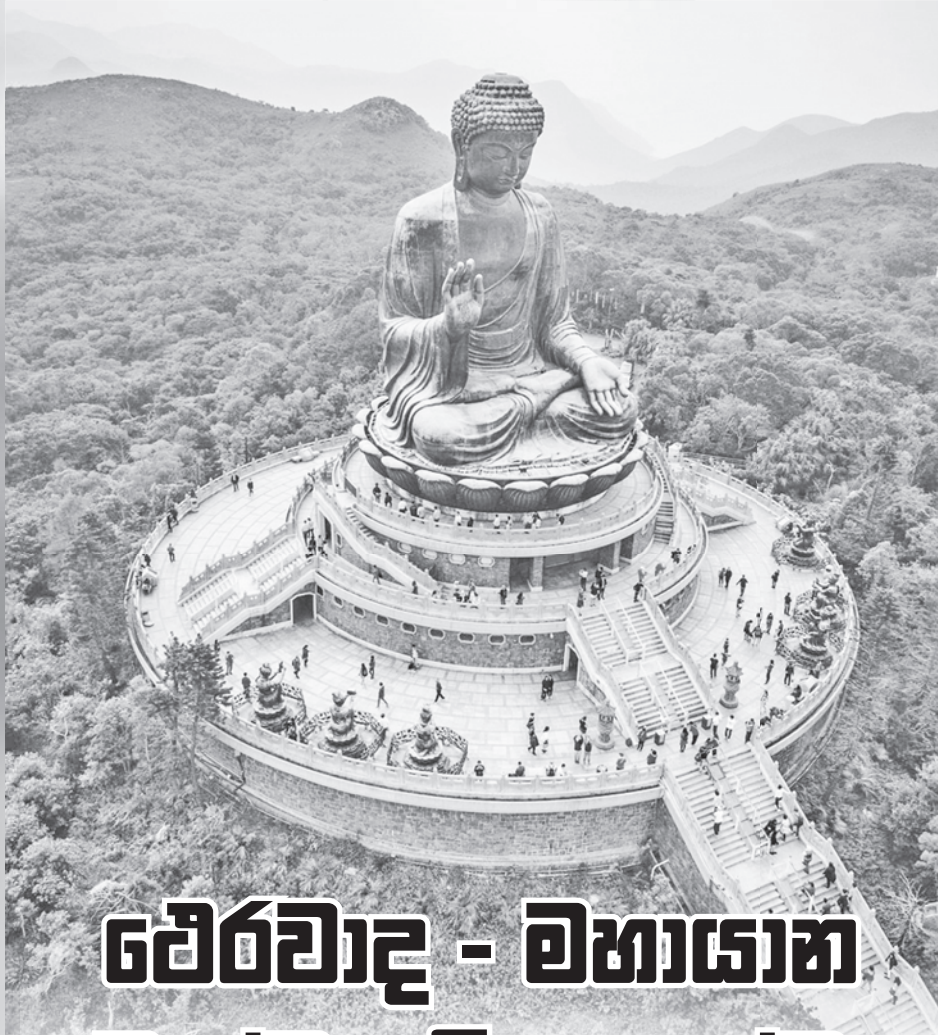
බුදුදහමට උපහාරයක්

"අසීමිත කරුණාව මත පදනම් වූ බුදුදහමෙහි අන්තර්ගත ප්‍රඥ සමුදායට නවීන විද්‍යාවට ලෝකය යොමු කරවන භයානක ඉරණම නිවැරදි කරදීමට ප්‍රාණ භූත භූමිකාවක් පැවරී ඇත. අනාගතයේදී නිර්මාණය වන දීප්තිමත් සංස්කෘතියක් වර්ධනය කිරීමට හා පුරෝහතය කිරීමට අවශ්‍ය විද්‍යාත්මක පර්යේෂණයන්ට යෝග්‍ය මාර්ගෝපදේශනය සපයා දීමට, ආධ්‍යාත්මික මගපෙන්වීම සපයා දීමට බුදුදහමට හැකි ය. එය බුදුදහම වන්නේ ය"

යයි පැවසීමෙන් විද්‍යාඥ ඇල්බට් අයින්ස්ටයින් විසින් බුදුදහමට අගනා උත්කර්ෂයක් සපයා දී ඇත. නූතන විද්‍යාත්මක සොයාගැනීම් සමග ගැලපීම සඳහා බුදුදහමට කිසිදු සංශෝධනයක් අවශ්‍ය නැත. බුදුදහම විද්‍යාව සමග ඒකාබද්ධව ප්‍රගමනය කරන බැවින් ද ඇතැම් අවස්ථාවල දී විද්‍යාව අභිභවා ගමනය කරන බැවින් ද විද්‍යාවේ අනාවරනයන් හා නිශ්පාදනයන් හමුවේ ස්වකීය මතවාදයන් පවාරනය කිරීමට අවශ්‍යතාවයක් නොමැත. බුදුදහම වූකලී මානවයාට තමාතුල හා තමාගේ පරිසරය තුළ අන්තර්කාලීනව පවත්නා විභව්‍යතාවයන් සොයාගැනීමට උත්තේජනය සපයමින්, ආගමික චින්තනයන්, විද්‍යාත්මක චින්තනයන් ඒකාබද්ධ කරන හේතුව වන්නේ ය. බුදුදහම අකාලික දහමකි.

(ඉංග්‍රීසි ලිපියක සිංහලානුවාදය)

පේරවාද - මහායාන බෞද්ධ සම්ප්‍රදායදේවය

සුජය ආචාර්ය වල්පොල රාහුල හිමි

ආද අපි විශාල බෞද්ධාගමික ජනතාවක් විසින් මතුකරන ප්‍රශ්නයක් වන පේරවාද හා මහායාන බෞද්ධ සම්ප්‍රදායයන් අතර පවත්නා වෙනස කෙබඳු ද යන ප්‍රශ්නය සාකච්ඡා කරමු. මේ ප්‍රශ්නයට අදාළ කරුණු සියල්ලම ඒවායේ තර්ක සංදර්ශයන් ඇසුරේ විමර්ශනය කරමින් අප බුද්ධ ධර්මයේ ඓතිහාසික සංවර්ධනය දෙසට දෘෂ්ටි කෝණය යොමු කරමින් මහායාන හා පේරවාද බෞද්ධ සම්ප්‍රදායයන්ගේ ප්‍රභවය හා සංවර්ධනය දෙසට අපගේ අවධානය යොමු කරමු.

බුදුන්වහන්සේ උත්පත්තිය ක්‍රිස්තු පූර්ව සත්වැනි ශතවර්ෂයේ දී සිදුවිය. පන්තිස් වැනි විශේ දී

සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වීමෙන් අනතුරුව අසුවැනි විශේ දී පිරිනිවන් පානා තෙක් උන්වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ පූර්ණ ආයුකාලය අඛණ්ඩව ධර්මය දේශනා කරමින් ද, උගන්වමින් ද ගතකළ සේක. බුදුන්වහන්සේ මෙලොව ජීවත්වූ මිනිසුන් අතර අතිශයින් උච්චත විර්සවන්ත පුද්ගලයින් අතුරෙන් ද මූලිකත්වයට පත්වූ උත්තමයෙකු වූ සේක. බුද්ධත්වයෙන් පසුව ගතකළ සතළිස් පස් වසරක ජීවිතකාලය මුළුල්ලේම අඛණ්ඩව දිවා රැ නොබලා දිනපතා සැතපෙන කාලය පැය දෙකකට සීමා කොට ඉතිරි මුළු කාලය ධර්ම දේශනයෙහි යෙදෙමින් ගතකළ බව ප්‍රකට කරුණකි.

බුදුන්වහන්සේ සියලු තරාතිරමවල පුද්ගලයින් සමග සාකච්ඡා පැවැත්වූ සේක. රජවරු, කුමාරවරු, බ්‍රාහ්මණයෝ, ගොවියෝ, ශාස්ත්‍රවන්තයින් මෙන්ම සාමාන්‍ය

ජනයා ද උන්වහන්සේගේ ශ්‍රෝතෘ ජනයා අතර වූහ. උන්වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ දේශනා ශ්‍රෝතෘ ජනතාවගේ බුද්ධි ප්‍රමාණයට හා අවබෝධන ශක්ති මට්ටමට ගැළපෙන අයුරින් සකස් කරගැනීමට සමත් වූ සේක. උන්වහන්සේගේ දේශනා "බුද්ධ වචන" යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබී ය. එකල පේරවාද හෝ මහායාන නමින් හඳුන්වනු ලැබූ දහමක් නොවී ය.

"හික්ෂු" හා "හික්ෂුණි" නමින් ශාසනයට කැපවූ පැවිදි සමාජයක් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමෙන් අනතුරුව බුදුන්වහන්සේ යථොක්ත හික්ෂු හා හික්ෂුණි ශාසනදේවයේ පැවැත්මට හා මාර්ග දර්ශනය සඳහා "විනය" නමින් ශික්ෂණ නීති සමුදායක් පනවා වදාළ සේක. ගිහි බැතිමතුන්ගේ යහපැවැත්ම සඳහා ද රීති සමුදායක් පණවන ලදී. ඉතිරි දේශනා සියල්ල වූ හික්ෂුන් හික්ෂුණින් මෙන්ම ගිහි ශ්‍රාවකයන් අමතා දේශනා කරන ලදී. සූත්‍ර සමුදාය "ධර්මය" යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබී ය.

ප්‍රථම ධර්ම සංඝායනාව

බුදුන්වහන්සේගේ පරිනිර්වාණයෙන් තුන්මසකට පසුව උන්වහන්සේගේ සමීප ශ්‍රාවකයන් වහන්සේලාගේ මූලිකත්වයෙන් රජගහනුවරදී ධර්ම සංඝායනාවක් පවත්වන ලදී. එකල ජීවමානව සිටි අතිශය සම්මානනීය වූ බහුශ්‍රැතවූ බුදුන්වහන්සේගේ සමීප ශ්‍රාවකයාණන් වහන්සේ වූ මහා කාශ්‍යප රහතන් වහන්සේ මෙම සංඝායනාවේ මූලිකත්වය දැරූ සේක. ධර්මය හා විනය නමින් අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් අසමාන වූ ශාසනාංගයන්දේවයක් වන "ධර්මය" හා "විනය" ක්ෂේත්‍රයන්හි පරිණත විශේෂඥ විශාරදයන් දෙනමක් එකල ජීවමානව වැඩ සිටියේක. ඉන් එක් තෙරුන් වහන්සේ කෙනෙකු වූයේ බුදුන්වහන්සේගේ අග්‍ර උපස්ථායක පදවිය දැරූ ආනන්ද තෙරුන් වහන්සේ වූ අතර, විශ්මය ජනක ස්මාති ශක්තියක් උරුමව සිටි උන්වහන්සේ බුදුන්වහන්සේ දේශනා කළ සෑම ධර්මයක්ම ස්මාතියෙන් උච්චාරණය කිරීමට සමත් වූ සේක. දෙවැනි තෙරුන්වහන්සේ වූයේ සියලුම ශික්ෂා පද පිළිබඳව වෛශාරද්‍යයක් හා ඒවායේ ප්‍රයෝග ස්මාතියෙන් දැරූ උපාලි මහරහතන් වහන්සේ ය.

"ධර්ම" හා "විනය" නමින් හැඳින්වූ මෙම ධර්ම සම්භාර යුග්මය ප්‍රථම සංගීතියෙහිදී සජ්ඣායනය කරන ලදී. මෙම ධර්ම සම්භාර පිළිබඳව එකල කිසිදු මත හේදයක් මතු නොවීය. විනය නීති සම්බන්ධයෙන් පමණක් සීමිත සාකච්ඡාවක් සිදුවිය. අභිධර්මය පිළිබඳව කිසිදු සඳහනක් පවා නොවීය. බුදුන් වහන්සේගේ පරිනිර්වාණයට පෙරාතුව සංඝ පර්ඡදයට රිසිනම් "බුද්ධානු බුද්ධික" ශික්ෂාපද සංශෝධනය කරගැනීමට හැකි බව බුදුන්වහන්සේ ආනන්ද තෙරුන් වහන්සේට සැලකෙමින් තිබිණ.

එනමුත් ඒ අවස්ථාවේදී සංවේගයෙන් වික්ෂිප්තව සිටි එකල පෘථග්ජන වූ ආනන්ද තෙරුන්වහන්සේට "බුද්ධානු බුද්ධික" ශික්ෂා පද පිළිබඳව අවශ්‍ය අර්ථ නිරූපණයක් බුදුන්වහන්සේගෙන් ලබාගැනීම අතපසු විය. සංගීති කාරක භික්ෂූන් වහන්සේලාට මේ පිළිබඳව එකඟතාවයකට පැමිණීමට නොහැකි වූයෙන් කිසිදු විනය නීතියක් සංශෝධනය නොකළ යුතු අතර කිසිදු නව විනය ප්‍රඥප්තියක් ඇතුළත් නොකළ යුතු බවත් මහා කාශ්‍යප තෙරුන්වහන්සේගේ තීරණය විය. මීට හේතු සාධක වශයෙන් අන්තර්ජාන තර්කයක් ඉදිරිපත් නොකළ නමුත් "බුදුන් වහන්සේගේ ආදාහන සෑයේ ගින්න නිවෙන්නටත් පෙරාතුව භික්ෂූන් වහන්සේලා විනය නීති වෙනස් කළේ" යයි බෞද්ධ ජනතාවගෙන් වෝදනාවක් මතු විය හැකි බව උන්වහන්සේ වදාළ සේක.

සංගායනා ක්‍රියාවලියේ අංගයක් වශයෙන් සම්පූර්ණ ධර්ම සමුදාය විවිධ අභිධානයන් යටතේ කොටස් කොට එක් එක් ධර්ම කාණ්ඩය ස්මෘති ධාරන ශක්තියෙන් ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ තෙරුන් වහන්සේලා වෙත පවරන ලදී. මේ අයුරින් බුද්ධ දේශිත ධර්මය ගුරු ශිෂ්‍ය අනුක්‍රමයෙන් වාචන මාර්ගයෙන් ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා භික්ෂූන් වහන්සේලා වෙත පවරන ලදී. තමන්ට පවරන ලද ධර්ම කාණ්ඩය ඒ ඒ භික්ෂු පර්ඡදය විසින් දිනපතා වාචනය කරමින් අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් සංසන්දනය කරමින් කිසිදු ධර්ම පාඨයක් ලොප්වීමත්, නව සංකල්ප

ඇතුළුවීමත් වළක්වාලමින් ආරක්ෂා කරනු ලැබීය. සජ්ඣායනයෙන් වර්ෂ ගණනාවකට පසුව එක් පුද්ගලයෙකු විසින් ස්මෘතිය පදනම් කොටගෙන ධර්මය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමට වඩා වාචන මාර්ගයෙන් රැකගැනීම වඩාත් විශ්වසනීය වන බව ඉතිහාසඥයින්ගේ ඒකීය මතය වේ.

දෙවැනි ධර්ම සංගායනාව

ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවෙන් ගතවර්ෂයකට පමණ පසුව විනය ප්‍රඥප්තීන් සංඛ්‍යාවක් විමංගනය කිරීම සඳහා දෙවැනි ධර්ම සංගායනාව පවත්වන ලදී. බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් තෙමසකට පසුව විනය නීති සංශෝධනයක් අවශ්‍ය නොවූයේ මෙම කෙටි අන්තර්කාලය තුළදී ඊට තුඩුදෙන ප්‍රමාණයේ කිසිදු දේශපාලනික, ආර්ථික හෝ සමාජමය විපර්යාසයක් හට නොගත් නිසා විය. එනමුත් ගතවර්ෂයකට පසුව ඇතැම් ක්ෂුද්‍ර විනය රීතීන් වෙනස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් එක්තරා භික්ෂු පිරිසක් විසින් අවලෝචනය කරන ලදී.

කිසිදු විනය රීතියක් සංශෝධනය නොකළ යුතු බව සාධාරණ භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ මතය වූ නමුත් තවත් පිරිසක් ඇතැම් විනය ශික්ෂා පද වෙනස් කළ යුතු බව තරයේ ප්‍රකාශකොට සිටියහ. මේ සම්බන්ධයෙන් පොදු එකඟතාවයකට පැමිණීමට නොහැකි වූ හෙයින් එක්තරා භික්ෂු පිරිසක් සංගායනාවෙන් නික්ම ගොස් "මහා සාංඝික" නමින් වෙනම නිකායක් පිහිටුවා ගත්හ. එම නිකාය මහා සාංඝික නමින් හඳුන්වනු ලැබූ නමුත් මහායාන නිකායක් වශයෙන් නම් කරනු නොලැබින. මෙම දෙවැනි ධර්ම සංගායනාවේදී විනය සම්බන්ධ කරුණු පමණක් සාකච්ඡා වූ අතර, ධර්ම කරුණු පිළිබඳව කිසිදු මතභේදයක් උද්ගත වූ බවට වාර්තා වී නොමැත.

තෙවැනි ධර්ම සංගායනාව

ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන්වැනි ශතවර්ෂයේදී ඉන්දියාවේ අශෝක අධිරාජ්‍ය සමයේදී විවිධ නිකායයන්ට අයත් භික්ෂූන් වහන්සේලා බුද්ධ ධර්ම සංකල්ප පිළිබඳව දැරූ මතවාද විශ්වාසවයන් සාකච්ඡා කොට ඒකමතිකත්වයක් ස්ථාපනය කරගැනීමේ අභිලාෂයෙන් තුන්වැනි ධර්ම සංගායනාව පවත්වන ලදී. මෙම සංගායනාවේ දී සාකච්ඡා වූ

කරුණු විනය ශික්ෂාපදයන්ට සීමා නොවූ අතර ධර්ම කරුණු දක්වා ද ව්‍යාජන විය. සංගායනාවේ සාකච්ඡා අවසානයේ දී මෙහි මූලිකත්වය ගෙන ක්‍රියාකළ මොග්ගලියුත්ත කිස්ස භිමිපාණෝ ඇතැම් නිකායිකයින් දැරූ මිත්‍යා දූෂිත මතවාද බණ්ඩණය කරමින් සම්මත ස්ථාවරය ලේඛනගත කොට කථාවන්ටු නමින් පුස්තකයක් නිෂ්පාදනය කළ සේක. මෙම සංගායනාවේ දී පිළිගෙන සම්මත කරන ලද ධර්මය පෙරවාදී බුද්ධ ධර්මය වශයෙන් නම්කරන ලද්දේ ය. මෙම සංගායනාවේ දී ගන්නා ලද තවත් තීරණයක් වූයේ අභිධර්ම පිටකය ද ත්‍රිපිටකයේ කොටසක් වශයෙන් බුද්ධ දේශනාවට ඇතුළත් කිරීම ය.

මෙම තෙවැනි ධර්ම සංගායනාවෙන් පසුව අශෝක රජතුමාගේ පුත්‍රයා වූ මහින්ද රහතන් වහන්සේ විසින් ත්‍රිපිටක ධර්මය හා මෙම ධර්ම සංගායනාවේ දී සාකච්ඡාවට භාජනය කරන ලද අට්ඨකථා සමූහයක් සමග ලංකාවට වැඩම කිරීම සිදුවිය. උන්වහන්සේ විසින් රැගෙන එන ලද මෙම අට්ඨකථා සමුදායෙන් එක් පිටුවක් පවා නැසීයා නොදී අද දක්වා සුරක්ෂිත වී ඇත.

මෙම ග්‍රන්ථ සියල්ලම බුදුන්වහන්සේ දේශනා පැවැත්වූ මාධ්‍යය වූ මාගධි භාෂාව පදනම් කරගෙන ප්‍රභව වූ පාලි භාෂාවෙන් රචනා වී ඇත්තේ ය. මෙම අවධියේ දී මහායාන යනුවෙන් හඳුන්වනු ලද කිසිදු ධර්ම සම්මුතියක් නොවී ය.

මහායානයේ සම්භවය

ක්‍රිස්තු පූර්ව ප්‍රථම ශතවර්ෂයන් සම්මත වර්ෂ ක්‍රමයෙන් ප්‍රථම ශතවර්ෂයන් අතර යුගයේ දී බිහිවූ සද්ධර්ම පුණ්ඩරික සූත්‍රයේ ප්‍රථම වරට භීතයාන මහායාන යනුවෙන් පදාර්ථද්වයක් සඳහන් වී ඇත.

මෙම යුගය හා දෙවැනි ශතවර්ෂය අතරතුර දී පමණ "මහායාන" සංකල්පය නිශ්චිතව විග්‍රහ කරනු ලැබිණ. මේ යුගයේ බිහිවූ ශාස්තෘවරයෙකු වූ නාගර්ජුන පාදයන් විසින් මහායාන සංකල්පය හා ශුන්‍යතා ධර්මය විකාශනය කොට ලොව පවත්නා සියලු ධර්ම ශුන්‍ය බව මාධ්‍යමික කාරිකා නම් කුඩා ග්‍රන්ථය මගින් සනාථ කොට දක්වන ලදී.

සිව්වැනි ශතවර්ෂයේ බිහිවූ මහා පුහුයන් යුග්මයක් වූ අසංග හා වසුඛන්ද්‍ර ගුරිහු මහායාන දර්ශනය විකාශනය කොට ග්‍රන්ථ විශාල සංඛ්‍යාවක් නිර්මාණය කළහ. සම්මත වර්ෂ පළමු ශත වර්ෂයෙන් පසුව මහායානිකයෝ ස්වකීය දර්ශනය පිළිබඳව නිශ්චිත ස්ථාවරයක් ඉදිරිපත් කළ මහායාන හා භීනියාන යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබූ බෞද්ධ දර්ශන ප්‍රභේදද්වයක් නිශ්චිත වශයෙන් ප්‍රචලිත වූයේ ඉන් පසුව ය.

අප භීනියාන හා ථෙරවාද අභිධානද්වය ඒකීය අර්ථයෙන් නොසැලකිය යුතු ය. මක්නිසාද යත් මෙම ථෙරවාද හා භීනියාන පාරිභාසික පද යුගලය පර්යාය වාචි නොවන නිසා ය. ථෙරවාද ධර්මය ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන්වැනි ශතවර්ෂයේ දී ලංකාවට අවතීර්ණ වන අවධියේ මහායාන යනුවෙන් කිසිදු ආගමික සම්ප්‍රදායක් බිහිවී නොතිබින. භීනියාන නිකාය සංඛ්‍යාවක් භාරත දේශයේ ස්වාධීනව විකාශනය වෙමින් පැවති අතර ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති බුද්ධාගම සමග මේවායේ කිසිදු සම්බන්ධයක් නොවී ය. වර්තමානයේ ලෝකයේ කිසිදු දේශයක භීනියාන නමින් හැඳින්වෙන ආගමික නිකායක් නොමැත.

මේ තත්ත්වය සලකා 1950 දී කොළඹදී සංස්ථාපනය කරන ලද ලෝක බෞද්ධ සම්මේලනයේ දී වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව, තායිලන්තය, මියන්මාරය, කාම්බෝජය ආදී රාජ්‍යවල පවත්නා බුදුසමය හැඳින්වීම සඳහා "භීනියාන" නම් අභිධානය භාවිතා කිරීම අත්හලයුතු බවට තීරණයක් සම්මත කරගන්නා ලදී. ථෙරවාද, මහායාන හා භීනියාන බෞද්ධ නිකායයන් පිළිබඳව ඉදිරිපත් කළ හැකි අති සංක්ෂිප්ත ඉතිහාසය මෙපරිදි ය.

මහායාන හා ථෙරවාද බුද්ධ ධර්ම

මිලඟට අපි මහායාන හා ථෙරවාද බෞද්ධ සම්ප්‍රදායයන් අතර පවත්නා වෙනස සංක්ෂේපයෙන් විමංශනය කරමු.

වසර ගණනාවක් මුළුල්ලේ වුව ද මහායාන බෞද්ධ ධර්මය ඉගෙනීමෙහි යෙදී සිටියෙමි. මා වඩාත් ගැඹුරින් මෙම විෂය විමංශනය කරන්නේ මට විද්‍යාමාන වූ තත්ත්වය වූයේ බුද්ධ ධර්මයේ මූලික සිද්ධාන්තයන් සම්බන්ධයෙන් මෙම සම්ප්‍රදායද්වය

අතර කිසිදු විසමතාවයක් නොමැති බව ය.

මගේ දර්ශනය මෙපරිදි ය :

01. සම්ප්‍රදායද්වයම නිර්මාතෘ ශාස්තෘවරයා වශයෙන් ගෙනම බුදුන් වහන්සේ පිළිගනිති.

02. චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය සම්ප්‍රදාය දෙකෙහිම සාකල්‍යයෙන් එක සමාන ය.

03. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයද සම්ප්‍රදායද්වයෙහිම සමරූපීය.

04. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය ද එපරිදිම සම්ප්‍රදායද්වයෙහිම සමරූපීය.

05. විශ්වයේ නිර්මාපකයෙකු මෙන්ම එහි ක්‍රියාකාරීත්වයේ පාලකයෙකු වශයෙන් ලෝක පාලක නිර්මාතෘ දෙවියෙකු පිළිබඳ න්‍යාය සම්ප්‍රදායද්වයම ප්‍රතික්ෂේප කරයි.

06. මෙම නිකායද්වයම අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම සංඛ්‍යාන ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මය මෙන්ම - සීල - සමාධි - ප්‍රඥ සංඛ්‍යාන ත්‍රිශික්ෂාව ද එකසේ පිළිගනිති.

මේවා බුද්ධ ධර්මයෙහි අන්තර්ගත කේන්ද්‍රීය ධර්මයන් වන අතර, මේ සියල්ලම මෙම සම්ප්‍රදායද්වය විසින් සමාන භක්තියෙන් පිළිගෙන ඇත.

මෙම ධර්ම අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් අසමාන වන ඇතැම් අවස්ථා ද ඇත්තේ ය. අතිශයින්ම ප්‍රකට වෙනසක් පවත්නේ බෝධිසත්ව පරමාර්ථය අරභයා ය. මහායාන ධර්මයේ මුඛ්‍යාර්ථය බවට පත්වී ඇත්තේ බුද්ධත්වය කරා යොමුවන බෝධිසත්ව පරමාර්ථය වන අතර ථෙරවාද ධර්මයේ පදනම වන්නේ බැතිමතෙකු විසින් අරභන් පදවිය සාක්ෂාත් කරගැනීම

ය. බුදුන්වහන්සේ ද මූලික වශයෙන් අරභන් වරයෙකු වූ බව මෙහිලා සඳහන් කළ යුතු ය. පවිෂේක බුදුවරයෙකු ද මූලික වශයෙන් රහන් උතුමෙක් වේ. ශ්‍රාවකයෙකුට අරභන් පදවියට පත්විය හැකි ය. අරභන් යානයක් පිළිබඳව මහායාන පෙළ ග්‍රන්ථයන්හි කිසිදු සඳහනක් නොදක්නා ලැබේ. එම ග්‍රන්ථයන්හි ව්‍යවහාරය අනුව බෝධිසත්ව යානය,

ප්‍රත්‍යක්‍ෂ බුද්ධ යානය හා ශ්‍රාවකයාන වශයෙන් යාන්ත්‍රයක් සඳහන් වේ. ථෙරවාදී සම්ප්‍රදායයේ මෙම යාන්ත්‍රය නොහොත් ත්‍රිවිධ බෝධිය අර්භන් බෝධි, පත්‍යකබෝධි හා සම්මා සම්බෝධි වශයෙන් හැඳින්වේ.

සංසාරගත සත්ත්වයින් ස්වකීය විමුක්තිය සලසාගත යුතු යයි පණවා තිබීමෙන් ථෙරවාදී ධර්මය ආත්මාර්ථකාමී විමුක්ති මාර්ගයක් වශයෙන් ඇතැම් හූ සලකති. නමුත් ආත්මාර්ථකාමියෙකු සම්බෝධියට ප්‍රාප්තවන්නේ කෙසේද ? මෙම සම්ප්‍රදායද්වයම යාන්ත්‍රයම උත්කාෂ්ඨත්වයෙන් සලකන අතර බෝධිසත්ව යානය පරමාදර්ශී මෙන්ම ශ්‍රේෂ්ඨ තම යානය වශයෙන් සැලකේ. මහායාන සම්ප්‍රදාය ගුඩවැදී බෝධිසත්ව පරපුරක් නිර්මාණය කර තිබෙන අතර, ථෙරවාදය බෝධිසත්වයා මානවයින් අතර තවත් මානවයෙකු වන අතර ඔහු මනුෂ්‍යයින් අතර කේවල පරිපූර්ණත්වය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මුළු ජීවිතයම කැපකර සිටිමින් අවසානයේ දී මුළුමහත් ලෝකයාගේ ශුභ සිද්ධිය හා සකල ලෝකවාසීන්ගේ සන්තුෂ්ඨිය සලසා දී ම ජීවිතයේ පරමාර්ථය කරගත් උත්කාෂ්ඨ පුද්ගලයෙකු වශයෙන් සලකයි.

බුද්ධත්වයේ ප්‍රභේදත්‍රයක්

බුද්ධත්වයේ ප්‍රභේද ත්‍රිකයක් ඇත්තේ ය. ඒවා වන්නේ ප්‍රථමයෙන් බෝධිසත්වයෙකු ස්වකීය කේවල පරිශ්‍රමයෙන් අත්කරගන්නා පරිපූර්ණ බුද්ධත්වය වන සම්මා සම්බුද්ධත්වයයි. ප්‍රත්‍යක්‍ෂ බුදුවරයා වූ කලී සම්මා සම්බුද්ධයන් වහන්සේට

ඇතැමුන්ගේ මතය වී ඇත්තේ නාගර්ජුන පාදයන් විසින් තර්ක විතර්ක මගින් සාකච්ඡාකොට හඳුන්වා දී තිබෙන ශුන්‍යතා ධර්මය අත්‍යන්තයෙන්ම මහායාන ධර්මයක් බව ය. එනමුත් සත්‍ය වශයෙන්ම එම ධර්මය අනාත්ම ධර්මය හා පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය මත පදනම් වූ ධර්මයක් බව ප්‍රාථමික ථෙරවාදී පෙළ සාහිත්‍යය විමසීමේදී ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ.

වඩා හීනවූ පාරිශුද්ධියක් ලබාගත් උත්තමයෙකි. කුන්ටැනිව, ශ්‍රාවක බුදුවරයා වශයෙන් සැලකෙන්නේ අර්භන්භාවය ලබාගත් සම්මා සම්බුද්ධ ශ්‍රාවකයා ය. මෙම උත්තමයින් තිදෙනාම සාක්ෂාත් කරගන්නේ සාකලපයෙන්ම එකම නිර්වාණයකි. එකම වෙනස වන්නේ සම්මා සම්බුදු වරයෙකු අත් දෙවර්ගයේම බුදුවරුන්ට වඩා උත්කාෂ්ඨ ලක්ෂණයන්ගෙන්ද, කුසලතාවයන්ගෙන් ද, ප්‍රඥ මහිමයෙන් ද උපලක්ෂිතව සිටීම ය.

ඇතැමුන්ගේ මතය වී ඇත්තේ නාගර්ජුන පාදයන් විසින් තර්ක

විතර්ක මගින් සාකච්ඡාකොට හඳුන්වා දී තිබෙන ශුන්‍යතා ධර්මය අත්‍යන්තයෙන්ම මහායාන ධර්මයක් බව ය. එනමුත් සත්‍ය වශයෙන්ම එම ධර්මය අනාත්ම ධර්මය හා පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය මත පදනම් වූ ධර්මයක් බව ප්‍රාථමික ථෙරවාදී පෙළ සාහිත්‍යය විමසීමේදී ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ.

දිනක් ආනන්ද තෙරුන් වහන්සේ බුදුන්වහන්සේගෙන් මෙසේ විමසූ සේක.

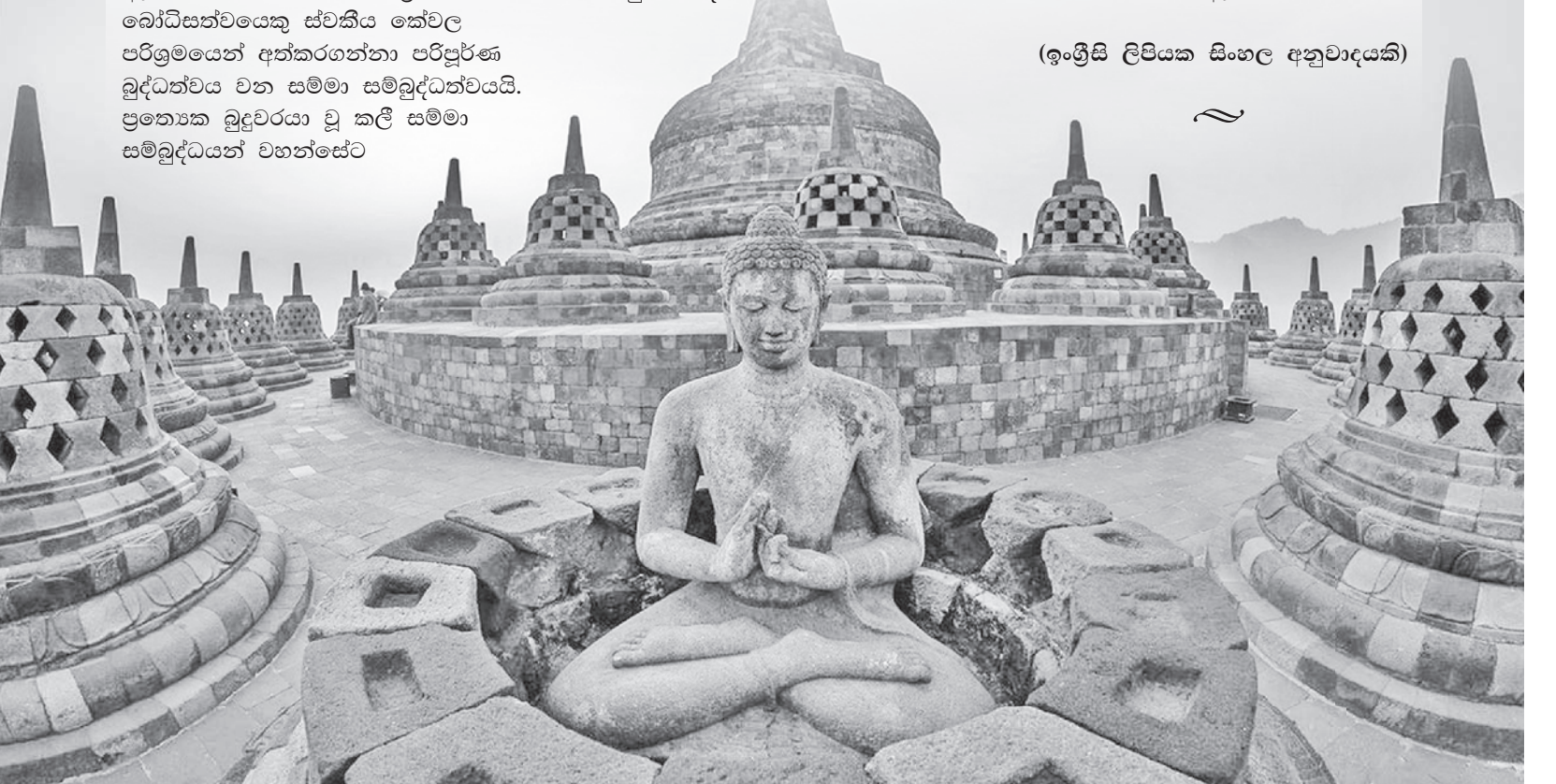
"භාග්‍යවතුන් වහන්ස ජනයා ශුන්‍යතාවයක් පිළිබඳව කථාකරති. ස්වාමීනි ශුන්‍යත්වය යනු කුමක් දැයි පහදා දෙනු මැනවි"

මීට බුදුන් වහන්සේගේ පිළිතුර මෙබඳු විය.

"ආනන්දය, ආත්මයක් නොමැත. ආත්මයක් වශයෙන් ගතහැකි කිසිවක් ලෝකයේ නොමැත. එවැනි ලෝකය ශුන්‍යය" නාගර්ජුන පාදයන් විසින් 'මාධ්‍යමික කාරිකා නම් අභිරමණීය කෘතිය සම්පාදනය කිරීමේ දී මෙම සංකල්පය පාදක කොටගෙන විවිධ අයුරින් විශ්ලේෂණය කොට විස්තර කොට මෙම විශ්මය ජනක කෘතිය රචනාකොට ඇත. හැරුණු ශුන්‍යතා සංකල්පය වූ කලී ථෙරවාදී ධර්ම ග්‍රන්ථයන්හි බිජු අවස්ථාවේ පවත්නා කේන්ද්‍රීය ධර්මයක් වන්නේ ය.

මහායානිකයින් විසින් මෙම මූල බිජු විකාශනයකොට විශ්මය ජනක මනෝවිද්‍යාවක් හා දර්ශනවාදයක් නිර්මාණය කොට ඇත.

(ඉංග්‍රීසි ලිපියක සිංහල අනුවාදයකි)

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රවෘත්ති

වාර්ෂික ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානෝත්සවය

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය විසින් විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලබන උපාධි අපේක්ෂකයින් හා බොදල්ල අවට හා කතරගම විදුහල්වලින් තෝරාගත් උසස් පෙල හදාරන සිසු දරුවන් වෙනුවෙන් 2020 වර්ෂය සඳහා ශිෂ්‍යත්ව පිරිනැමීමේ උත්සවය 2020.01.25 වෙනි දින බොදල්ලේ පිහිටි සංගම් මූලස්ථානයේදී සිදු කරනු ලැබීය.

මෙම වසරේ වාර්තාගත ලෙස විශ්ව විද්‍යාල සිසුන් 516 දෙනෙකුට ද, අ.පො.ස උසස් පෙල සිසුන් 75 දෙනෙකුට ද ශිෂ්‍යාධාර පිරිනමන ලද අතර ඒ සඳහා සංගමය රු. මිලියන 13.3 ක් වෙන් කර ඇත.

මෙම ශිෂ්‍යාධාර සබරගමුව, ජේරාදෙනිය, රුහුණු , රජරට, වයඹ, උග්‍ර වෙල්ලස්ස, නැගෙනහිර, මොරටුව, යාපනය, කොළඹ, කැලණිය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර, අග්නිදිග හා සෞන්දර්ය විශ්ව විද්‍යාලවලින් තෝරා ගන්නා ලද සමෘද්ධිලාභී දක්ෂ සිසුන් ද එමෙන්ම කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගම් මූලස්ථානය අවට පිහිටි බොදල්ල සුසමයවර්ධන විද්‍යාලය, දේවී බාලිකා විද්‍යාලය, ඩීඑස් සේනානායක විද්‍යාලය, ගෝතමී බාලිකා විද්‍යාලය, යශෝධරා බාලිකා විද්‍යාලය, ආනන්ද බාලිකා විද්‍යාලය, ආනන්ද විද්‍යාලය, නාලන්ද විද්‍යාලය, රත්නාවලි බාලිකා විද්‍යාලය සහ කතරගම පිහිටි කතරගම ජනාධිපති විද්‍යාලය, සෙල්ල කතරගම මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය, උසස් පෙල හදාරන ආර්ථික අපහසුතා ඇති බෞද්ධ පාසල්වල දරුවන් සඳහා ද ශිෂ්‍යත්ව පිරිනමන ලදී.

මෙම ශිෂ්‍යත්ව පිරිනැමීම සඳහා මූල්‍ය අනුග්‍රහය දක්වන්නේ විවිධ ආකාරයෙන් සංගමය සඳහා පරිත්‍යාග කරන පරිත්‍යාගශීලීන්, භාරකාර අරමුදල්වලින් සහ එතෙර සිටින ශ්‍රී ලංකාවේ පරිත්‍යාගශීලීන්ගෙනි.

මෙම උත්සවයේ ප්‍රධාන ආරාධිත අමුත්තා වූයේ ,කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ උපකුලපති මහාචාර්ය වන්දිකා එන්. විජේරත්න මැතිනිය යි. ඒදින විශේෂ අමුත්තිය ලෙස ඔලිම්පික් පදක්කම්ලාභිනී සුසන්තිකා ජයසිංහ මැතිනිය සහභාගි වූවාය.

දහම් පාසල් එක්දින වැඩමුළුව - යටියන්තොට

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ දහම් පාසල් ගුරු පුහුණු, නායකත්ව පුහුණු හා දෙමාපියන් දැනුවත් කිරීමේ එක් දින වැඩමුළුවේ තවත් එක් වැඩසටහනක් 2020 ජනවාරි මස 26 වෙනි දින යටියන්තොට සිරි නන්දාරාම විහාරස්ථානයේ දී පවත්වනු ලැබී ය.

දිනය පුරා පැවති මෙම වැඩමුළුව සඳහා දහම් පාසල් ගුරු භවත්තු, දහම් පාසල් ශිෂ්‍ය නායකයන් හා දහම් පාසල් දරු දැරියෝ, දෙමාපියවරු 462 දෙනෙක් සහභාගි වූහ.

මෙම උත්සවයට සමගාමීව මෙම සංගමය හා "හෙල්ප් එජ්" ආයතනය ඒකාබද්ධව වැඩිහිටියන් 100 දෙනෙකු සඳහා අක්ෂි සායනයක් ද පවත්වනු ලැබූ අතර, දහම් පාසල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ මූල්‍යාධාරයක් ලැබිය යුතු බවට නිර්දේශ වූ ශ්‍රී සුදර්ශන දහම් පාසල, වැලිහෙලතැන්න, ශ්‍රී සුවර්තෝදය දහම් පාසල, කිතුල්ගල යන දහම් පාසල් දෙකෙහි සංවර්ධන කටයුතු සඳහා සංගමය විසින් රු. 100,000/- බැගින් මූල්‍ය පරිත්‍යාගයන් දෙකක් ද ලබාදෙන ලදී.

යටියන්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම් ආර්.කේ. සමන් අනුර හා සමායෝජක සුරත් බන්දුල ශාසනාරක්ෂක බල මණ්ඩලයේ ලේඛකාධිකාරී පුජ්‍යපාද විල්ගමුවේ රතනසාර ස්වාමීන් වහන්සේ ද මෙම වැඩමුළුව සංවිධානය කිරීමට සංගමයට සහාය වූහ.

එක්දින ගුරු පුහුණු වැඩමුළුව භාර ලේකම් හා සංගමයේ කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩල සහිත ආචාර්ය පද්මසිරි රණවකආරච්චි මහතාගේ මෙහෙයවීම යටතේ සංවිධානය වූ මෙම වැඩසටහනට සංගමයේ උප සභාපති කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම මහතා ද සහභාගි විය.

මේදින දේශන පවත්වන ලද්දේ ගුරු පුහුණු වැඩමුළුව භාර ලේකම් සහ සංගමයේ කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩල සහිත පද්මසිරි රණවකආරච්චි මහතා, පුලසිතිපුර අධ්‍යාපන පීඨයේ උප පීඨාධිපති සමන් පත්මකුමාර මහතා, බෞද්ධ කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ දහම් පාසල් අංශ ප්‍රධානි ජයසුන්දර පෙරේරා මහතා සහ රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ භාෂා අධිපති ලසිත් නලන්ත යන මහත්වරුන් විසින් ය.

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක ගුණානුස්මරණ උත්සවය

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක මැතිතුමාණන්ගේ 152 වන ජන්ම දින සැමරුම 2020. 02. 13 වෙනි දින පස්වරුවේ සංගම් ප්‍රධාන ශාලාවේදී පවත්වන ලදී.

සංගමයේ සභාපති මද්දුමගේ ආර්යරත්න මහතා ජයතිලක පිළිරුවට මල් මාලාවක් පැළඳවූ අතර එම අවස්ථාවට හිටපු සභාපති දේශබන්දු නිලක් ද සොයිසා මහතා ද සහභාගි විය.

ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් ප්‍රධාන දේශණය පවත්වනු ලැබුවේ මහාචාර්ය කේ.එන්.ඕ. ධර්මදාස මහතා විසින් ය. සභාපති මද්දුමගේ ආර්යරත්න මහතා විසින් දේශකයාණන් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය.

“The study of the National Heritage in our Universities.. A Historical Perspective”

යන මාතෘකාව ඔස්සේ දේශනය පැවති අතර ගුණානුස්මරණ උත්සවය සඳහා කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ගරු සභාපතිතුමා ඇතුළු පාලන මණ්ඩලයේ නිලධාරීන් ද ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක මැතිතුමන්ගේ ඥාතීන් ඇතුළු සම්භාවනීය පිරිසක් ද සහභාගි වූහ.

මේදින උත්සවයේ ස්තූති කථාව කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ගරු උප සභාපති අනුර සේරසිංහ මහතා විසින් සිදු කරන ලදී.

නාට්‍ය හරඟ වැඩමුළුව

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය මගින් වාර්ෂිකව පවත්වා ගෙන එනු ලබන නාට්‍ය තරගාවලියේ නාට්‍ය වේදිකා ගත කිරීමේදී නාට්‍යවල පොදු අඩුපාඩුකම් මඟ හරහා ගෙන උසස් රසවින්දනයක් සහ ගුණාත්මක බවින් යුක්ත නිර්මාණයන් වේදිගත කිරීමේ අරමුණ ඇතිව නාට්‍ය එක්දින වැඩමුළුවක් 2020. 02. 29 වන දින සංගම් ප්‍රධාන ශාලාවේදී පවත්වන ලදී.

ඒදින දේශණ පවත්වනු ලැබුවේ, අමේතා රබ්බිබ්ගල මහත්මිය සහ විමලරත්න අධිකාරී මහතා විසින් ය. නාට්‍ය තරගාවලිය සඳහා සහභාගි වීමට නියමිත ගුරු හවත්නු සහ සිසු දරුවෝ වැඩමුළුවට සහභාගි වූහ.

එම වැඩමුළුව සඳහා සංගමයේ සභාපති මද්දුමගේ ආර්යරත්න, නාට්‍ය භාර ගරු ලේකම් සහ උප සභාපති දයා වීරසේකර මහතා සහභාගි වූ අතර පැමිණ සිටි පිරිස පිළිගනු ලැබුවේ ගරු උප සභාපති සුනිල් එස්. සිරිසේන මහතා විසින් ය.

“දී වෛසිරි”

The Buddhist

Founded 1888

Editor in chief - Mr. Sunil S. Sirisena
Editor - Mr. Piyadasa Wattagama
Asst: Editor - Mr. Kusumabandu Samarawickrama

Vol. CXXXX

BE2564

No. 1 - 2

May & August

CE 2020

Editorial

Let us resolve to be Mindful

The Vesak Full Moon Day not only represents the holiest day of the year for religious observances of Sri Lankan Buddhists but also provides an occasion for Buddhist Devotees who esteem engagement in practical spiritual observances above ritualistic performances to engage with earnestness in whatever activities that open the way to the Noble Path: Both I who am drafting this Message as well as you who are readers are engulfed in a continuous process of existence that originated with birth and is destined to terminate on death. We have no way of escape from this stark reality.

The Covid 19 Pandemic has demonstrated to Sri Lankan population one significant fact. That is the everlasting significant of the importance of paying greater attention to practical religious observances. It is an invariably observable feature that every Vesak Festival is celebrated by ordinary Buddhist by the performance of religious activities such as congregations of Temples, Participation as Listeners at Dhamma Discourses, Almsgivings to the Sangha engaging in Meditation exercises as well as engaging in other popular celebrations such as illumination of residential premises with electing jets or Vesak Lanterns decoration of premises with various adornments. Another feature that is observed is the erection of illuminated pandals at various locations, holding charitable Feeding Centers, and invariably, though incongruous with the Serenity of the occasion, displaying of various frolic performances.

For the ordinary Buddhist, the Vesak Festival is an occasion to serenity Commemorate with devotion the Three Significant events of the life of the Buddha. For a few Buddhists it provides a marvellous opportunity to display their affluence, Social prowess and popularity. However Virtuous and Disciplined Venerable Bhikkhus, learned in the Dhamma, quite appropriately exerted themselves with the objective of expounding to the Devotees the impermanence of worldly existence succinctly embodied in the well known stanza recited when offering flowers which says.

“Even as these flowers must fade, so does my body march to a state of destruction”

Embodied in this stanza is the objective of revealing to the Devotees the Fundamental Truth of existence that enables humanity to realize Nibbana. Buddha has admonished in the Dhammayada Sutta that Buddhist Devotees should dedicate themselves more ardently to the task of conforming to the sacred tenets of the

Dhamma than to performing worldly rituals.

One should not hastily misconstrue from what we present herein that we denounce or degrade the value of conventional ritual. Whatever be the reward or blessing we may be expecting from the practice of erecting Buddha statues at every road junction or holding large scale offerings of lighted lamps or massive offerings of flowers at Dagobas with the participation of hundreds of devotees, if the occasion is otherwise utilized for the performance of practical religious observances we would be entering the sacred path delineated for us the pious devotees by the Supremely Enlightened Tathagatha Buddha Gotama.

We presented the foregoing preamble with the objective of drawing your attention to a number of deflections that could lead you to a path of suffering due to your failure to appreciate the true meaning and direction of Dhamma due to a profusion of worldly rituals.

Government had made a timely appeal to the Buddhist public to limit the performance of their celebrations and performance of religious observances pertaining to the Vesak Festival this year to the confines of their residences as a precautionary measure in view of their possible impact on Covid – 19 Pandemic presently affecting the country. Unlike during the previous years this limitation made it imperative for us to devote our attention to the performance of practical spiritual exercises such as observance of Precepts and Meditation Exercises. Likewise, when we reflect deeply on how this pandemic has affected our lives, being ordinary human beings we become aware how it has affected our lives equally without discriminating any one on consideration of nationality, race, caste, wealth, power or any other factor. Hence a moment has

arisen for all human beings to organize their activities with due mental concentration.

It was not an easy task for the Supremely Enlightened Buddha who had attained such position after fulfilling the Perfections throughout a period of countless epochs in the past, to explain to ordinary human beings the profound doctrine that He had discovered and comprehended.

That was due to the fact that the populace that comprised his audience was one that was immersed in a profusion of false beliefs and misconceptions. Due to this fact alone they were bereft of Right Mindfulness. Is not what we observe today in the present day society a situation similar to what obtained then ?. Mind operates not according to man's desires but according to dictates of the mind itself. Hence it is not an easy task to retain the mind concentrated on one particular object. Spread of diseases is also influenced by this uncontrollable nature of the mind. Satipatthana Sutta clearly indicates that the simplest device to control the mind is the practice of Breathing Meditation.

Man is driven to commit various acts of corruption, crime and misdemeanour including homicides due to this lack of commitment to modulate his life in keeping with the tenets of Right Mindfulness. In the circumstances, let us endeavour to treat Covid 19 calamity as stimulant to cultivate the practice of Mindfulness from our living abodes. Let us act with alertness and maintain the purity of our minds that are congenitally pure, from all subsequent tendencies to deteriorate.

The fact that the moral principle of Mindfulness (Sati) is included as an item in the Noble Eight fold Path, as Right Mindfulness (Samma Sati), as one of the Factors of Enlightenment, as a faculty in the Five Faculties and as one of the Four Bases of Mindfulness in the cluster of Four Foundations of Mindfulness in the Satipatthana Sutta is ample evidence that confirms the Supreme importance of this Virtue of Mindfulness.

Hence, on this Vesak Full Moon Poya Day let us make a firm resolution to accord utmost importance to this Moral Virtue of Mindfulness and dedicate ourselves to the fulfillment of practical moral and religious observances with devotion.

May All Beings be Well and Happy.

Sunil S. Sirisena
Editor-in-Chief

Message of the Hony. President of the Colombo Young Men's Buddhist Association

.....

This year in which the 2564th Buddhist calendar year dawns, I am glad to have got the opportunity of extending my respectful thanks, through 'THE BUDDHIST', the quarterly magazine Published by the Association, to all of you who have joined hands with us, The pioneer Buddhist Organization, for religious and social promulgation.

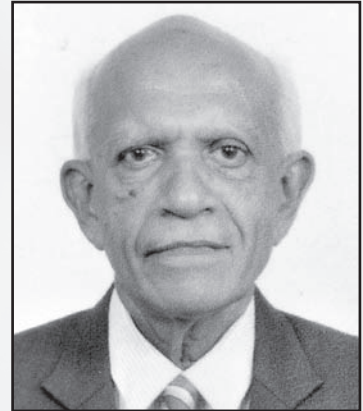
Due to the Covid19 pandemic, all our services were handicapped during the past few months, and it was arranged to merge the Vesak and August issues, and publish as one issue.

The Colombo Young Men's Buddhist association works with the exclusive purpose of building up a good society, and "The Buddhist", the quarterly magazine carries very valuable articles, essays and sermons etc.. and I wish to thank all volunteers who work in collaboration with us in this regard.

Through this magazine you will be informed about the sermons brought to light by Buddhism, as well as the other services rendered by the Association.

It is my ardent wish that this Buddhist magazine, published both in Sinhala and English languages, be published more and more with great success.

May the triple gem bless you!

Maddumage Ariyaratne
Hony. President

Message of the Hony. Gen. Secretary of the Colombo Young Men's Buddhist Association

.....

'The Buddhist' magazine is a very important feature among the programmes and projects of the Colombo Young Men's Buddhists Association, and I am glad to have got the opportunity of writing a message to its Vesak edition, and the quarterly August issue in this Buddhist calendar year 2564.

It is not necessary to explain how our country had to face the world-wide Covid 19 pandemic during which all the activities were handicapped. As soon as things got better we have resumed our delayed activities. In such a background, it was possible as usual to publish the magazine which comprises valuable articles and essays, and I wish to extend my heartfelt thanks to all the members of the editorial staff for their devoted contributions.

Also, I wish to remember all the writers and former editorial staff members who contributed their might to publish this quarterly magazine continuously up to this day.

Day by day the quality of the magazine is enhanced through the Buddhist articles, essays, sermons and messages that address the present day needs of the readers, and I also wish to extend my respectful thanks to the present editors and staff members, the efficient writers and the members of the clergy and all those who have contributed to publish this issue.

It is my sincere wish that 'The Buddhist' magazine published quarterly by the Colombo Young Men's Buddhists Association be successful day by day.

Mahendra Jayasekara
Hony. Gen. Secretary

Buddha Dhamma and Human Health

Deshamanya K.H.J. Wijayadasa
Former Secretary to the
President

Even though the fundamental objective of Buddha Dhamma is to proclaim to humanity the way to release from the woes of Samsara, Buddha's teachings include a multitude of guidelines that enable them to lead their mundane lives successfully while roaming in Samsara until they finally attain the Supreme Bliss of Nibbana. Good health is a condition of life essential for the lasting happiness of every human being. It was in acknowledgement of this fact of life that Buddha had declared "Health is the Supreme Gain (Arogya Parama

Labha Dhp - 204). While elaborate guidelines for the preservation of environmental, physical and mental health enunciated by the Buddha with the objective of ensuring a community of healthy individuals, both Monastic and Lay, are found in abundance in all sections of the Tripitaka, the major proportion of these admonitions is found in the Vinaya Pitaka embodying rules of Monastic Discipline Prescribed for Bhikkhus and Bhikkunis. There are many commentators on Buddhism who hold the view that Buddhism holds for us only a code of conduct for realizing the Bliss of Nibbana and Mental peace. It is true that Buddhism accepts the fact that a healthy mind cannot survive without a healthy body, Likewise the Tripitaka also upholds the view that a healthy and salubrious environment is also a requisite for

developing a healthy body and a healthy mind.

Buddhism is an altruistic religion which was promulgated with the objective of elevating humanity to a high level of comprehensive happiness and felicity. By calling this condition as a state of comprehensive felicity and happiness; what is meant is not well being in the present existence followed by continuity in Samsara alone but also the Final Salvation on termination of samsaric existence by attaining Nibbana. When we bow down and Venerate a Bhikkhu he would bless us with the customary benediction "May you be well" (Sukhi hotu). Likewise when we practice spreading feelings of loving kindness we normally pronounce the blessing "May All Beings be Happy" (Sabbe Satta Bhavantu Sukhitatta).

Both life styles namely self - mortification (attakilamathanuyoga) and Addiction to Sensual Pleasures also called Self-Indulgence (Kama Sukhallikanuyoga) being extreme practices are not conducive to our physical or mental well being. The unflinching system of discipline advocated by the Buddha for the realisation of Nibbana was the Middle Path (Majjima Patipada) as expounded in the First Discourse delivered to the Five Ascetics. Nibbana can be realised by following the system of moral discipline and practice which delineates a system avoiding both extremes of over-indulgence in sensual gratification as well as the self-infliction of physical tortures. Even modern Medical Science has accepted that both practices of excessive consumption of scrumptious food as well as deprivation of the basic nutrients are both injurious to health. A third requirement for a healthy life is a salubrious environment free from pollution. The objective of this essay is to introduce to the readers, drawing references and material from the Triptaka, the relevant instructions and guidelines embodied in the Middle path that ensures to all human beings their environmental, physical and mental health.

Buddha Dhamma and Environmental Health

Buddha Dhamma which upholds the view that environmental Pollution can adversely affect both physical and mental health of human beings emphasizes the importance of preserving, by means of both exhortations as well as rules of discipline that Buddha Dhamma extols not only the sanitary cleanliness but also the beauty of surrounding environments. Buddha Dhamma exalts, as presented in Stanza No. 3 of Mangala Sutta “residing in a suitable locality (Pati rupa desa vasa) as a Unique Blessing that elevates human

life. One notable feature in the life style of the Buddha was that it was closely associated with the environment, three important events, in the life of the Buddha, namely, Birth, Enlightenment and Passing away took place in the open environment under shade of a tree. The Buddha has further recommended choice of shades of trees as congenial locations for engaging in Meditation.

The Buddha has cautioned Bhikkus that causing harm even to the twig of a tree that provided shelter to them is an ungrateful act. Destroying plant life is also a minor offence under Vinaya Rules prescribed for Bhikkhus. Both Health Science and Buddhist canon enumerate three factors that are fundamentally essential for the preservation of human health. They are prevention of Illness, Diagnosis of Illness and administering necessary treatments for illness. In this context taking preventive measures is, in all circumstances more effective and fruitful than taking curative treatment. If properly implemented, they would obviate wasteful delays, distressing experiences of illness and expenditure on medical treatment. In the preventive sphere, the cleanliness of the living environment, one’s styles of life, as well as living conditions exert a string of influences on our health. Failure to maintain the requisite sanitary standards in the living environment will promote the increase of disease carrying vector growth thereby exposing the residents to infection which can develop even to epidemic proportions. Urbanisation, Industrialization and population growth increasing its density can result in residential congestion, sound pollution, atmospheric and water pollution and soil degradation exceeding tolerable limits. The living environment during the time of the Buddha was

salubrious, one totally different from what it is today, free from large scale pollution. Although there was no threat of environmental pollution at the time of the Buddha the endeavours of the Buddha to preserve that purity from contamination is evident from the following dialogue with a devotee. In response to a query raised by a devotee regarding the actions that generate merit Buddha explained thus. “Those who nurture groves of trees and promote forestation, build bridges and construct ponds and pedestrian shelters constantly accumulate merit” (Vanaropa Sutta).

A variety of admonitions of the Buddha addressed to contemporary society aimed at motivating the people to preserve environmental health is found scattered in many Buddhist Canonical texts. They caution that at localities in cities where garbage is dumped and contaminated water remains stagnant, the atmosphere is polluted and they are unsafe for human habitation. Furthermore the Buddha had identified locations such as sylvan groves, shades of trees and vacant rooms where the atmosphere is serene and clean as suitable locations for engaging in meditation on in-and-out breathing (anapana sati) Monasteries built for Bhikkus during the time of the Buddha were not fitted with windows. Consequently, the resident Bhikkus fell victim to deterioration of eye sight and fell ill due to breathing polluted air. When this situation was brought to the notice of the Buddha He gave approval for fixing three types of windows, namely, stage windows, netted windows and grid fitted windows.

Vinaya code has prescribed rules prohibiting Bhikkus from soiling lawns, gardens and waterways by urinating on them and spitting under a group of 75 Minor Rules called “Sekhiya” breach of which constitutes a minor offence (Pacittiya).

This rule is aimed at ensuring both personal decency as well as environmental hygiene. Promotion of these health conservation procedures ensures control of infection and spread of illness. Particularly they serve to control the spread of diseases such as tuberculosis, enlargement of kidneys and infectious diseases such as diarrhea. Detailed procedures for the use and regular cleaning of residential monastic quarters are prescribed in the Vinaya. The method of cleaning cobwebs without harming spiders is described in the rules. Due observance of these rules would ensure a bacteria-free environment and prevent subjection to illnesses caused by bacteria. Vinaya rules further prescribe detailed procedures for maintaining the cleanliness and attractiveness of the surrounding compounds of monasteries and orderliness of the landscape that enhances attractiveness of the natural environment. All these rules and procedures supplemented by sanctions for breach are instituted with a broad vision for maintaining environmental health and sanitation. Accordingly, one observes that enacted together with

the code of Buddhist Monastic Discipline is a comprehensive methodology for maintaining a sustainable sanitary environment embracing land, vegetation and waterways with the ultimate objective of achieving a flawless state of environmental health.

Buddha Dhamma and Physical Health

It is a well recognized fact that Modern Medical Science prescribes that curative and therapeutic treatment should be preceded by a comprehensive diagnostic investigation comprising an exhaustive examination of symptoms supported by chemical and electronic examination of physical constituents and functions. Modern medical Science assigns greater importance to determining the origin of illness than to the diagnostic aspect. Diagnosis is the “Process whereby a disease is provisionally identified on the basis of symptoms and the patient’s medical history”. Girimananda Sutta presents a list of 34 diseases affecting the human body. Furthermore, it identifies eight pathogenic factors. They are, namely, disorders of bile, phlegm, rheumatic system, extreme climatic conditions unhygienic behaviour,

disruption of three physical bases effects of past Kamma and subjection to torture identified as causative factors of illness.

Additionally Satipatthana sutta mentions a list of 32 components of the human body identified as putrefied elements. Prevention of illness is definitely preferable to administration of treatment after they erupt. Various Sutta Discourses provide hortatory guidelines and advisory homilies delineating the methodologies for identifying the pathogenic causes and means of preventing their influence on the human beings and thereby assist in leading a methodical life style.

Modern Medical Science and Buddha Dhamma accord high priority to physical cleanliness and Dental Health. While daily baths are recommended in the scriptures for maintaining personal physical cleanliness this procedure ensures removal of offensive dermal accretions and elimination of impurities from the body. Cullavagga mentions five benefits of brushing teeth with medicinal twigs picked from the garden. These are, improvement of eye-sight, sanitizing the nervous system, improvement of appetite,

sweetening oral breath and prevention of phlegm bile; contaminating the consumed food. Noticing how scrupulously Bhikkhus observe a large proportion of the health conservation admonitions recorded in Vinaya is an exemplary experience for the lay folk to emulate even today. Vinaya Pitakaya emphasizes repeatedly how elongated finger nails can contaminate the food consumed by Bhikkhus provide detailed guidelines regarding how the cleanliness of robes can be maintained; how the monastic premises the Bhikkhus occupy and the furniture therein and the bedding the Bhikkhus use can be kept clean. Further, another important protective health admonition reported in the sutta is as follows: “Bhikkus, Do not share plates when taking alms. Do not use the same vessels for drinking. Do not share the same bed while sleeping:” According to Health Ministry Statistics the percentage of Bhikkhus seeking indoor treatment from hospitals for infection related ailments is minimal.

According to modern medical science there is hardly any malignant organism that can withstand exposure to sunlight. Bhikkhus are advised to filter the drinking water with a piece of fabric to remove impurities. Vinaya rules also extol the virtues of a balanced meal and cautions against taking disproportionate quantities of Food. Buddhism enumerates five practices that promote long life. They are (a) refraining from taking disagreeable food. (b) avoidance of a second meal before expiry of the digestion time of an earlier meal . (c) taking only the appropriate quantity even of an appropriate diet. (d) refraining from idling and loitering about (e) observing sexual propriety. Regular observation of these life styles would ensure longevity.

Appropriate physical exercise is

According to modern medical science there is hardly any malignant organism that can withstand exposure to sunlight. Bhikkhus are advised to filter the drinking water with a piece of fabric to remove impurities. Vinaya rules also extol the virtues of a balanced meal and cautions against taking disproportionate quantities of Food.

a requisite for good health. Sports are a suitable activity physical exercise. Since vigorous physical exercises are incompatible with the serenity of monastic discipline, the Buddha had recommended sweeping temple compounds, walking exercises, walking on rounds for begging alms and journeys on foot as appropriate

physical exercises for Bhikkhus. Buddhist texts mention five benefits accruing from walking exercises. They are (a) an easy way to get about (b) developing ability to absorb fatigue (c) developing resistance to illness (d) Proper digestion of food and (e) improvement of mental concentration ability.

During the time of the Buddha, the Bhikkhus who had to walk long distances in the open exposed to the heat of the sun, were further at the peril of attacks from wild animals and serpents were advised to carry a walking stick and a lighted torch for their protection. Treatment for illness requires both administration of medicine and nursing attention. Buddha accorded high value to tending the sick when he stated that, ministering to the sick is equal to a service to me. Canonical Texts declare that preaching Dhamma to the sick has an emollient effect on them. Buddha has declared further that a person who while ministering to the sick, takes care to provide appropriate digestible invalid diet, attends to the sick with a feeling of compassion; attends to sanitary

needs and the ablutions without a loathsome feeling; soothes the patient with mollifying pleasantries; is one ideally suited for tending the sick. Furthermore, Buddha had permitted relaxation of vinaya rules where such action is necessary to provide attention to a sick Bhikku. It is exceptionally permissible for a Teacher Bhikkhu to minister to sick pupil Bhikkhu. An ailing Bhikkhu is exceptionally permitted to wear footwear and travel in a vehicle according to vinaya rules.

Buddha Dhamma and Mental Health

According to Buddhist Moral Law if a person acts or speaks with a pure mind happiness follows him like his never departing shadow.

Mano pubbangama dhamma
Manoseththa manomaya
Manasa ce pasannena
Bhasati va karoti va
Tato nam sukhamanveti
Chaya va anapayani (Dhp - verse Plo. 2)

This means that mental factors such as feeling, perception and accumulation have mind as the forerunner. They are mind - born. If one speaks salutary words or

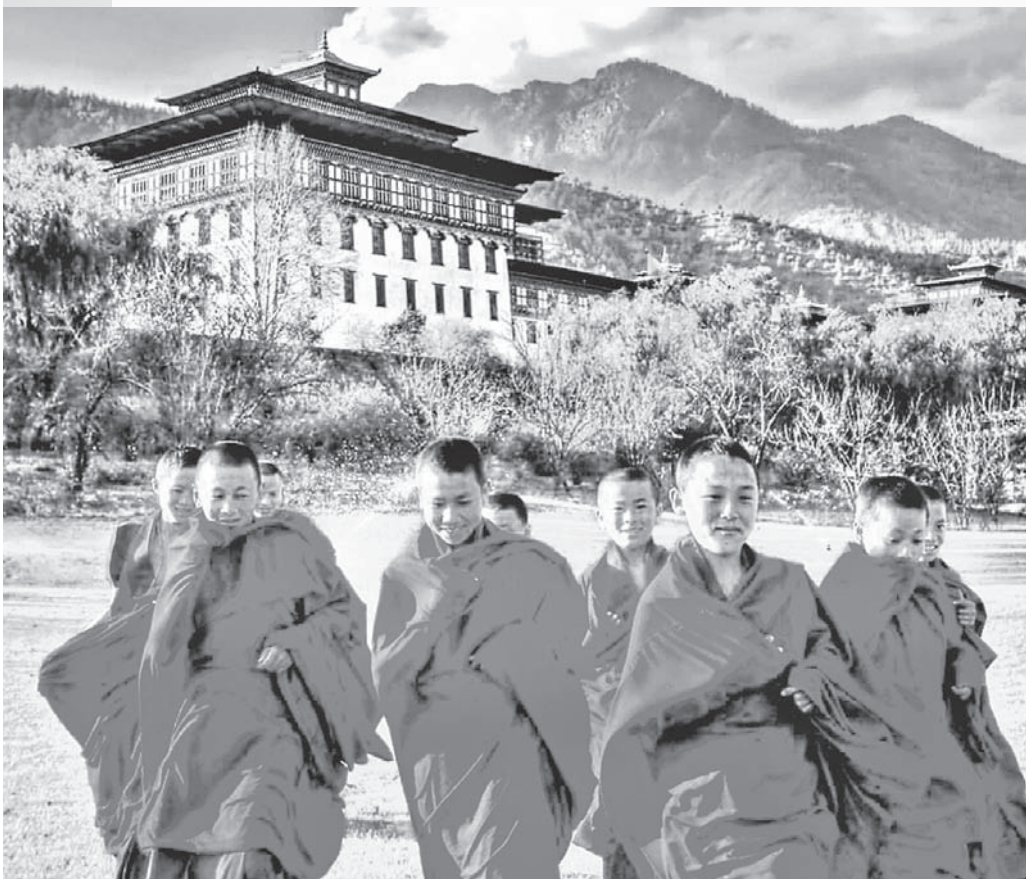
does virtuous deeds with a pleasant mind; or reflects pleasant thoughts by virtue of such good deeds; happiness follows him like the never forsaking shadow. It is the modern medical opinion that the breakdown of mental concentration and tranquillity of mind are causative factors of both mental illnesses and physical ailments. It is also the medical opinion that subjecting children to extreme fear predisposes them to ailments such as asthma, fever and influenza. It is the opinion of medical science that mental stress can predispose the victims to physical afflictions such as headaches, constipation, cardiac complaints, hypertension and even mental stress. Concurrently, Medical Science opines that freedom from mental stress, and states of mental tranquillity have a curative effect on mental and physical ailments. Human body, under normal circumstances, is healthy. When the body is lacerated by a minor injury, it has the inherent capacity to heal without medication. But illness can be caused by the influx of germs and infections from outside. According

to Buddhist Psychology mind in its nascent condition is immaculate and brilliant; advent of extraneous defilements can deprave it. So long as the pristine purity of mind remains unsullied health survives. Since Buddha pointed out the way to eradicate mental illness and preserve mental health; He is designated with honorific titles of Physician and Surgeon (Bhesajja guru).

While man was subject to mental ailments from earliest times, with his material advancement, his proneness to mental afflictions increased in intensity and complexity. With the advancement of modern science various curative devices for the suppression of physical ailments were discovered. This development enabled man to generate a sufficient level of physical health and well-being and to enjoy the bliss of longevity, But man has, so far, failed to formulate a similar methodology for the security of mental health. Buddhist texts state that human beings with perfect health are extremely few as quoted below.

Bhikkhus, Human beings who claim to have lived a healthy life free from physical ailments for one year are present in society. So are human beings who claim to have lived in good physical health for two, three or even one hundred years. But Bhikkhus; if there are excluding those individuals who have extinguished their influxes; intoxicants of the mind; human beings who claim to have lived free from mental afflictions, even for a moment; they are extremely few in number.”

For a man to live a happy and peaceful life, he should be endowed with physical and mental health. It is a well known fact that in western countries the general level of mental health is dwindling progressively. The influx of migrants from the West to Eastern countries is numerically increasing day by day.

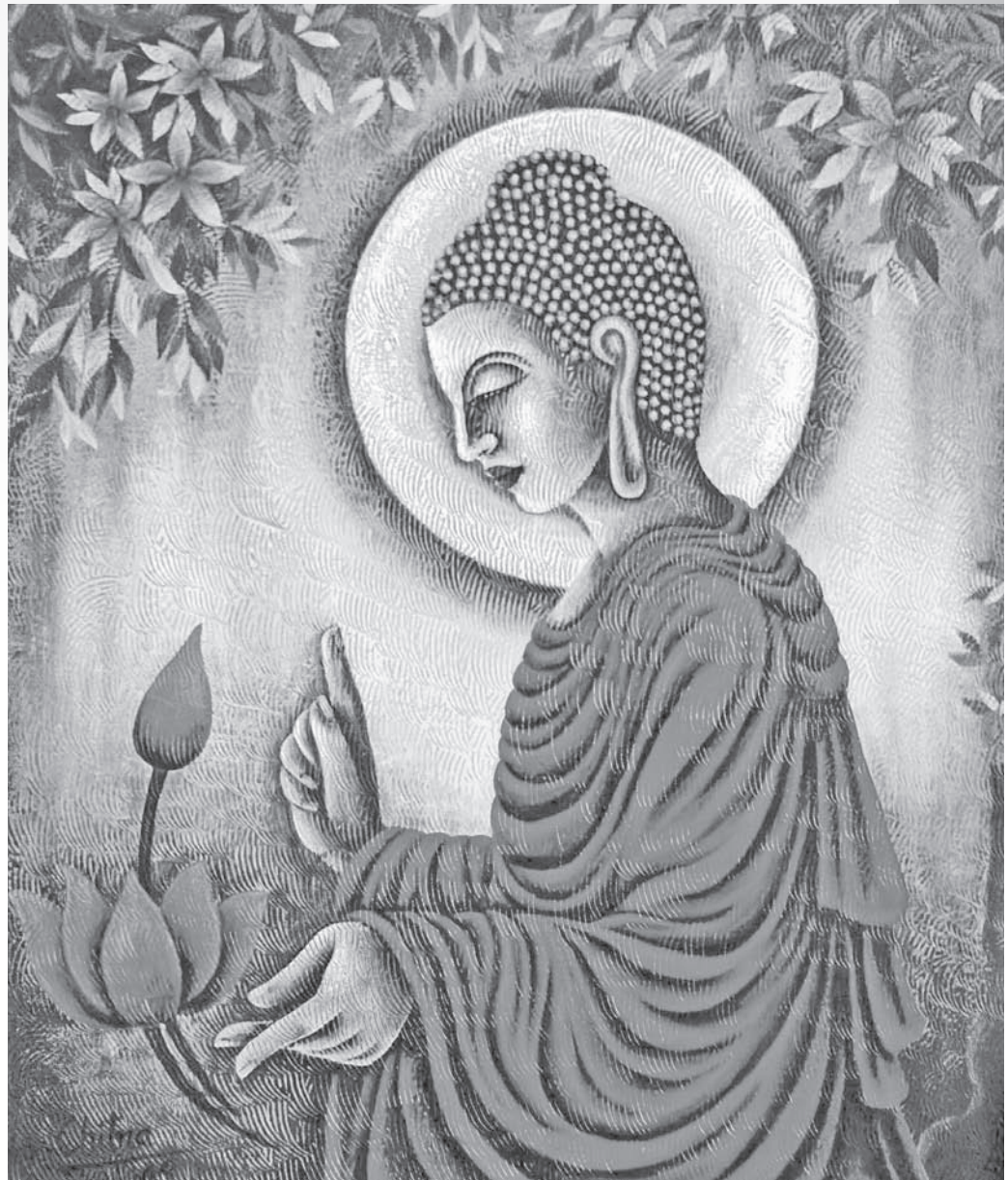
It is a curious phenomenon that the mentally afflicted population in countries with a high level of material prosperity is increasing day by day. The intense competitiveness for social superiority, intense greed for material prosperity and accumulation of wealth, intense greed for spurious life-styles and conspicuous consumption are being identified as causative factors of this tendency. One can find mental solace by engaging in Buddhist meditation freeing oneself from the atmosphere of anxiety one is in. Medical investigations have established conclusively that Buddhist meditation practices of mindfulness in breathing in particular, can be utilized gainfully to control hypertension and excessive palpitation.

Experiments have proved that meditation exercises can be gainfully utilized even by astronauts who undertake space explorations to concentrate their attention on their expeditions free from the risks of mental distraction. The Buddha has stated in response to a question raised by a devotee as to how a man who is entangled internally and also externally could disentangle himself; that an energetic and intelligent Bhikkhu (atapi nipako bhikkhu) who having established himself in moral discipline cultivates wisdom could disentangle the knots. These pernicious mental states which confuse human minds and make them invalids unwholesome mental factors designated Hindrances (Nivarana) are, namely (a) sensuous desire (Kamacchanda), restlessness of mind and worry or repentance (uddhacha kukkuccha) and skeptical doubt (Vichikiccha). These maxims indicate that, after cultivating a state of mental development and cleansing the mind of unwholesome thoughts through meditation all tangles can be untangled.

Buddhism has explained clearly how, while mental health exerts

a wholesome effect on physical health, mental stress intensifies physical debility. Western psychoanalysts have acknowledged that when mental ailments are being treated “Self-Realisation” is the basic foundation of such treatment. A moving episode during the time of the Buddha was that of the miserably distraught Kisa Gotami being unable to bear the grief of the death of her child proceeding to the presence of the Buddha and seeking a remedy to resurrect her child after failing to find elsewhere a physician who could perform that miracle. The Buddha discreetly avoided preaching to Kisa Gotami who was distraught with grief; on the impermanence of life. Instead He presented to her a stratagem to make her realise

her folly by suggesting to her to collect a handful of mustard from a household where there had not been a death of a member in order to treat the child. Her failure to find a household where there had not been a death convinced her that death is the inescapable destiny of every human being. The Buddha preached to Kisa Gotami who was now disillusioned regarding the reality of life; a timely sermon. This episode presents an exemplary guideline to present day psychiatrists.

Noble is the Mind filled with Devotion

Ven. Badalkumbure
Dhammasiddhi Thera

The mind suffused with Devotion (Saddha) is noble and exalted. Many discourses delivered by the Buddha extol the essence of this virtue. Buddha has sub divided the concept of Devotion (Saddha) into two levels; namely a) Devotion founded on reason (akaravati saddha) b) Devotion devoid of reason (amulika saddha), also called blind faith.

The faith that one engenders in his mind after convincing oneself regarding the virtues of the Three Refuges: Buddha, Dhamma and Sangha is Rational Faith. Faith generated without a rational understanding of the facts is Irrational or Blind Faith. Both these perceptions originate in the

individual's mind. However, faith is the gateway to Nibbana. In other words it is the first thought in the mental exercise directed towards Nibbana, the First generating element. A stimulating discussion on this subject is found in Kasibharadvaja Sutta.

Buddha, during a certain period of his Ministry resided in the Brahmin Village, Ekanala. At this time an agriculturist Brahmin, by the name of Kasi Bharadvaja was making arrangements for ploughing his fields commissioning a fleet of five hundred ploughs. In the forenoon of that day when the Brahmin was making preparations to commence the ploughing exercise Buddha visited the field. The Brahman perceiving the Buddha approaching addressed the Buddha thus:

“Oh Recluse, I am engaged in ploughing the field thereafter I engage myself in ploughing followed by sowing. When ripe, I reap the harvest and consume the product”.

“Hence recluse you too engage yourself in ploughing, sowing and enjoy the product of your harvest. Do not consume any thing for which you have not laboured.”.

“Don’t depend on what you get from others without exerting yourself in producing what you need. This is the message I can convey to you after observing your behaviour”.

Buddha’s response to this tirade is inspiring as one can observe. It was thus:

“I too plough. I too sow seed. I consume only the harvest I reap after ploughing and sowing”.

Brahmin’s response to this repartee of the Buddha was thus:

“I do not see in your possession a plough or a rod. Nor do I see a yoke, a bull, or a rope:”

How can you plough without these aids and implements Buddha’s response to this query of the Brahmin was thus:

“The seed I sow is faith (Saddha). Religious Austerity (tapa) is rain (vuttani). My plough (nagula) is wisdom (panna) modesty (hiri) is the plough share consciousness (mano) is the rope (yotta), concentration (sati) the rod (phala pacano).

How exalting this rejoinder of the Buddha is amazing. According to this explanation faith is the seed that is sown in the field of the mind - Austerity or the restrained life style the rain, Wisdom the plough and yoke - Buddha explaining further Enlightens the Brahmin thus:

“Brahmin, there is ingrained in me the serenity of physical morality, and vocal morality. I consume the four monastic requisites (paccaya) only to the limit of my subsistence.

I uproot the grass with Truth. The Emancipation resulting from Arahant hood is my final salvation”.

“Likewise, Brahmin, Physical, Vocal and Mental Restraint combined with Effort guides me to Nibbana. Once in Nibbana one

is free from sorrow. Nibbana is the state of release from Lust, Anger and Delusion. The harvest of the field I sow is deathlessness. The field I cultivate is free from all suffering”.

At the conclusion of this Admonition, Brahmin Kasi Bharadvaja offered to the Buddha a meal of milk porridge on a golden plate.

Buddha’s response to this offer of milk porridge is enlightening.

“Brahmin, the offer of a meal I receive as a reward for a spiritual admonition is no fit for my consumption. That is not an offer made out of devotion. It is a reward for a service (the delivery of an admonition. Such an offer is not fit for consumption by a recluse. Hence Brahmin, I decline your offer of milk porridge. I consume what I receive righteously and decline what is unfit. The community of Arahant Bhikkhus, endowed with all spiritual virtues, restrained limbs, free from disbelief, free from mental intoxicants. Cankers exterminate are planted in the field of Merit”)

Thereupon the Brahmin inquires:-

“Then Venerable Sir, to whom should I offer this Milk Porridge?”

Buddha’s response was thus:

“Brahmin there is no living being on this earth who can consume and digest this meal.

Therefore, please dump it at a spot where there are no animals or birds, where no grass is growing, or to a waterway where

there are no fish, or other living organisms.

Brahmin complied with this advice and dumped the food at waterway. As the food touched the water it splattered with a loud sound emitting smoke. The smoke gradually became more and more dense.

Brahmin was greatly alarmed on witnessing this spectacle. He approached the Buddha, fell on his knees and applauded the Buddha on these terms.

“Venerable Sir, your discourse is most inspiring. It is revealing like a downturned being vessel upturned (like exposing something that has been concealed) like showing the correct way to someone who has lost his bearings, like lighting a lamp to those roaming in the dark so that those possessing eyesight may see objects that lay hidden in the darkness.

I now seek refuge in the Buddha, the Dhamma and the Sangha. I seek your approval and blessings to be ordained in the Sangha”.

Buddha having consented to his request Brahmin Kasi Bharadvaja was ordained in the Sangha forthwith. Devoting himself to securing the full benefits of priesthood, he attained Arahant hood before long. This episode demonstrates how the virtue of devotion would energise a devotee towards Dhamma.

Kasi Bharadvaja Sutta highlights the following moral virtues.

1. The way to Nibbana is revealed in a situation where the virtue of devotion (Saddha) is present.
2. Disciplining of the physical and mental organs promotes progress towards Nibbana.
3. Unrelenting effort quickens the progress towards Nibbana.
4. It is not ethical to receive the four monastic requisites as rewards for recitation of devotional hymns and preaching Dhamma.

5. Liberality practised after being fully convinced regarding the Three Refuges is meaningful, not otherwise.
6. Devotion to the Three Refuges is the first step in the path to Nibbana.
7. A Bhikkhu who has exterminated the “Inflows” (asara) is a fertile field of virtue (punna khetta).

The primary objective of entering the Monastic Order after relinquishing lay life is the final attainment of Nibbana.

Kasi Bharadvaja Sutta highlights a variety of concepts. The main objective of lay household life is peaceful existence. For a stable household life an individual should be gainfully employed in a peaceful harmless location. Agriculture was, by far, the chief means of livelihood of the common people during the time of the Buddha. On this occasion, the Buddha visits the Brahmin’s field during the sowing season. The dialogue that took place between the Buddha and the Brahmin was one which imparts an enlightening message to everybody

in society.

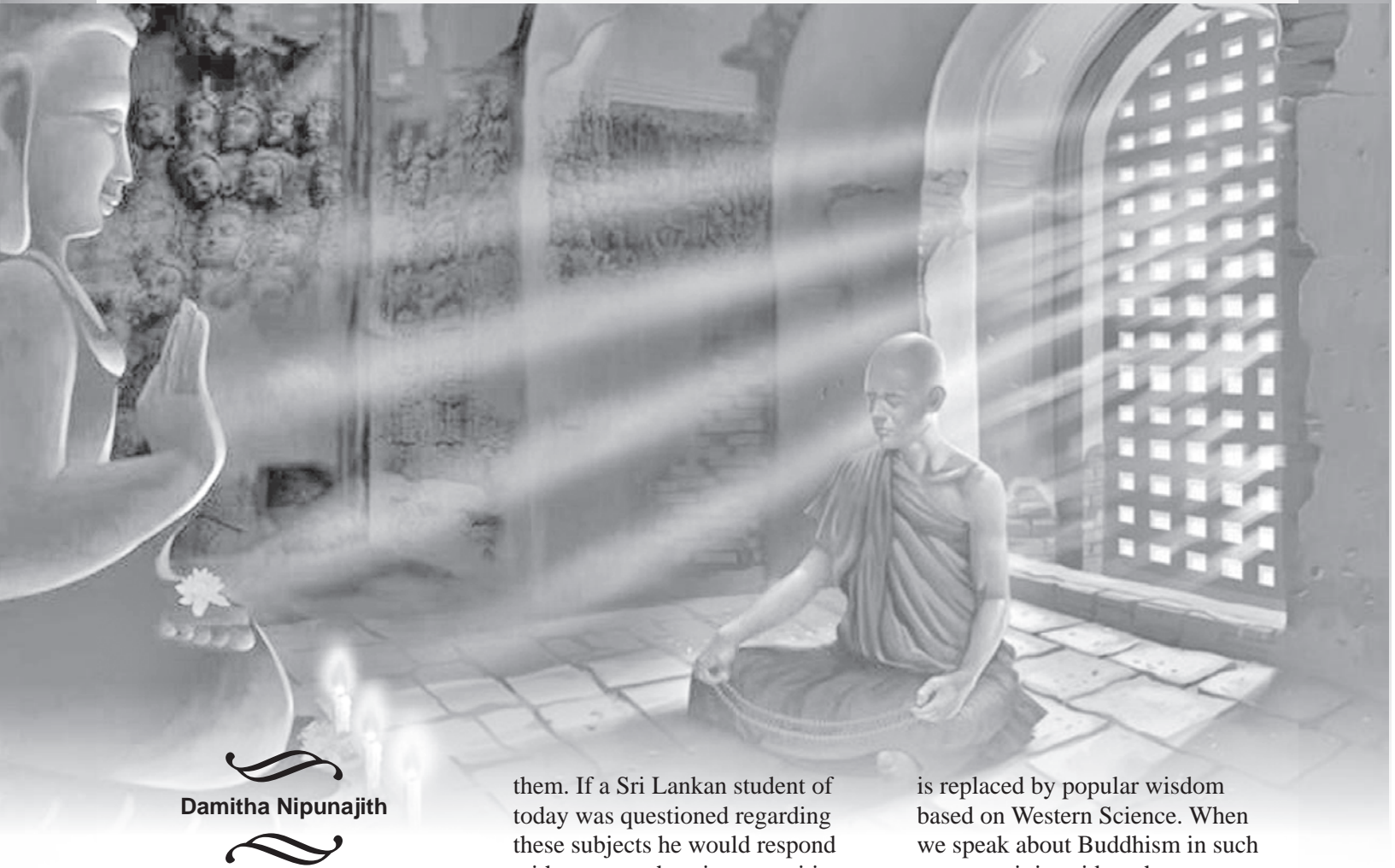
Buddha’s admonition on this occasion accords high value to devotion (Saddha). Devotion is the seed of spiritual life (Saddha bijam). It is the moral of devotion that clears the way to Nibbana. It is the light that dispels the darkness of ignorance.

Devotion to the Triple Gem is the highest virtue of a Buddhist layman. It helps the devotee to wade across the four floods (ogha) namely, lust (Kama), existence (Bhava), wrong vision (Ditthi) and ignorance (Avijja). Even as a farmer reaps the harvest of the seed sown in the field a devotee should sow the seed of Devotion in the field of Merit (Panna) and reap the harvest of Nibbana.

(A translation of a Sinhala article that appeared in Budusarana of 28th September 2019).

Can (or Should) Buddha Dhamma be verified by Science

Damitha Nipunajith

If a youngster of the Anuradhapura period of Sri Lanka's history which dates back to an age about one thousand five hundred years past was questioned whether he knew that earth revolves round the sun it is certain that his reply would be that he had never heard of such a phenomenon, but on the other hand if he was questioned as to whether he knew about the Six Heavens, and Four Hells he would offer copious accounts regarding

them. If a Sri Lankan student of today was questioned regarding these subjects he would respond with a comprehensive exposition of the entire solar system. But regarding the Hells and Heavens his reply would most likely be that those accounts are mythological concepts.

The resource of common knowledge possessed by any social - cultural community varies from age to age. What the example quoted above demonstrates is that our resource of popular wisdom founded on our knowledge of Buddhism has disappeared and

is replaced by popular wisdom based on Western Science. When we speak about Buddhism in such a context it is evident that same commentators are attempting to construct a correlation between early Buddhism and modern Western Science. A popular theme that emerges through this initiative appears to be an attempt to construct a hypothesis that Buddhism gets confirmed even by the principles of modern science. Can we, in fact, confirm the Truth of Buddhism through Science? This Essay is an attempt to examine this postulate.

Analogy between Buddha - Dhamma and Science

At a first glance there appears a marked difference or dissimilarity between Buddha Dhamma and Science. This difference symbolises the fact that while one, namely Buddha Dhamma services on the support of the mind, the other science functions on the support of matter. But viewing philosophically one can discern considerable similarity between Buddha Dhamma and Science. Both Buddha Dhamma and Science repudiate the Theory of cration further, both systems profess that every event occurs according to a scheme of cause and effect, while Buddha Dhamma expounds reality of the world which does not explicitly fall within ambit of human mental observation. Science reveals the factual nature of the world that falls directly within the grasp of the five human faculties.

When viewed in this light, it appears that we can accord a parallel significance to both systems. While Buddha Dhamma promotes metaphysical happiness science can be utilized for ensuring physical well being. Accordingly, it appears more reasonable and fruitful that we accord equal significance to both systems of knowledge. But in reality can we achieve this goal?

Unequal Measures

It is not a fruitful exercise to reach a conclusion that Buddhism is exclusively devoted to an analysis of the mind and science is solely devoted to an examination of the material sphere. If we need to clearly understand the difference between these two systems of knowledge we should undertake a deeper investigation of the dimensions of the basic concepts such as time, period, space and life. It is of paramount importance that, in this exercise, we should redeem ourselves from knowledge frames to which we remain attached.

According to the discoveries of modern science, time originated

with the great explosion that occurred 13.8 billion years ago. But Buddhism makes no determination regarding an origination of time. The duration of time measured in kalpas is inestimable. When the concept of space is taken into consideration, modern science accepts that universe is beyond any limitation by space. Nevertheless as stated earlier all these phenomena have originated after the great explosion. According to Buddhist cosmology a segment of the limitless universe has continued to undergo a cycle process of destruction and re-origination. Considering the nature of the universe science speaks only of one world system inhabited by human beings and the other inhabited by animal species. Buddhism propounds a total of thirty one planes of existence of living beings.

When considering biologically, animal life had originated on this earth about 558 million years ago, out of these beings, human being has originated only a short period of about five to six million years ago.

According to scientific theory of animal phylogeny animal life has originated on this earth about 558 million years ago. Out of

these species, man has originated only a short period of about five to six million years ago. According to the Buddhist theory of human genesis, after the occurrence of the termination of each Kalpa human life originates on earth by the evolution of a human being through the metamorphosis of beings that survived in the Brahma Sphere. In this sphere of modern science the average age of man on earth has been determined as 80 to 90 years. But according to Buddhism this life is only one phase of a long and endless journey of existence. Viewed in this perspective it should be clear to us that the system of knowledge propounded by Buddhism is a massive system with a foundation very much broader than the system found in Science. On the other hand, in order to formulate and build up the modern science that we possess today the entire galaxy of scientists have devoted only a brief period of nearly two hundred and fifty years. On the contrary Buddha Dhamma as find today is the product of the moral philosophy constructed assiduously and established by a whole generation of Buddhas over a countless period of time.

Hence any attempt to compare the two systems of knowledge can be compared to comparing a massive rock with a grain of sand.
Is Science so magnificent as claimed?

Science represents a dynamic process. While certain hypotheses such as the existence of substances such as Ether have subsequently been disproved by modern scientists, they have invalidated certain other concepts such as cordless communication which scientists had previously condemned as impossibilities.

It is not possible, at present to predict at this state in what direction science would progress during the next one hundred years. Hence it is a misapprehension to assume that science has such a degree of authority and that truth can be discovered through science.

Vacuties of Science

It is those who possess no perception of the failings of science that believe that all discoveries of science are Absolute Truths and all concepts that fall outside its boundaries are heresies. According to the computations of scientists the number of stars, planets and constellations that we can identify is only five per cent of the total of these bodies. In order to explain comprehensively the totality of gravity and expansion with acceleration we need to have an additional amount of 25% of elements in the Universe. But scientists have yet failed to identify them. Hence Scientists have designated them as Dark Elements and Dark Energy. Although there exists a host of advantages we can derive from science, science does not possess the degree of invincibility that scientists have attributed to it.

Points of Contact between Science and Religion

Although there exists no consensus between

Science and Religion regarding the reality of existence of spheres such as Heavens, and Hells, Rebirth etc..., there are examples of confirmation of some religious concept by Science. The explanation of existence of sensitive 'corporealities' (pasada rupa) of Abhidhamma by science is one such instance. In this instance Abhidhamma has presented a clear exposition regarding how the respective consciousness association with the organs of the

Eye, Ear, and the organisation of sensitive corporeality in associate with them, their physical structure and locations in the body are clearly explained in the Dhamma. The function of these physical organs (i.e. excluding the mind) accord fully with the analyses presented by Western Scientist These expositions could appear as miracles to present day Sinhala Buddhists who have disciplined their minds to accord with the perspectives of modern science. They are amazed to observe how Buddha discerned these phenomena without using any instruments, which modern scientists have exposed after using a multitude of modern instruments such as microscopes and scanners. We observe how modern scientists who have formed on opinion that there exists a foundation of actuality in Buddhism are getting inclined to explore them further. This tendency is in a way whimsical. What is most astounding is the ability of scientists who are ordinary human beings to be successful in discovering only a modicum of the enormous wealth of knowledge discovered by the Buddha employing his Omniscient Power. But the fact is that, as explained above since we are in possession only of worldly wisdom we perceive only the converse of this picture. There has arisen in us a perception in the nature of Devotion in respect of Western Science and Buddhist Philosophy. However, if situations of this nature induce persons who have modulated their perceptions according to Western pattern to generate a belief in and devotion towards Buddhism that they did not possess earlier and get closer to Buddhism. We cannot anything wrong in such behaviour.

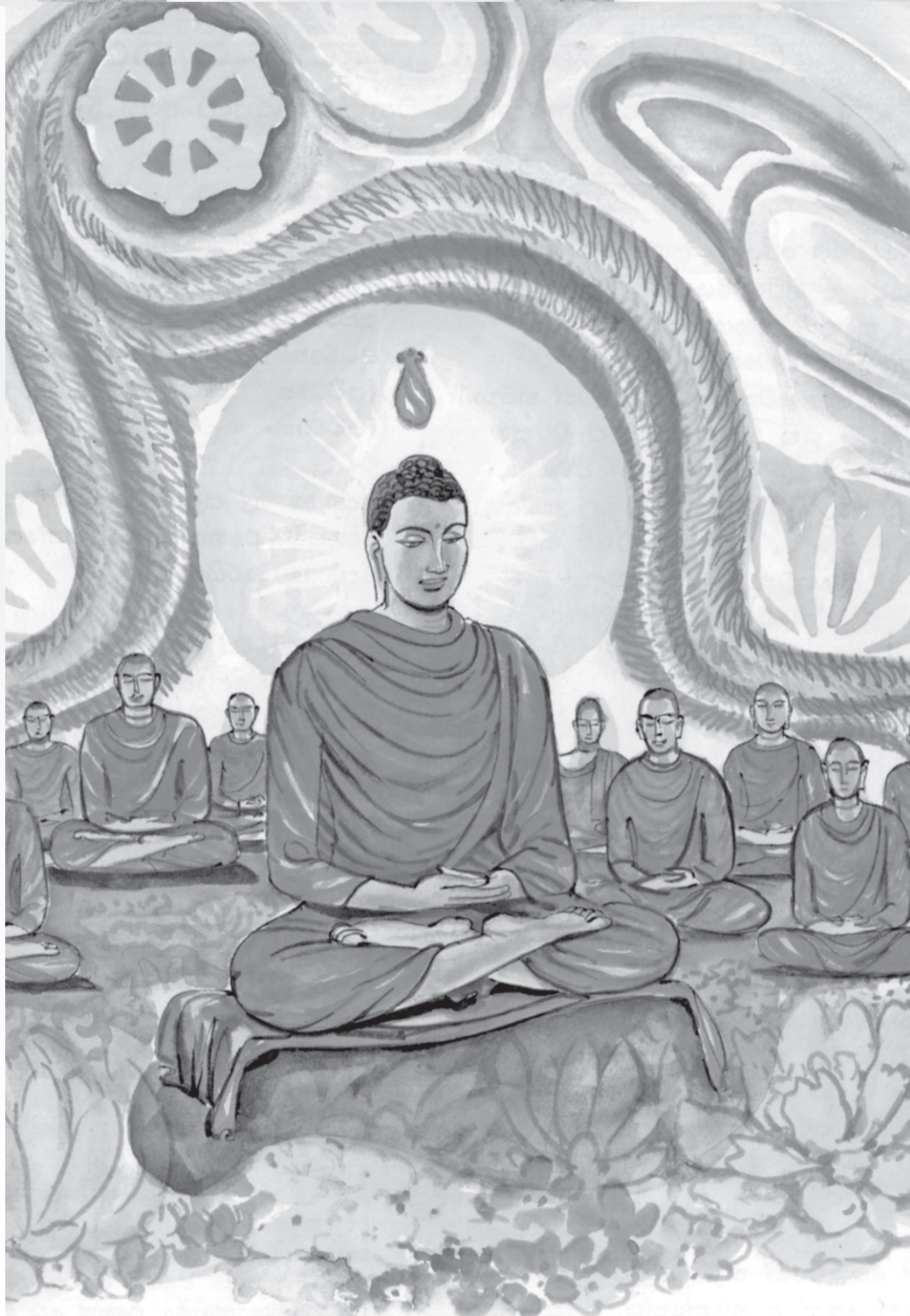

The Danger of Misrepresentation

Similarities between Buddhism and Science should be discussed only after correctly determining that science can be classified at a considerably primary level in relation to Buddhism. Without such a primary assessment of the two systems of knowledge, if any attempt is made to assert that Buddhism and Science attempt to reveal the same truth and accord equal status to Buddhism and Science the harm that can befall therefrom is enormous. Furthermore, if any one attempts to dignify Buddhism by seeking to establish its veracity by utilising the modicum of knowledge provided by Science are made, such action can cause more harm than good to Buddhism. There is a risk of danger to Buddhism by the actions of those misguided individuals who attempt to glorify Buddhism without attaining sufficient mastery of either Buddhism or Science by the appropriation of misinformed ideologies to Buddhism. The view that the Eight Abhidhamma Elements called Holy Eight (Suddha Atthaka) are the same as protons and that Law of Karma is corroborated by Newton's Third Law of Motion are examples of such attempts.

Can Buddhism be verified by Science ?

When we take into consideration the scope of time and space and life that can be captured by Buddhism and Science, it becomes crystal clear that Buddhism and Science cannot be placed on the same footing. Any attempt to corroborate Buddhism by Science is as futile an attempt as attempting to determine the characteristic of the behaviour of a learned elderly person by comparing with those of a young child of tender age. Besides, one should be mindful of the fact that while the aim of Science is to investigate the dimensions of the

universe, those of Buddha Dhamma are to investigate the condition of this fathom long body.

Hence, the most sensible approach would be to accord to Buddha Dhamma and Science the appropriate places in the Realm of Philosophy and scrutinise each separately. If we were to epitomise this exercise, it should be asserted that, while it is not possible to

corroborate Buddha Dhamma with Science any attempt to do so should be set aside.

(Translation of a Sinhala Article that appeared in the Budu Maga Journal of November 2019).

MYSTERY OF THE MUSTARD SEEDS

Cold and stiff the babe he lay,
At his mother's breast that day
"What could it be?"
Wailed Kisagothami
"O God! O Brahma! whatever by thy name
Where art thou? see, my babe is not the same"

Weary and stifled
Naked and baffled
Hair torn and wild
She ran with her child.
"O gods! O mortals! ease my pain,
Ah! Ah! Ah!" she cried but in vain.

None could help for the babe was dead.
They only sighed at what she said.
"Right then fell a cloth on her naked body
"Cover sister" said, a man" and follow me.
I will show the way.
Yonder lives a healer they say"
"Bless you brother" and they
Wended their way

At a distance
She saw the Buddha's radiance
To Him she ran
Leaving the man
Her heart pounding
Hands trembling
She held up her child
The Buddha smiled

She looked up at the Master's face
Who in His mercy gave her grace
"Yes, I have the balm
Sister, be calm
Bring me ten mustard seeds.
"Yes, Sir, not ten even a bushel or more"

Hopefully she turned to go.
"Nay stay" He said, "I want but ten,
Not one less not one more.
But mind that from a house or shed
"That has not seen one dead".

Yet not realizing what was said.
Hugging her babe she fled.
From house to house she knocked and knocked.
"If no death has crossed your door
Please give me ten mustard seeds not more"
The only answer she got at every door,
"Sister, not ten even a bushel or more
But our dead we buried few moons ago"

"Ah me! your seeds are not for me
"But what means this?"
"Changing pain is what we call bliss.
Now I know what was in the Master's mind
Not one happy soul could I find
Grief is not only for me
There is fellowship in adversity.
Lo! as the wind is so is mortal life
A moan, a sigh, a sob, a storm, a strife"

She placed her babe, a stinking fetter
"Sleep son!
This is the lot of everyone"
She wended her way back to the Master
With measured tread and slow
Her face all aglow
She fell at the Master's feet
Her heart now calm with every beat

"Ten mustard seeds Sir, Nay not one
But I see the truth and my battle won
Lord, I see the light
Thou hast given me sight"
The Buddha smiled

"Vaya Dhamma Sankhara Appamadene Sampadetha"

Transient are all component things
From birth, disease, to death it brings.
"I see it, Lord, I see it,
Sadhu! Sadhu! Sadhu!
"Rise! Sister, your chains have fallen and you are free
No more tossing in this Sansaric Sea"

52nd Sir Baron Jayatilake Memorial Lecture of Colombo YMBA

The Study of the National Heritage in our Universities: A Historical Perspective

Professor K.N.O. Dharmadasa

Sri Lanka's first national university – the University of Ceylon - at its very first convocation conferred the Degree of Doctor of Laws *Honoris Causa* on Sir D.B.Jayatilaka. It was a fitting tribute to a man who had been one of the pioneers of what may be called “Ceylon University Movement” launched in 1906 clamouring for the establishment of a university in the island. By this time neighbouring India, another British colony, had already obtained six universities: Calcutta (1857), Bombay (1857), Madras (1857), Punjab (1882) Allahabad (1887) and Lahore (1899). No doubt there was provision in these universities to study, along with “modern” subjects, subjects reflecting the national heritage – particularly those relating to language, history and religion.

The Sri Lankan patriots, who formed the Ceylon University Association demanding a university for the island, included Ponnambalam Arunachalam, James Peiris, Dr. Marcus Fernando, D.B.Jayatilaka, Dr. Ananda Coomarasawamy and several others. When the Honorary Degree was conferred

on Sir D.B. (as he was fondly referred to by those who knew him) all three patriots mentioned above(except Dr. Ananda Coomarasawamy who had migrated to the US) had passed away. As Sir D.B stated in his address to the university community after receiving the honour, he was happy that “the dream we dreamt so long ago has now become a reality” (Quoted in Alwis ed. 2013, vol, 1: 457).

In presenting Sir D.B to the Chancellor, for the conferment of the Honorary Degree, Professor E.F.C.Ludowyk, the Dean of the Faculty of Arts, posed the question in the opening sentence of the citation:

“How shall we describe the man, mature in years, who lunched all others of the garland, and returned from the neighbouring continent, its friendship secured, the traducers of Ceylon – *Pars Indorum millesima sed vocalis* – confuted, his brows bound figuratively with ears of paddy? Not by the title of Elder Statesman for that term, borrowed from an Eastern race calls up the expositor of a fugitive and cloistered virtue, not him who in the heat and dust of battle still opposes himself. Seemlier to name him our ‘Eldest Statesman’, not in years, but by reason of that ‘gravity and affability which is gotten with judgement of learning.’ Scholar and Statesman! To how few have both titles been given.

How few have tasted the satisfaction of looking back upon a life so rich in hopes fulfilled and purposes gained, a life which epitomizes a period of political development, and a reputation, untouched by 'pride which out of daily fortune ever taints the happy man or defect of judgement to fail in the disposing of those chances which he was lord of'. Of him the ancient tag transformed could truly say: '*O felix opportunitate vitae*'.

Chancellor, I present for the Degree of Doctor of Laws *Honoris Causa* Sir Don Baron Jayatilaka" (Quoted in Alwis ed. 2013 vol. I: 456)

In this citation Professor Ludowyk has indigenized the European reference to the wearing of laurels by replacing 'laurels' with ears of paddy. Jayatilaka's victory in winning the goodwill of the Indian leaders stems from his achievement in fulfilling a mission he undertook as the first High Commissioner of Sri Lanka in India. In the 1930's and 40's there was a souring of relations between the two countries and it was believed that the most appropriate person to bring about a rapprochement, negotiating with senior Indian leaders such as Gandhi and Nehru, was Sir D.B. Jayatilaka (K.M.de Silva, 2016a: ch. XII).

In this citation the Dean refers to Sir D.B. as "Eldest Statesman" which is factually true as he entered the legislature in 1924 and subsequently became the Leader of the House and Vice Chairman of the Board of Ministers – the highest post a Sri Lankan could aspire to – in the constitution which was operant at the time. What interests us most in the context of the theme of this memorial oration is the reference to Sir D.B. as "Scholar and Statesman" and the comment "to how few have both titles been given".

I propose to digress here to give a brief description of the

formidable scholarship of Sir D.B. He had the good fortune to obtain a thorough training in Pali, Sanskrit and Classical Sinhala from ven. Ratmalane Dhammaloka Thero (1828 –1887), the founder Principal of the Vidyalandara Pirivena. This illustrious pupil of the Pirivena tradition had the vision of a modernist in being one of the first scholars of the day to recognise the need for a comprehensive dictionary of the Sinhala language. The birth of the Sinhala Etymological Dictionary owes a great deal to his indefatigable efforts to have it launched. The bulk of his scholarly ventures, the editing of the Sinhala classics, was in preparation for providing "correct" words to be incorporated in the Dictionary (Dharmadasa 2018: 51). Not only did he edit with meticulous care, comparing a number of manuscripts, several classical works, but also provided paraphrases along with the etymology of the words and phrases, unintelligible to the modern reader. He is credited with the editing of seven such prose and verse classics of the period 10th to 15th centuries. They are Buduguna alankaraya (a poem of the 15th century) [1894], Sikhavalanda Vinisa (a book of monastic discipline of the 10th century) [1924], Saddharma Ratnavaliya (a collection of Buddhist stories of the 13th century) [1928], Pansiyapanas Jataka Potha (a collection of previous birth stories of the Buddha belonging to the 14th century) [1932]), Thisara Sandesaya message poem of the 14th century) [1935], Dhampia Atuva Getapadaya (exegetical work of the 10th century) [1933], and Jataka Atuva Getapadaya (exegetical work of the 12th century) [1943]. In addition to these he collected and edited the various *Katikavat*, monastic "agreements" on rules of *Bhikkhu* discipline promulgated with royal imprimatur on those

historical occasions when such decrees were deemed necessary. This was the *Katikavat Sangara* published in 1922. Furthermore, a collection of his articles pertaining to classical studies was brought out in 1940 as *Sinhala Sahitya Lipi*. It needs mention here that Jayatilaka's writings, as works of high authority, have been essential reading in subsequent years, for those following courses in Sinhala in all our universities. With such achievements as a scholar it could be said that he deserved an Honorary Degree of Doctor of Letters in addition to the Degree of Doctor of Laws which is normally awarded to political figures.

The above mentioned products of erudite scholarship, while being authentic texts for the benefit of students, were, as mentioned earlier, also meant as sources providing the "correct" lexical forms to be included in the Sinhalese Etymological Dictionary, the monumental work which was launched in 1927. This project which was started under the auspices of the Royal Asiatic Society (Ceylon Branch) supported by a grant from the government, had Sir D.B. as its first Editor in Chief. He, with his superb command of Sinhala, Pali and Sanskrit along with English, was the most natural choice for the position. During the 14 years he held the post, he placed the project on a firm foundation, enlisting the support of other scholars, local and foreign, and brought out its first volume in 1935. The work which recorded the meanings, grammatical identity and citations in usage for 206,000 words was completed in 1992 (Paranavitana, 2018: 9).

That brief description was to indicate how richly Sir D.B. deserved the title "Scholar and Statesman". I will now turn to the main theme of my presentation.

When Sir D.B. was born (1868) the mainstream education system

consisted of a hierarchy of Primary, Secondary and Post- Secondary schools. It was bifurcated into two separate streams, based on the medium of instruction. At one end were the English medium schools favoured by the colonial government and very much sought after by parents who wished to place their children on the path of upward social mobility. English being the medium of administration and the judicial system, English education would inevitably open doors to acquiring jobs in every sphere of public life. At the other extreme of the system were the *Swabasha schools* referred to as “vernacular” schools in colonial parlance. These schools were patronized by the poorer classes who, due to their socio-economic deprivations could barely afford to educate their children. They had no choice but to send their offspring to these vernacular schools which were usually the only schools available in the area.

Following upon the recommendations of the Colebrooke-Cameron Report (1832), the colonial administration in the island placed greater emphasis on the opening of English schools and as far as government policy was concerned; Education in the vernacular (Sinhala and Tamil) was left to the Christian missionary societies. As a reflection of this policy, it is on record that in 1839 there were 37 government run English medium schools as opposed to only 5 in the vernacular. The missionaries however, pursued a policy of having vernacular schools in which such education was considered to be “a prelude to English education” (Dharmadasa, 1992: 30)

In accordance with the recommendations of the Colebrooke Commission, the government opened a “Superior English School” in Colombo in 1881, taking over the Colombo Academy (begun by

Rev. J. Marsh in 1836). It was renamed Royal College. Likewise, other “superior” English schools were opened by the Missionary Societies in Colombo and other major towns – St. Thomas College in Mt. Lavinia (1851), Jaffna College (1870), Trinity College, Kandy (1872), Wesley College, Colombo (1874), St. John’s College, Panadura (1891), St. Joseph’s College, Colombo (1891), to name a few.

We learn from the biography of Sir D.B. that the first school he attended was the Waragoda Baptist School, which was perhaps the only available educational institution in the area. The Buddhist school system was yet to be born. It was only with the advent of Col. Henry Steel Olcott (1832 – 1907) in 1880 that the Buddhists started not only a counter to the Missionary educational enterprise but also many other acts of self-assertive activity (Dharmadasa, 2007:312).

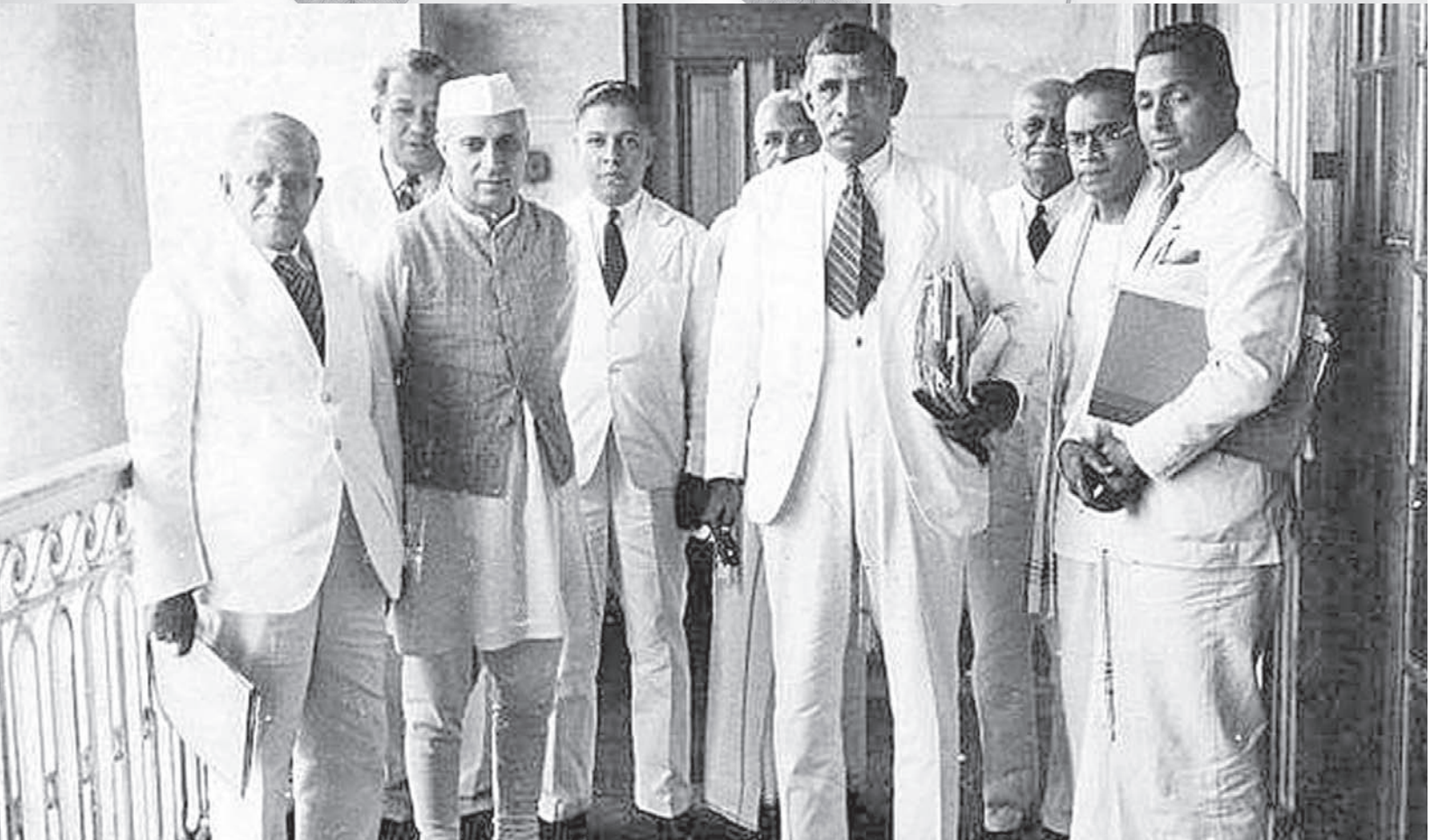
What was the situation in Sri Lanka of the late 19th cen. with regard to tertiary education? When the University of Calcutta was established in India in 1857 the authorities of the Colombo Academy (the predecessor to Royal College) started the practice of training students in higher grades for the Entrance Examination of Calcutta. This arrangement met with criticism as the curriculum of the school was seriously affected, including the study programme of the lower grades: it was found that preparing for university entrance vitiated general education. Hence the Calcutta connection was severed and a system of scholarships to study in Oxford and Cambridge was initiated in 1869 (Jayasuriya, n.d.: 163- 4). In 1880 this scheme was opened up for competition by other schools as well (Jayasuriya, n.d.: 285). By this time the University of London also had decided to open Examination Centres in the British Colonies enabling students to sit

for the Intermediate Examination which was a prelude to study for the BA Degree (Jayasuriya, n.d.: 378). During the early years of the 20th century, the University of London decided to establish an examination Centre in Ceylon for the award of its external B.A and LL.B. By 1916, the facility was extended to B.Sc. and M.B.B.S. Degrees (Jayasuriya, n.d. : 379). Such an arrangement, however, did not satisfy patriotic Sri Lankans of the day because students preparing for these External Degrees were following course curricula prepared in London which reflected European if not British interests.

This was the rationale for the founding of the Ceylon University Association in 1906 whose principal members were Sri Lankans who had studied in British Universities but had held fast to their national identity in spite of the “alien” education they had obtained. The following statement by Arunachalam presents in summation the viewpoint of these patriotic agitators for a “Ceylon University”.

It will be a Ceylon University while making provision for the study of English and the assimilation of Western Culture to take care that our youth do not grow up strangers to their mother tongue and to their past history and traditions, to appreciate the beauties of their classical languages and literatures, and to realize that they are inheritors of a great past stretching back to twenty five centuries and to make themselves worthy of their inheritance (Quoted in Alwis ed. 2013, vol.1:35).

Thus it was the wish of the patriotic agitators for a national university where the youth of the country will be provided with facilities for the study of those vital aspects of the national heritage while they were learning “modern” subjects as required under current circumstances.

There was a cogent reason for the emphasis on the “mother tongue”, the national history and other aspects of the cultural heritage. Mainstream education in the English medium begun in early 19th century had created and was creating generations who had become “strangers” to their cultural heritage. Here it is pertinent to quote George Turnour who translated the *Mahavamsa* for the first time into English in 1837:

Their education, as regards the acquisition of their language was formerly seldom persevered beyond the attainment of a grammatical knowledge of Singhalese- the Ancient history of their country and the mysteries of the religion of their ancestors rarely engaged their serious attention. Their principal study was the English Language in order that they might qualify for those official appointments which were the objects of their ambitions (Turnour, 1837: V).

Many others, both local and foreign, had observed this propensity among the “educated” class in the wake of British rule in the island. It was hence the mission of the patriotic few like the group who campaigned for a university in the island to make sure that in such a “national” institution these aspects of the national heritage would be taught and studied.

As we mentioned earlier, the University of London had made provision for Sri Lankan applicants to appear for the Intermediate Examination by early 20th century, but there was no provision for studies in any of the subjects which could be deemed as pertaining to Sri Lankan cultural tradition. The subject of History had only English History and Indian History (G.P.S.H de Silva, 1992: 200). As for the demand for a university in the island, some officials were of the view that the time was not yet ripe for taking that step (Jayasuriya,

n.d.:378).

As response to the agitation however, the McLeod Committee appointed by Governor Sir Henry McCallum in order to give recommendations on education noted in its Report submitted in 1912 that instituting “a University College affiliated to a British University” was the best solution to the problem (Jayasuriya, nd:381). The proposed affiliation “to a British university” needs special notice. By this time the above mentioned Indian universities had generally suffered in the estimation of the colonial authorities. The report submitted by a Commission appointed by Lord Curzon, the Viceroy of India, to report on the working of these universities had exposed many problems regarding the standards maintained by them and Ceylon’s Director of Education in his Annual Report for 1902 had stated that one could not read the Curzon Commission Report without

“rejoicing that we have so far battled successfully against closer connection with them” (Jayasuriya, n.d.: 379).

Things started moving, and from a nationalist point of view, in the correct direction, under the Governorship of Sir Robert Chalmers (1913 – 16). Chalmers was a graduate of Oxford who had studied Pali there, in one of the oldest centres of Oriental learning in England. I should digress here to point out that following upon the “discovery” of Sanskrit by the British judge Sir William Jones in 1786 noting its patent affinity with Greek and Latin, a large number of studies in Comparative and Historical Linguistics followed suit (Crystal, 1987:296). University scholars in Germany, France, Denmark and England took the lead in these studies and courses connected to Indology came to be introduced in several European universities. In England, Oxford was one of them where a Professorship in Sanskrit was created in 1832. The University of London created its first Professorship in Pali in 1873 and established its School of Oriental and African Studies in 1916. (Later, academics from Sri Lanka have had close relations with this institution, especially after the University of Ceylon was established in 1942).

To get back to the interest shown by Governor Chalmers, we note E.B.Denham, the Director of Education, getting in touch with the English Board of Education in London and preparing a curriculum for the proposed University College. The curriculum thus prepared reflected a good understanding of the cultural heritage of Sri Lanka. It consisted of three courses: a) an Arts Course b) a Science Course c) an Oriental Course. The Arts Course included Latin with Roman History, Greek with Greek History, French, German, Sanskrit, Pali,

Arabic, Sinhalese and Tamil. It also included Mathematics, English, History (European) and Geography. In the Science Course were included, Mathematics, Chemistry, Physics, and Botany. Most interestingly, the Oriental Course included the study of Sanskrit, Pali, Arabic, Sinhalese and Tamil with provision to study “the History of Ceylon up to 1500 AD with Archaeology, and Epigraphy” (G.P.S.H de Silva, 1992: 201 –2).

I wish to digress here to point out that the study of Sri Lankan epigraphy had started by the 1880’s enlisting the services of European scholars and recognising the value of the archaeological sites so far discovered. An Archaeological Survey had been instituted in 1890. With regard to the study of Sri Lankan history there was the work of Turnour mentioned earlier and the new translation of the *Mahavamsa* by the reputed Indologist, Wilhelm Geiger (1912), **a book History of Ceylon (1900) by L.E.Blaze and Outlines of Ceylon History (1911)** by Donald Obeyesekere. In addition to these there was a considerable corpus of research studies on aspects of the national heritage published in the **Journal of the Royal Asiatic Society (Ceylon Branch)** starting from 1845.

To get back to the question of the curriculum of the proposed Ceylon University College, the scheme prepared on the lines mentioned above, was sent to British authorities in 1915. By this time the First World War had begun which would have contributed to a delay, also the authorities in Oxford wanted a “period of trial” before taking a final decision (Jayasuriya, n.d.: 384). Most unfortunately, the above mentioned curriculum drawn with sensitivity to Sri Lankan aspirations was abandoned when the final decision was taken five years later on the

advice given by a committee which included “Leading school- masters in Ceylon”. The Arts subjects in their scheme were, English, English Political History, Economics and Economic History, Greek, Roman Studies, Colonial History, History of India, Modern European History and Education. It is interesting to note who the “leading” educationists in Sri Lanka who took this decision in 1920 were. They were, A.S.Harrison (acting Assistant Director of Education), J.Blacknell (Principal Jaffna College), Rev. Fr. M.J.Le Goc (Rector, St. Joseph’s College), Rev. W.J.T. Small (Principal, Richmond College), Mr. C.A. Janz (Principal, St. John’s College) Mr. Leigh-Smith (Principal, Government Training College), Mrs.G.Opie (Principal, C.M.S. Ladies College), and Mr. P. de S. Kularatna (Principal, Ananda College). As we can notice, the only Sri Lankans in committee were Messrs Kularatna and Janz. Obviously, Kularatna was the only Buddhist (G.P.S.H de Silva, 1992: 203).

We need here to take note of the fact that “Oriental subjects” which formed the cultural heritage of the country, so insensitively removed by the “leading school-masters” of Sri Lanka at the time, had been receiving ample attention from the English Board of Education. In their draft curriculum Sanskrit, Pali and History of Ceylon had been included. Our “leading school-masters” ignored the suggestions made by the English Board and made their own decisions with regard to the curriculum. The lacunae with regard to Oriental studies was observed by the Director of Education, E.B.Denham, when he stated in his Report that “provision should also be made for special courses in Sanskrit and Pali, Tamil, Sinhalese and Oriental history, (and) Archaeology” (G.P.S.H de Silva, 1992 : 203).

All this happened in 1920. But when the University College was established on 1 January 1921, its affiliation was with The University of London and the suggestions regarding Oriental subjects were included rather gingerly.

The Ceylon University College, administratively a government department and academically an affiliate of the University of London, had as its first Principal Robert Marrs, a British academic who had had administrative experience in India. He was to continue in that post for twenty out of the twenty one years of the College's existence. As records indicate, he was not very sympathetic to nationalist aspirations. Ediriweera Sarachchandra, who was later to be one of the leading academics of the University of Ceylon, was a student of CUC during the period 1933 – 36, has noted that the University College had a "colonialist culture and an imperialist atmosphere" (Sarachchandra, 1985:53). In fact, according to Sarachchandra, Marrs was an "*ugra adhirajyavadiyek*" (strong imperialist) (Sarachchandra, 1985:73). One reason why Oriental studies did not find any encouragement in the CUC was most probably due to his antipathy.

In any case the CUC had to follow the London syllabus. Thus the subjects as far as Arts courses were concerned were, English, Latin, Greek, Sinhalese, Pali, Sanskrit, Tamil, History, Economics, Geography, Education and Philosophy (Jayasuriya, n.d.:501). It should be mentioned that Sinhalese, Pali and Sanskrit were grouped together in one Department with one lecturer in charge; so was Tamil. There were no Professorships for these subjects. History and Economics were in one Department with an Englishman as Professor. The History taught was exclusively European history including the history of England. Studies on the languages which

The Ceylon University College, administratively a government department and academically an affiliate of the University of London, had as its first Principal Robert Marrs, a British academic who had had administrative experience in India. He was to continue in that post for twenty out of the twenty one years of the College's existence.

form part of the country's national heritage were to receive their due place in the university curriculum only after the establishment of the University of Ceylon in 1942. As it has to be narrated in detail, I wish to keep that for later in this essay and deal here with the problem of the study of the history of Sri Lanka.

As for the study of Sri Lankan history, the subject was ignored when the Ceylon University College was instituted in 1921. It was fortunate however, that S.A. Pakeman, an eminent Cambridge scholar, became the first Professor of History. At the outset of his assuming duties in Sri Lanka, he seems to have noticed the need for promoting studies on indigenous sources of knowledge. He wrote in his first Annual Report

The discerning mind will be solicitous for those studies which will enable the products of the University to compete creditably with other people of the East and of the West, and the complex struggle of modern life; but it will not exclude from its ideal the elevating influence of the Humanities and, more particularly the advancement

of those Oriental studies (language, literature, art, philosophy and archaeology) which are appropriate to the origin and genius of the people (Quoted in G.P.S.H de Silva, 1992 : 207).

We cannot help observing that this expatriate Professor was sensitive enough to note a pressing need in our highest seat of learning which the blinkered vision of colonial Sri Lanka's "leading school – masters" failed to see.

Five years later, Professor Pakeman expresses his hope that "students from the college will take up Oriental history in the near future" (G.P.S.H.de Silva, 1992: 207). We should remind ourselves of the fact that "history" as a subject of study in the Ceylon University College at the time was confined to the study of European History and British History, mainly History of England.

We find repeated references to the lack of interest in Ceylon History among the students in Pakeman's Annual Reports until the end of the CUC. There were many reasons for the paucity of interest in "Ceylon" history at that time. While there were enough and more facilities – text books and teachers – to study European History in schools, there was only little scholarly interest in the subject till the 1930's. More importantly, as we shall see in the life of the first serious scholar on the subject of Sri Lankan history, there were no job prospects for Sri Lankan History graduates.

Almost all of the English educated patriots who were in the Ceylon University Association of 1906 were also members of Ceylon Social Reform Society (founded in 1905). One of its leading figures was Dr. Ananda Coomaraswamy who believed that the colonial system of education was "motivated by an intention to destroy existing culture", and he saw that the products of this education became

“intellectual parasites”, who had become “strangers in their own lands” (Quoted in Wickramasuriya, 1976). We see here an echo of what Arunachalam stated as the aim of the proposed University in the island. In fact a delegation from the CSRS had an interview with Governor Sir Henry Blake on 2 July, 1906 and made representations with no avail for the “inclusion of the mother tongue” and the “history of the motherland” as compulsory subjects in schools (Dharmadasa, 1992: 207).

It needs mention here that the introduction of Sri Lankan history in schools at this time (early years of the 20th century) would not have been very easy. The main reason was the lack of text books. The earliest books on Sri Lankan history were, **History of Ceylon**(1900) by L.E.Blaze(a school principal), **Outlines of Ceylon History**(1911) by Donald Obeyesekere (an amateur scholar) and **A Short History of Ceylon** by H.W. Codrington, (a British Civil Servant) was to appear only in 1924. Subsequently, a Sri Lankan scholar G.C.Mendis, (who had been a student of Blaze in Kinswood College, Kandy, and by 1930 was a lecturer in the Government Training College) produced **Early History of Ceylon** only in 1932. (This latter book was translated into Sinhalese only in 1944). The career of G.C.Mendis, the pioneer Sri Lankan Historian of modern times, illustrates the difficulties in introducing the subject of Sri Lankan History in the country’s educational system, including the universities. The attempt first failed in the Ceylon University College (1921 – 1942). Thereafter, even in the University of Ceylon, inaugurated in 1942, the inclusion of Sri Lankan history in the curriculum was slow in coming (G.P.S.H. de Silva, 1992; Roberts, 2016).

It is to the credit of Professor S.A.Pakeman that in his enthusiasm

to popularize the study of Sri Lankan history, he identified the young scholar G.C.Mendis and promoted his higher studies in London. Mendis on his part, recognizing the need to study the sources in the original, studied Pali under T.W.Rhys-Davids, (the eminent Pali scholar and founder of the Pali Text Society) and thereafter worked under Prof. Wilhelm Geiger, (the erudite German Orientalist and translator of the *Mahavamsa*[1912]), and produced his doctoral dissertation **A Historical Criticism of the Mahavamsa** which earned him the Ph.D. in 1931. His return to the island the same year was disappointing because there was no position for him in the Ceylon University College to teach history. He got a visiting lectureship in Pali. Indefatigably Mendis proceeded with his studies of Sri Lankan history and produced **Early History of Ceylon** in 1932. He also worked on a three volume history titled **Our Heritage**, its first volume covering the early period appeared in 1935 (the second appeared in 1938 and the third in 1944. It was also translated into Sinhala in the 1950’s). It was only in 1937 that Mendis was given an appointment in the University College but that was as “Lecturer in Indian History”. It needs mention that Mendis being a Christian was not very popular among some Buddhist scholars of the time because of his critical approach to the *Mahavamsa* (Roberts, 2016; Gunasekara, 1999).

The study of Sri Lankan history, as would have been expected, did not receive enough attention during the initial years of the University of Ceylon established in 1942. Vice Chancellor Jennings, being the keen observer that he was, mentioned in his very first Annual Report that it was hoped “that the Department of History would change its centre of interest from Europe to Asia” (G.P.D.H de Silva, 1992:210).

The change, however, was slow in coming. Ten years later (1952), there was no course in Sri Lankan history available for the First (General Arts Qualifying) year. This was the year when most students would choose history as a subject, as they would thereafter either opt to remain with the subject in the following years or would opt to shift for special degree courses in other subjects from the second year onwards. Among the Degree Courses in the Department of History, in the General Degree Programme Sri Lankan History formed only one course among fourteen. In the Special Degree Programme, Sri Lankan History constituted only one among four courses in the Qualifying Year and again one out of four in Part I and one out of two in Part II (G.P.S.H de Silva, 1992 : 212 – 13). This unsatisfactory state of affairs continued till the 1960’s when not only was the focus of attention shifted to South Asia and South East Asia, but detailed history courses on various aspects of Sri Lankan history came to be introduced in the curriculum.

Scholars in the Department of History as well as outside have noted that this glaring lapse during the early years of the Department was due to the inertia of the first Professor and Head of Department, Dr. H.C.Ray, a Bengali academic who had earned a reputation as a good scholar on Indian History. He had been a friend of Dr. G.C. Mendis from the SOAS days and the story goes that when Professor Pakeman retired on the eve of the founding of the new university, Mendis, who was the most suitable academic to succeed him, graciously invited his friend Ray to take up the post. This act, according to Professor K. M de Silva, was “a colossal mistake” (Quoted in Roberts, 2016). Professor de Silva, who became the Founder Professor of Sri Lankan History in Peradeniya in 1969 and who was

a student and then young lecturer in the Department in early 1950's has given details of the Ray period which ended in his **Memoirs of a Historian**(2017).

In spite of those internal problems one of the most creditable achievements of the Department of History was the production of the three volume **History of Ceylon** (Sri Lanka) which was a collaborative effort in which some eminent scholars from outside the university were also invited to participate. It should be mentioned that as "the need for a comprehensive History of Ceylon was felt for a long time, " this national need, was first recognized by the Founder Vice Chancellor Jennings, who believed that it was the duty of the University to "supply this need." He got the Senate to move in the matter, getting the first Editorial Board, headed by Dr.G.C.Mendis appointed (Attygalle, 1959:V). This happened in 1953 and Mendis retired in 1954.

The project was revived in 1956, the Editorial Board under Prof. Ray, planned the lay out, identified would be writers and sent out the invitations. Ray retired in May 1958 but fortunately for the project the dynamic archaeologist cum historian, Dr. Senarath Paranavitana, came into the scene from January 1957 (after his retirement as Commissioner of Archaeology he had been appointed the Founder Professor of Archaeology in Peradeniya). He handled most of the editorial work. Volume I appeared in two parts during 1959-60,(covering the period from early times to the end of the Kotte Period), while Volume II (covering the Portuguese and Dutch Periods) got delayed. Volume III (dealing with the British Period) was published in 1973. Although Volume I mentions Professor Ray as its Editor in Chief, the bulk of the editorial work was done by Prof.

Paranavitana, who also wrote nearly one third of the chapters. Similarly, Volume III owes much to the contribution of Professor K.M de Silva, who has written many of the chapters in the volume. Again Prof. de Silva took upon himself the task of bringing out the delayed Volume II which was finally published in 1995.

Scholars in the Department of History have been producing a remarkable research output on various aspects of Sri Lankan history during the period starting from the 1950's. The earliest in this series was the massive dissertation submitted for the Ph.D. Degree in 1948 by L.S.Perera, dealing with the institutions, religious and secular, as reflected in the inscriptions from early times to 10th cen. AD. It won him the first Doctorate for History given by the new university. K.W.Goonewardene, S.Arasaratnam and V.Kanapathypillai produced dissertations on various aspects of Dutch administration of the maritime regions. And T.B.H.Abeysinghe and C.R de Silva worked on the Portuguese period. K.M de Silva worked on social policy and missionary organizations in early British period as his Ph.D. study, and subsequently became the leading authority on the British period. An outstanding work he has produced is the one volume **A History of Sri Lanka** which covers the period from early times to 1994. Among others, Sirima Kiribamune and R.A.L.H.Gunawardene made in depth studies on medieval Sri Lankan history. Gunawardene's work is of special interest because he has applied modern social science theories to study the Sri Lankan situation. K.Indrapala studied the early Dravidian settlements in Northern Sri Lanka. All these dissertations were submitted to SOAS in London. Studies by Michael Roberts

reflect a vast array of interests, the economic policies of British times, social transformation, nationalist movements, and the political and social history in modern times and so on.

We shall now turn to the fortunes of "the Oriental subjects" particularly language and literature subjects in the new university. It should be placed on record that, as nationalist sentiments would have expected, special recognition was given to "Oriental Studies", at the inauguration of the University of Ceylon in 1942. The initiative for that came from the first Vice Chancellor Sir Ivor Jennings himself who prepared the final draft of the Ceylon University Ordinance of 1942 which was passed without division by the State Council. While the Ordinance was at its draft stage, Jennings wrote to the Minister of Education:

"I should have to draw the attention of the Committee to the absence of sufficient powers for the effective teaching of Oriental subjects. I have particularly in mind the need for a Faculty of Oriental Studies" (Alwis ed. 2013, vol V: 303).

This suggestion was eagerly accepted not only by the Minister, C.W.Kannangara, but also by Professor Malalasekara and others teaching Oriental subjects in the University. Furthermore, the fact that even those individuals in the country at large, who had the interest of Oriental studies at heart, welcomed the proposal as reflected in a letter sent by the President of the Oriental Studies Committee of Ceylon to Sir Ivor Jennings congratulating him for taking this step (Alwis ed., 2013, vol V: 312 - 13).

As a sequel, not only was the Faculty of Oriental Studies instituted in the university, but it was also given primacy of status in the faculty hierarchy (Dharmadasa, 2019: 16). We need to keep in mind

that among the Oriental languages, Sanskrit and to a certain degree Pali had received considerable attention from scholars, particularly European scholars, and that Tamil too had a considerable corpus of studies on language and literature produced by South Indian scholars, but Sinhala lagged behind at the time (1942). There were only a few scholarly works of a high standard if judged from the point of view of contemporary world standards. The task of elevating the quality of Sinhala studies, taking the lead of “World Standards”, which meant principally standards set by European scholars, was undertaken by the university academics in the years to come. The Vice Chancellor, in his inaugural Lecture to the University community delivered on 14 July, 1942, had mentioned, among other things, that “we anticipate the Faculty of Oriental Studies to put on flesh” (Alwis ed., 2013 vol.I: 281). This indeed happened as the years passed.

Understandably, the first Dean of the Faculty of Oriental Studies was Professor G.P. Malalasekera

(BA; MA; Ph.D.; D.Litt. [London]) who was appointed the Founder the Professor of the Department when it was first set up in 1943. His contributions to Pali and Buddhist studies were immense. Two of his momentous contributions to Pali and Buddhist studies were the inauguration of the Tripitaka (Buddhist Canon) translation into Sinhala and the Buddhist Encyclopaedia project, both of which were inaugurated in 1956 as part of the Buddha Jayanthi celebrations (Handurukanda, 1994:235). The Department of Pali made great strides in Pali and Buddhist Studies in the years that followed. I refer briefly to the Ph.D. studies and some later contributions to Pali and Buddhist Studies by the scholars in the Department. Malalasekera's successor as professor was N.A. Jayawickrama who made studies on Pali grammar initially and then shifted to editing of Pali texts and translating them into English. Jotiya Dhirasekera worked on Buddhist monastic law, and succeeded Malalasekera as Editor in Chief of the Buddhist

Encyclopaedia. Lily de Silva studied Buddhist rituals; W.S. Karunaratne studied the theory of causality and other aspects of Buddhist Philosophy. D.J. Kalupahana also studied Buddhist Philosophy particularly with reference to other philosophical systems. Almost all these scholars had close connections with The Pali Text Society in London and participated in editing and translating Pali texts. With their research and publications, these scholars were able to expand the vistas of Pali studies to cover various aspects of Buddhist philosophy and Buddhist culture. As time passed these aspects of Pali and Buddhist studies became the focus of attention in new Departments of Study.

We note that the authorities of the new university led by the Vice Chancellor Sir Ivor, were keen to appoint scholars of high academic repute to Professorships. Perhaps they had been warned by the bitter experience of some Indian universities (G.P.S.H de Silva, 1992: 204) whose academic reputation had suffered due to bad recruitments.

Thus we find the first Professor of Sanskrit was found from the School of Oriental and African Studies – Dr. Betty Heiman, a German scholar of international repute. Although she was advanced in age, on assumption of duties and served only six years as Professor and Head, her dynamism attracted many students to the Department and it is on record that the number of students reading for the Special Degree rose from 5 to 27 when she retired in 1949 (Handurukanda, 1994:236)

If we are to examine briefly the subsequent development of Sanskrit studies in the university, the department forged ahead with Heiman's able successor, Dr. O.H de A. Wijesekera, a scholar with a wide range of interests. Although his Doctoral dissertation submitted to the SOAS was on Indo-Aryan philology, he was deeply interested in Indian philosophy and aesthetics. So was his successor Dr. Jayadeva Tilakasiri who started with studies on Sanskrit literature and shifted his attention to theatre and folk arts. Dr. M.H.F. Jayasuriya, worked on Indian philosophy for his Ph.D. and shifted attention to treatises on *shilpasastra* (arts and crafts). Dr. Siri Gunasinghe, again working on treatises on *shilpasastra*, specialized on the art of painting. Particular mention should be made of Gunasinghe's noteworthy contributions to the development of modern Sinhala literature, as creative writer and literary critic (Amarasinghe ed.: 2010). Dr. Ratna Handudrukanda specialized on Buddhist Sanskrit texts and she has been one of the pioneers of this research area in Sri Lanka. We shall now turn to the Department of Sinhala.

The founder Professor of Sinhala in the new university was also from the SOAS – Dr. M.D. Ratnasuriya, who had earned in 1931 the first Ph.D. on a subject related to Sinhala from a European University. His

Doctoral dissertation was *A Critical Study of the Sikha Valanda* (a book on monastic discipline of the 10th cen. which is of special interest because of its linguistic features). "Putting on flesh" as the Vice Chancellor had expected, with regard to language departments of the day were concerned, consisted of two aspects. One was the unravelling of the history of the language and the other was going out in search of new areas of knowledge, particularly taking the lead given by foreign, particularly European scholars in language and literature studies. In the present study however, we have to confine ourselves to new areas of research pertaining to the national cultural heritage.

In the years that followed the founding of the university, there was vigorous growth in all spheres of activity. With regard to academic pursuits the pressing need of the day was leaving behind the shadow of the University College days and expanding the vistas of the particular subjects of study. We noted briefly earlier how this happened with regard to Pali and Sanskrit studies. In the Department of Sinhala, Prof. M.D. Ratnasuriya, as the Founding Professor, is reported as having had a vast programme in view for the future development of Sinhalese studies. His particular area of interest was Sinhalese culture with special reference to folk lore, folk beliefs and folk art (Weerasinghe, 1986). Unfortunately however, his untimely death in 1951, at the age of 49 deprived Sinhala scholarship of what he wished to achieve. His successor was Dr. D.E. Hettiarachchi whose tenure which lasted for 18 years, witnessed the heyday of Sinhala Studies in the University. To begin with, it was under his guidance that the teaching medium in the Department was changed from English to Sinhala, thus removing the last vestige of the CUC days.

A classical scholar who graduated from the University College in 1931 with a first class in Indo – Aryan Studies, he proceeded to the University of Calcutta obtaining an MA in Sanskrit and Prakrit Studies. The Ph.D. he obtained from Calcutta in 1946 was on a historical survey of the vowels in Classical Sinhala. Subsequently he proceeded to SOAS in London and submitting a thesis on a critical edition of the **Vesaturu Da Sanne**, (12th cen. exegetical work) obtained the Ph.D. (London) in 1948. Hettiarachchi brought out several editions of Sinhala classics and his scholarly articles in learned journals covered various aspects of the linguistic features of Sinhala (Disanayaka, 2017; Dharmadasa, 2018). His magnum opus is the authoritative edition of the 10th century exegetical work **Vesaturu Da Sanne** with a 96 page introduction where he sates, among other things, the fact that with regard to other New Indo-Aryan languages of South Asia such as Hindi, Bengali, Gujarati etc. Sinhala stands out as the first to develop a written literature of its own (Hettiarachchi, 1974:xxii – xxx). Hettiarachchi has functioned for some time as the Editor in Chief of the **Sinhala Etymological Dictionary** (initiated by Sir D.B. Jatatilaka) and he was also the Founder Editor in Chief of the **Sinhala Encyclopaedia**, a project which began in 1955 (as part of the Buddha Jayanthi Celebrations) and brought out the first six volumes during his tenure of office. The other outstanding scholar on the historical linguistics of the Sinhala language was D.J. Wijeratne whose Doctoral dissertation submitted to the SOAS in 1951 was **A Morphological Study of Sinhalese Inscriptions from 3rd cen BC to 10th cen AD**. Wijeratne later published **The History of the Sinhalese Noun** (1956) which is considered a classic in Sinhalese historical linguistics.

Two academics of the Sinhala Department who followed the lead given by Ratnasuriya in the study of Sinhala culture were M.B.Ariyapala and P.E.E.Fernando. Ariyapala proceeded to study medieval Sinhalese society and culture as it is reflected in the literary and archaeological sources of the period. This study won him the Ph.D. from the SOAS in 1950. This work has been published as **Society in Medieval Ceylon**(English) and **Madhyakalina Lanka Samajaya**(Sinhala). P.E.E. Fernando proceeded too to the SOAS in London for his post-graduate studies and worked on a dissertation titled **Arts and Crafts of Ancient Ceylon**. His sources were, again, the literary and archaeological sources of the period. This study won for him the Ph.D. in 1954. Fernando however, shifted his interest to Sri Lankan palaeography and his pioneering study “Palaeographical Development of the Brahmi Script from 3rd cen. BC to 10th cen. AD” has been published in *The University of Ceylon Review* (vol . xviii, nos 3 and 4,)

The academic who brought much fame to the Faculty, if not the whole University, was Ediriweera Sarachchandra. Having graduated in Indo-Aryan in 1836 from the University College, he had a one year spell in Tagore’s Santiniketan studying Indian Philosophy and Music. He was recruited as lecturer in Pali in 1944. By this time he had evinced a strong interest in modern Sinhala literature publishing *Modern Sinhalese Fiction* (1943), the very first critical study of a facet of modern Sinhala literature. In 1945 he brought out another pioneering study , “Some Observations on the Sinhalese Drama” (as the Preface to the publication of the text of *Kapuva Kapothi* -the Sinhala translation of an European play compiled by Sarachchandra in collaboration with

D.J.Wijeratne and A.P.Gunaratne) That long Preface was the first critical survey of the Sinhala theatre as it existed at the time. In 1949 Sarachchandra produced yet another pioneering work *Sahitya Vidyava* which was the first theoretical guide to critical evaluation of literary works, particularly poetry. In the meantime Sarachchandra had been to SOAS in London and obtained the Ph.D. for the dissertation **Bhavanga and the Buddhist Psychology of Perception** He had also obtained an MA in Philosophy from the University of London.

When the University was finally shifted to its true home, Peradeniya, in 1952, the Sinhala Department was not only under a new Professor, D.E.Hettiarachchi, but it also had as a senior member of staff, Dr. Ediriweera Saachchandra. Getting Sarachchandra transferred to the Department was to cater to a pressing need - the introduction of modern Sinhala literature as part of the Sinhala curriculum. Sarachchandra was the only academic in the country who had proved his capabilities to handle this task. After his advent the Sinhala curriculum was re-drafted, giving space to the study of modern literature from the First Year onwards, while retaining the core courses on classical language and literature (Dharmadasa, 2019: 43-45).

Sarachchandra had a wide range of interests, ancient and modern literature, theatre, critical theory, Indian and western Philosophy, while being a novelist, playwright and play-producer. In the present study we shall confine ourselves to his work concerning the national cultural heritage. Although his first venture into the field of theatre was a translation of an European play, Sarachchandra came to believe that theatre as a form of art should be deeply rooted in the cultural traditions of people. He seems to have arrived at this conclusion

after his experiences with **Kapuva Kapothi**, a dialogue play in the Western mode which appeared to be good only for light entertainment. For the depiction of deeper human problems, which in his words was creating “a deep feeling or some understanding about life which could penetrate the skin, flesh, nerves and bones and finally resting on the bone marrow” one had to utilize artistic expressions from the people’s cultural tradition(Sarachchandra, 1085:170 -71). The metaphors he is using are from a Pali source but the meaning is obvious. Sinhala theatre should be deeply rooted in the fertile field of national culture if it wanted to go beyond light entertainment and handle serious themes. As Sinhalese artistic tradition did not have a classical theatre it was with Sanskrit, one had to look for the rudiments of theatrical art in the folk tradition. Sarachchandra searched Sinhala folk dramas such as *Sokari*, *Kolam* and *Nadagam* and the elements of theatre in Sinhalese healing rituals and produced the book **The Sinhalese Folk Play** in 1952. Armed with such material, he was looking for examples he could follow for the production of a modern play based on the tradition in other cultures in the Orient. Unexpectedly, he got the key to what he wanted to do in Japan, when he watched a performance of a *Kabuki* play which was the modern performance of a traditional play.(Sarachchandra, 1985:180). The result of all these was the monumental **Maname** (1956) which utilized the folk theatre form the *Nadagama* in a remarkable combination of theatre craft, poetic sophistication with a touch of the classical literary tradition, and dramatic concentration in which the elements of the folk theatrical tradition were adapted tastefully to the modern stage. Critics noted that **Maname** “fired the enthusiasm of audiences,

critics and playwrights and Sinhala theatre was born” (Lakshmi de Silva, 2013:175). Furthermore, Sarachandra’s utilization of the classical idiom in his serious plays such as **Maname** (1956), **Sinhabahu** (1961) and **Pemato Jayati Soko**(1969) he utilized the Sinhala classical idiom to which the audiences readily responded as it evoked a sense of national identity (D.M de Silva, quoted in Lakshmi de Silva, 2013:175). With his tremendous contributions to the field of modern literature, including theatre, Sarachchandra

became an iconic figure in the field of the arts in 20th century Sri Lanka (Dharmadasa, 2016). As far as the university was concerned Sarachchandra became the most famous academic in the whole university and in fact his personality tended to attract many a student who entered the Arts stream to offer Sinhala as a subject. Thus by the 1960’s the Department of Sinhala became the largest department in student numbers as well as in the number of staff members. The University created a special Chair of Sinhala for Sarachchandra in

1960 which was the first such Chair in the University’s history.

With regard to Tamil studies too there were revivalist and modernistic trends in the activities of the academics of the new university. As it happened with the Chairs of Sanskrit and Sinhala, a scholar from outside the university was made the Founder Professor of Tamil. He was Swami Vipulananda (B.Sc. [London] and Pundit [Madurai]) who had been first Professor of Tamil in Annamalai University in Tamilnadu. He had been a translator (Shakespeare and Tagore to Tamil), literary critic, and poet in addition to his scholarly interests (Nuhuman, 1992:189). During the ten years he held the Professorship he was able to expand the curriculum, freeing it from the confines of the University College days which was characterized by translations and the study of grammar of the classical texts. The study of modern literature was undertaken along with literary criticism based on contemporary Western theories. Such progressive steps were unknown even in contemporary Tamilnadu (Nuhuman, 1992: 186). Vipulanandan’s successor was K.Kanapathipillai, who had earned a First Class in Indo-Aryan from the University College and proceeded to SOAS to obtain Ph.D. for a dissertation on Tamil inscriptions in Sri Lanka in 1937, which was the first such achievement by a Sri Lankan. Kanapathipillai while being a historical linguist and epigraphist was also a dramatist. The most interesting aspect of his plays was the utilization of colloquial Jaffna Tamil in the dialogue, a revolutionary step at the time (Tillainathan, 1992, 192) Obviously, this fascination with the colloquial language stemmed from his linguistic training in London where modern linguistic studies were centred on the spoken language in contradistinction to traditional

“Philological Studies” which dealt with written texts. Kanapathipillai’s contemporary, V.Chelvanayakam, who was eventually to succeed him as Professor of Tamil, was a literary historian. His two volume history of Tamil literature, *Tamil Ilakkiya Varalaru* (1951) has been hailed as the most authoritative work on the subject, even in South India. The most remarkable feature of this study is the author’s attempt to relate literary trends to the contemporary socio-political developments (Thillainathan, 1992:180). Professor Kanapathipillai was also the pioneer scholar studying the folklore of the Sri Lankan Tamils. His interest in studies on folk culture was continued by S. Vithianandan. Although his Ph.D. from the SOAS in 1950 was on Medieval Tamil literature, Vithiananthan drifted subsequently to the study of folk culture and made a remarkable contribution working on Tamil folk theatre in Sri Lanka. Following the lead given by Sarachchandra in bringing on modern stage the folk theatre form the the nadagama, Vithiananthan brought on stage a modernized form of the folk theatrical form *terukkuuttu* with great success. Vithiananthan is also credited with a pioneering study on the Tamil identity titled *Tamilar Calpu* (Tamil civilization) a highly acclaimed work among Tamil scholars here and abroad (Thillainathan, 1992::182).

In summation it could be said that by the second decade of its inception, the Faculty of Oriental Studies had not only put on enough “flesh” (as expected by the founder Vice Chancellor) but also had fulfilled a national mission, that of unravelling and “updating” the national cultural traditions. To end the story I would like to add that the Faculty of Oriental Studies came to an end with the University Reorganisations of 1972.

References

- Alwis, A.T. (2013) *Peradeniya: The Founding of a University*, Peradeniya, Univ. of Peradeniya Publications.
- Amarasinghe, Jayantha ed. (2010) *Siri Gunasinghe Upahara Lipi Sangrahaya*, Colombo, Godage.
- Attaygalle, Nicholas (1959) *Preface to University of Ceylon History of Ceylon*, Colombo, University Press.
- Crystal, David (1987) *The Cambridge Encyclopedia of Linguistics*, Cambridge, Cambridge Univ. Press
- de Silva, G.P.S.H. (1992) “The Study of Sri Lankan History in Sri Lankan Schools and the University” pp. 199-222 In R.A.L.H. Gunawardena, *More Open than Usual*, Peradeniya, Univ. Of Peradeniya
- de Silva, K.M. (2016a) *D.S. Senanayake: A Political Biography* Kandy. International Centre for Ethnic Studies
- de Silva, K.M. (2016b) *Memoirs of a Historian*, Kandy, ICES
- de Silva, Lakshmi (2013) “Homage to a Pioneer,” pp`75-8in K.N.O. Dharmadasa and P.B. Galahitiyawa ed. *Maname Pratyavalokanaya*, Colombo, Godage
- Dharmadasa, K.N.O. (1992) *Language, Religion and Ethnic Assertiveness :The Growth of Sinhalese Nationalism in Sri Lanka*, Ann Arbor, The Univ. of Michigan Press
- Dharmadasa, K.N.O. (2007) “Colonel H.S. Olcott: A Hero of the Sinhalese-Buddhists” pp. 309-325 in *The Theosophist: Olcott Commemoration Volume*, Adayar
- Dharmadasa, K.N.O. (2016) “Peradeni Gurukulaya: Aitihāsika Vimarshanayak”, pp.555-93 in Jayantha Amarasingha Ed. *Nutana Sinhala Sahitya Praveshika, Visidunu Borlasgamuva*
- Dharmadasa, K.N.O. (2018a) “Sir D.B. Jayatilaka: The Literary Laureate,” pp.50-55 in *The Buddhist*, vol. CXXXVIII
- Dharmadasa, K.N.O. (2018b) *Hettiarachchi Gunanusmaranaa Desnaya*, Dept. Of Sinhala, Univ. of Peradeniya
- Dharmadasa, K.N.O. (2019) “Lanka Vishvavidyalaya Sinhala Adhayananshaye Arambahaya Ha Vikashanaya, 1943-1967”, pp.12-70 in Sandagomi Coperahewa Ed. *Sinhala Adhayananshaye Vrttantaya*”, Dept. of Sinhala, The University of Colombo
- Disanayaka, J.B. (20`7) *Mahacharya D.E.Hettiarachchi Bashagnaya Ha Vaagvidyagnaya*. Dept of Sinhala the University of Sri Jayaevardenapura
- Gunasekera, Wilfred M. (1999) “G.C.Mendis: A Sound Historian of the Old School” *Ceylon Daily News* 28.10.1999 (Reproduced in *Tuppahi.Com*)
- Handurukanda, Ratna, (1994) “Orientalia in the University” p.226-340”, *Sri Lanka Journal of the Humanities*, vols. XVII & XVIII
- Hettiarachchi, D.E. (1974) *Dhampia Atuva Getapadaya*, Colombo, Univ. of Ceylon Press
- Jayasuriya, J.E. (nd) *Educational Policies and Progress During British Rule in Ceylon*, Colombo, Associated Educational Publishers
- Nuhuman, M.A. (1882) “The University of Peradeniya and the Development of Tamil Literary Criticism in Sri Lanka” pp. 185-98 in R.A.L.H. Gunawardena, ed. op.cit.
- Roberts, Michael, (2016) “A Tributeto G.C. Mendis,” *Island*, 9.7.2016 (Reproduced in *Tuppahi.com*)
- Sarachchandra, Ediriweera (1985) *Pin Eti Sarasavi Waramak*, Denne, Colombo, Dayawamsa Jayakody
- Thillainathan, S. (1992) “Some Aspects of the University’s Contribution to Tamil Studies in Sri Lanka,” pp.176-84 In R.A.L.H. Gunawardena ed. Op.cit.
- Turnour, George (1837) *The Nahavanso in Roman Characters with Translation*, Cotta Mission Press
- Weerasinghe, Amaradasa (1986) *Sinhala Janashrutiyahederims, Cilimbo, Sanskruti Prakashana*
- Wickramasuriya, Sarachchandra, (1976) “Strangers in their Own Land: Ananda Coomaraswamy and Education in Colonial Sri Lanka,” pp. 1-26 in *Sri Lanka Journal of the Humanities*, vol. I no.1

LET'S REMEMBER QUEEN MAHAMAYA DEVI WHO GIFTED A NOBLE SON PRINCE SIDDHARTHA GAUTHAMA

The full moon on this Vesak Day, so serene
Shone brightly, casting its mellowed golden beams
Over the sylvan garden of LUMBINI
The ideal place for solace and peace.

To the melodious songs of birds and dancing trees
The fragrance of flowers scenting the breeze
Beautiful Mahamaya Devi, King Siddhodhana's queen
With her retinue, rested here, enjoying peace.

This day we should revere and remember
Mahamaya Devi the Queen Mother
To whom a prince was born, named Siddhartha
Who enunciated the Eightfold path to attain Nibbana

His knowledge of life was boundlessly vast
None could equal nor ever surpass
Ending suffering in Sansara, he found at last
And attained Buddhahood, and showed us the path

Let us on this eventful day, remember
With gratitude and bow in prayer
To that Mother who gifted a Noble Teacher, a Buddha
To the world He preached the sublime Dhamma

As done in our homes, worship and adore
Our mothers who bore hardships, untold
Let us not forget to say the same prayer, every morn
To Queen Mahamaya Devi, mother of the greatest being
ever born

“Dassa mase uregathva
Posethi uddhi karanan
Ayu Deegan vassa sathan
Mathu padan nama mahang,

Sirimal Gardiarachchi
BORALESGAMUWA

The very word “Vesak” lightens up the mind of many a Buddhist devotee, since the three most significant events in the life of the Buddha took place during the month of Vesak. Buddha’s final birth in Sansara as prince Siddhartha, the attainment of Supreme Enlightenment, and finally, his entering of Parinibbana have been on full moon days all in a month of Vesak.

While recognizing the great significance of all the three events, the achievement of Supreme Enlightenment by the Buddha could justifiably be considered most significant, since it led to the revelation to the world, for the first time, a doctrine containing a perfectly rational analysis of the root cause of human suffering and a philosophical as well as a practical way to accomplish its termination. Hence, it was in effect, an intellectual revolution negating multitudes of hitherto existent religious concepts and beliefs based on mythical and imaginary forces, prevalent within the contemporary Indian religious society.

As explained by many scholars such as Professors O H De A wijesekara, K N Jayatilake, D J Kalupahana etc, Buddha was born during a period of transition of ancient Indian religious concepts from the Vedic beliefs towards an era of investigative efforts towards more rational as well as a practical forms of religion. This is reflected in the emergence of the Aranyaka tradition followed by the Upanishad thinkers who in their own ways, were engaged in search of salvation from death, and thereby, the achievement of immortality. As explained by many scholars, such intellectual

VESAK, THE MONTH OF UNIQUE SIGNIFICANCE

R. S. Jayaratne

Former Secretary, Ministry
of Public Administration and
Home Affairs

curiosity is reflected in a frequently quoted prayer in the pre-Buddhist Bruhadaranyaka Upanishad (Chapter 1. 3. 28) which reads as follows. “Asato ma sadgamaya, tamaso ma jotirgamaya, mrutyo ma amrutangamaya, “ --- “Lead me from ignorance to perfect understanding of the reality, lead me from darkness to light, lead me from mortality to immortality.” However, as explicit in the said Upanishad, this prayer had merely been frequently sung in various rituals conducted by the Udgathru priests for devotees in return for lavish rewards.

As described in the Brahmajala Sutta, the strong belief in a mythical Asthma operational within every human being had been the common factor among all the sixty four faiths prevalent among the contemporary religious groups during the Buddha’s time. The key aspect of this belief is the recognition that the Asthma is the most active element

within the human body, which controls all its faculties. For example, the pre-Buddhist Chandogya Upanishad (Chapter 8.12.5 and 6) states that, “when a person is conscious of seeing, smelling, speaking, hearing, thinking, it is the Asthma which respectively sees, smells, speaks, hears, and thinks, whereas the eyes, the nose, the tongue, the ears, and the mind are only its instruments”

. Such a strong faith in a dominant Asthma within each person had led them to be entirely dependant on it for any spiritual progress, and this explains the total absence of any effort to direct one’s own mind towards any type of intellectual analysis of the realities of human existence. Concentration had been on the appeasement of the individual Asthma for the attainment of the union with an imaginary Brahman. Simultaneously, certain religious groups believed that the internal Asthma could be purified through the infliction of rigorous pressures on the body, “Atthakhilamatanuyoga” while some other groups were resorting to certain penances such as constant cleansing of the body in streams and rivers as a means of its purification.

As stated in Ariyapariyesana Sutta etc, Buddha, during his six year long ascetic life in search of the absolute reality of human existence, at times associated with ascetics such as Alara Kalama, Udaka Ramaputra etc. However he left them when he realized their limitations and, along with five others who were to later become the Pancavaggiya Bhikkus, decided to engage themselves in a rigorous practice similar to the “Atthakhilamatanuyoga” referred to above.

Finally, having realized the futility of such practices, ascetic Siddhartha decided to engage in deep meditation in isolation, determined to achieve the realization of the absolute truth of human existence and the path to be followed to terminate the sorrowful Samsaric cycle of births and death.

Accordingly, he selected a serene location on the banks of the river Neranjana, and while being seated under the shade of a banyan tree, commenced deep concentration and meditation determined to realize the ultimate truth in the sphere of human existence, and achieved Supreme Buddhahood in the morning of a Vesak full moon day. As we are aware, he comprehended the Four Noble Truths, the first Noble Truth being the recognition of the fact that the births, disease, decay and deaths constitute suffering, while the second Noble Truth being the identification of craving as the cause of suffering. The eradication of craving has been recognized as the third Noble

Truth and the Noble Eightfold Path which has to be followed for the eradication of suffering through the termination of the cycle of births decay and death, has been identified as the fourth Noble Truth.

As explained in the three Bodhi Suttas in the Khuddaka Nikaya, Buddha, after His Enlightenment, engaged himself in a week long meditation at the end of which he realized the process of dependant origination Paticca Samuppada, which rationally analyzed the chain of inter dependant events which finally lead to the births “jati”, decay “jara,” and deaths “marana”. It emphasized that the root cause of such a process is “avijja” the ignorance of the four Noble Truths.

As stated in the Ariyapariyesana Sutta etc, Buddha, after His Enlightenment, had been quite conscious of the revolutionary nature of his Dhamma which goes against the contemporary mythical religious beliefs and practices “patosotagami”. However, after further contemplation, he had realized the existence of at least some people with the ability to comprehend his Dhamma, and decided to preach the doctrine to them. Accordingly, he joyfully declared, “aparuto tesam amatassa dwara, yo sotavanto pamuncantu saddham” ---- “I have opened the gates of (the stream of) immortality, any one wishing to get in, may wash off their false beliefs” As explained in detail by Professor K N Jayatilake etc, it is most likely that such an announcement by the Buddha had been a direct response to the Bruhadaranyaka Upanishad stanza “Asato ma sadgamaya ---mruthyo ma amatangamaya” praying to be led to the state of

immortality.

Accordingly, when we commemorate the great significance of the month of Vesak, Buddha’s achievement of Supreme Enlightenment could justifiably be considered most significant event. Firstly, it led to the appearance of a uniquely great spiritual leader who had emphasized one’s own ability to achieve the supreme goal of Arahantship without being dependant upon mythical and imaginary external forces. Simultaneously, the month of Vesak is also significant due to the origin of a great philosophical revelation, namely Buddha Dhamma, with its unique characteristics namely, it being well proclaimed “swakkhato”, using elements which are presently visible to us and are right in front of us, “sanditthiko”, while extending an invitation for any one to come in and witness, “ehipassiko” a doctrine which leads its followers towards higher levels “opanayiko” which constitutes a doctrine to be personally verified, felt and comprehended “paccattam veditabbo vinnuhiti” Hence the month of Vesak is memorable as the month during which, in addition to the emergence of a uniquely great human being, a great visionary leader who virtually inspired almost an intellectual revolution through the introduction of a rational and a practical way of the achievement of eternal happiness, the Supreme Nibbana, negating many a misconception on the realities of human existence hitherto professed and practiced by multitudes of contemporary religious groups.

“*Sabbe sattha bhavantu
sukhitatta* “May all beings be
happy.

Sri Lankan Contribution to Buddhism

Dr. Ananda W.P. Guruge

Let me begin with three simple questions:

1. Would we have celebrated in 2011 the 2600th Anniversary of the 'Buddha's Enlightenment, if not for Sri Lanka?
2. Would the -world have known and remembered the historic Buddha and his role as the founder of this all-important spiritual and cultural heritage and venerated him as the foremost teacher and social reformer of his time, if not for Sri Lanka?
3. Would the Pali language

and the Buddha's original and the authentic teachings to humanity as recorded in the Pali Tripitaka and the Pali commentaries have survived to serve us now as they do, if not for Sri Lanka?

As a Buddhist, born and bred in Sri Lanka as well as an objective professional historian without any trace of chauvinism, my answer to each of these three questions in a resounding NO.

First, about the date. If not for the traditional .Buddhist chronology preserved in Sri Lanka and accepted by the Southern Buddhist countries of South and Southeastern Asia, we will have to wait for at least sixty more years to celebrate this day. According to what is generally calculated by scholars, the 2600th

anniversary of the Buddha's Enlightenment will fall somewhere around 2071-72.

Far more important is the question relating to the memory of the historical Buddha, If Emperor Asoka had not sent his son and daughter introduce Buddhism to Sri Lanka and if this Island nation had not conserved his teachings in pristine purity, renewing when needed with missions from Myanmar and Thailand to revive higher ordination of monks, the historical Buddha along with his teachings would have preceded to oblivion if not to a secondary position as it has happened in other Buddhist traditions. He would have been relegated to background and the prominence given to the cosmic Amitabha Buddha, Dhyanī Buddhas and the Buddhas of the

ten thousand Buddha-worlds and numerous Bodhisattvas and Taras. This happened not only in the countries to which Buddhism was introduced later but in the very land of its origin, India, where the Mahayana and the Vajrayana traditions developed at the expense of early Buddhism. The preservation of the unadulterated memory of the historical Buddha, as an awakened human being and not a reincarnation of a deity, and his original teachings directly to fellow humans is an immense service rendered not only to the Buddhists but also to the humanity. Otherwise the world today would not have come to admire and appreciate the Buddha as a paragon of virtue and Buddhism as the beacon of wisdom and ethical perfection for which parallels are hard to find.

It is with regard to the third question that Sri Lanka had played the most convincing and durable role. Let me enumerate them as they come to my mind.

From the third century before Christ—that is from the day Buddhism was introduced to the Island—to about the first century after Christ, Sri Lanka carried on a massive literary enterprise of preparing comprehensive commentaries in the old Sinhala language. Known as the *Sihalatthakatha* or *Helatuva*, these commentaries were an essential aid to the study of Buddhism not only in Sri Lanka but also the main land. Translated into the same language as the Pali Tripitaka in the fifth century by Buddhaghosa from Buddha Gaya and Dhammapala and Buddhadatta from Tamil Nadu, these commentaries remain the indispensable tools for the study and understanding of the complex teachings of the Buddha.

In the first century before Christ, the Sangha of Sri Lanka met at Aluvihara in Matale and wrote for the first time whole of the Tripitaka and the commentaries in books so

as to save them from both natural and man-made disasters. Of all the compilations of the Buddha's teachings in different Indian languages, only the Pali Canon has come down to us in a language closest to what the Buddha used.

The logical flow and the internal consistency of its contents and the clear contrast in diction which reveal later interpolations testify to its authenticity. It can also be verified by comparison with the Agama Sutras of the Chinese Tripitaka, which represent the translation of the Sarvastivadin Canon in Sanskrit. Without the Pali Tripitaka which exists today in complete translations into several modern world languages, the knowledge of Buddhism would have been lop-sided and even inaccurate and misleading. I even wonder whether Buddhism would have elicited the admiration that it now enjoys especially as intellectuals seek to uncover the original teachings of the Buddha.

The Abhayagiri Monastery, established by King Valagambahu in the first century before Christ and Jetavana Monastery, founded by King Mahasena in the third-fourth century, were open to new developments in Buddhist philosophy and ritual and enabled early Buddhism and Mahayana doctrines to co-exist and cross-fertilize. The wealth of Sri Lanka's Mahayana Buddhist art, including the *Prajnaparamita* engraved on gold plates, is an indication of its popularity. That the two traditions existed side by side for centuries without one superseding the other is testimony to the incomparable intellectual tolerance and accommodation, which Buddhism upheld in the Island. The same must be said about the attitude to Hinduism whose gods have chapels in practically every Buddhist temple in the island.

It was therefore not surprising that when Portuguese persecuted

Muslims, the Buddhist kings of Kandy settled them in safety and security in the Eastern Province and when the Portuguese in their turn were subject to dire persecution the Dutch Reformed Church, the same kings built churches for them in places like Wahakotte and enabled missionaries from Goa like Father Joseph Vaz to minister to them.

Few highlights of the Buddhist history of Sri Lanka, which had maintained a very close link with Buddhist centres of the Indian subcontinent both by sea and land are traced below.

Around the beginning of the Christian era, a Sri Lankan in some authority appears to have been in the monastery of Ajantha to see that the largest and most prominent mural in Cave XVII represented the colonization of the Island by Sinhalese. That again is not altogether unlikely when we find that around the same time the chief disciple of the great Buddhist philosopher Nagarjuna was Aryadeva, a prince from Sri Lanka. This Aryadeva, who authored *Catusataka*, succeeded Nagarjuna as the abbot of the Nalanda University.

Inscriptional evidence from Nagarjunakonda, which credits Sri Lankan monks of the Sihalavihara there with missionary successes in Kashmir, Gandhara, China and various parts of India, testifies to Sri Lankan contacts with the Buddhist centres of Andhra Pradesh and that would also explain how Buddhaghosa had access to the *Andhatthakatha* or *Andhra* commentaries in Mahavihara at Anuradhapura. It was then too that, endangered by warfare, the King of Kalinga sent the Sacred Tooth Relic to Sri Lanka for safety. King Silakalamegha negotiated with the second Gupta Emperor Samudragupta to build a Pilgrims' Rest in Gaya for Sri Lankan pilgrims visiting the Sacred Bodhi tree. Inscriptions

reveal its continuous use by Sri Lankan monks almost up to the disappearance of Buddhism from India.

During the heyday of Buddhism in China during the Northern Wei and Tang Dynasties, Sri Lankan ties were both close and strong. The first century treatise of Upatissa, called *Vimuttimaggā*, the precursor and model for Buddhaghosa's *Visuddhimaggā*, was translated into Chinese as *Cie-to-taotun*.

The monastic reformer Two Anwas concerned that Chinese Buddhism could not develop without Bhikkhus and Bhikkhunis but encountered a major problem in that there were no books on the Vinaya. Fa-Hian came to India to look for Vinaya books. When none was found there, he came to Sri Lanka, stayed two years at the Abhayagiri Monastery and among others, took the Mahisasaka Vinaya to China. Generally referred to as the Dharmaguptika Vinaya, it is this set of monastic rules which govern the entire Buddhist Order in all the countries of East Asia.

According to Pichuni-chuang, within two decades of this, a team of Sri Lankan Bhikkhus led by Devasara braved the stormy seas and proceeded in a ship captained by one Nandi, to establish the Bhikkhunisāsana in China. It is significant that this historical antecedent facilitated the resuscitation of the Bhikkhunisāsana in Sri Lanka with the monks from Asgiriya and nuns from FoGuang Shan conducting the dual ordinations in 1998 at Buddha Gaya.

Yi-Ching records the visits of several Chinese monks on pilgrimage to Sri Lanka even mentions how one of them was caught attempting to steal the Sacred Tooth Relic. It is also interesting the note that Gunavarman, who fled to Sri Lanka to escape being made the king of Kashmir, became a monk and the

due course went via Sri Vijaya to China and became an important authority of the Vinaya.

Equally important is that the Chinese Vinaya Commentary *Shan-jian-Lupiposha* appears to be a direct translation of a Sinhala commentary older than its translation into Pali by Buddhaghosa as *Samantapasadika*. It is around the same time that a treatise on the Mind-only doctrine of the Yogacara School had a new introduction added to it in order to name it *Lankavatarasutra*.

Chinese history over a millennium records as many as twenty-four missions of emissaries from Sri Lanka to the Imperial Court and some of them were connected with Buddhism. One of them was that of Amoghavaajra and his teacher Vajrabodhi. Amoghavaajra played a major role in spreading Tantric Buddhism in East Asia and is considered a patriarch of the Shingon Sect of Japan.

That Abhayagiri Monastery was predominantly connected with the outreach of Sri Lankan Buddhism to foreign lands is established by the documented discovery of its branch at the Shailendra capital Ratuboka in Indonesia.

Sri Lanka, relations with Southeast Asia have been both spectacular and long lasting. An eighth century inscription at Dvaravati in Thailand quotes three verses of *Telakatahakatha* which narrates the story of Kalyanatissa, the father of Viharamahadevi. The conversion of Myanmar from a form of Tantricism with monks called *Aris* to Theravada Buddhism is a product of Sri Lankan influence. Monks from Sri Lanka at Nakorn Si Thammarat in the Kingdom of Ligor played a key role in the spread of early Buddhism in both Myanmar and Thailand. It was how it was possible for Vijayabahu I to obtain monks from Myanmar to restore higher ordination after the

defeat of the Cholas in the eleventh century.

Historically the most impactful event in Sri Lanka which changed the face of Buddhism in the region was the unification of the three Monasteries at the behest of Parakramabahu the Great in the twelfth century. Called by scholars the Sinhala Reform, a new form of Buddhism evolved as an amalgam of all three traditions. Its intellectual base was the Pali Canon and its commentaries, resulting in the ultimate disappearance of Mahayanansutras in Sanskrit. But the inclusion of the ritualistic aspects of the Mahayana and Vajrayana traditions appealed to the people.

Not only Sri Lanka but also the neighbouring countries found the new form of Buddhism more acceptable as a practical religion to suit changing conditions. Thus before long monks like Chapata of Myanmar, whose team included a prince from Cambodia, came to take the new higher ordination to their countries. Still called somewhat erroneously as Theravada Tradition, it was welcomed in Myanmar, Thailand, Cambodia, Laos, Yunnan Province of China and the Mekong Delta of Vietnam. Along with it, the Pali language and the rich Pali literature of Sri Lanka went to these countries and for several centuries Pali was the lingua franca of communications among them.

An event of lasting consequence for not only Myanmar but also its neighbours was the mission to Sri Lanka of the Myanmar King Dhammazedī, formerly an ordained bhikkhu of the Sinhala Sangha. This mission consisting of a large number of bhikkhus was sent in 1476 for them to be re-ordained so that a purification of the Myanmar Sangha could be implemented. An inscription recording the re-ordination at what was called the *Kalyanasima* indicates that the mission brought with it an

entire library of manuscripts to be transliterated and diffused in Myanmar and its neighbours.

As Thais emigrated to the south from Yunnan in China and occupied Siam previously held by the Mons and Khmers and Lavas, Ramkhamahaeng, the third ruler of Lanna Thai Kingdom and his successors came under the influence of Sri Lankan Buddhism. Ramkhamahaeng had invited the eminent Sinhala monk from Nakhon Si Thammarat, known simply by his designation as Sangharaja, to take residence in his capital Sukhothai. His grandson Dhamamraja I, or Lethai had left an inscription which says that he “loved to wander in the forest, staying here and there, neglecting food, and behaving in every respect after the manner of Sinhala monks.”

A Pali inscription of Cambodia records that King Jayavarman Paramesvara patronized Sinhala Buddhism around 1307 and his son-in-law introduced it to Laos. By the mid-fourteenth century, Sri Lankan Buddhism was firmly established

in Southeast Asia and Sri Lanka was looked upon as the religious metropolis.

Let me touch on the modern period even briefly. What Sri Lanka has done to promote Buddhism during the last century or so was largely supported and facilitated by Great Britain. Despite all one would say against foreign domination and colonialism, it has to be admitted that Sri Lanka could return its historical Buddhist mission due to a series of very significant scholarly and political steps taken by the British administration.

British missionaries and Civil Servants were the first to bring the Buddhist heritage of Sri Lanka to the attention of the modern world. Within nine years of the Kandyan Convention, Benjamin Clough published his *A Compendious Pali Grammar* in London.

When the pioneering epigraphist James Princep and scholars in India were in a quandary over identifying Devanampiya in Asokan inscriptions, George

Turnour, the Government Agent of Hambantota, discovered the Sri Lankan chronicle *Mahavamsa* in the Mulgirigala Temple and enlightened them. Not only did he publish it with an English translation in 1836 but appended to it a comprehensive survey of the Pali literature. Buddhist scriptures in Pali came to be studied by Christian missionaries and their early translations like that of the *Sigalovadasutta*, *Ratthapalasutta* and *Dhammacakkappavattanasutta* by D.J. Geogerley from 1846 raised the prestige of Buddhism among the intellectuals. It was no longer a pagan religion confused with devil-dancing and superstition.

The rule that officers sent from England to administer the colony should acquire an in-depth knowledge of the language and culture of the Island brought them into close contact enterprising Buddhist monks like Yatramulle Dhammarama, Dodanduwe Piyaratanatissa, Hikkaduwe Sri Sumangala, Weligama Sri Sumangala, Waskaduwe Sri Subhuti

and Alutgama Seelakkhandha. Many of these officers became promoters of Pali and Buddhist scholarship not only in Sri Lanka but also in the world as a whole.

The most remarkable of them are Robert C. Childers who published the first ever Pali English dictionary in 1875 in London and T.W. Rhys Davids, who excelled as the father of Buddhist Studies as a University discipline in not only England but in the West as a whole. The founding of the Pali Text Society of London in 1881 remains undoubtedly his most durable contribution.

In their wake came the contributions of Viggo Faushboll of Denmark, Rheinhold Rost and Lord Chaimers of Britain, Herman Oldenberg and Wilhelm Geiger of Germany, Edmund Hardy of Switzerland and J. Minayeff of Russia.

It is interesting to note that the scholar-monks who came into close contact with the British Civil Servants were the dominant activists of the Buddhist Revival Movement. On the one hand , it began with the public debates between them and the Christian missionaries. The Debate of Panadura of 1873 brought Colonel Henry Steel Olcott to Sri Lanka. His two proteges Anagarika Dharmapala and Sir Don Baron Jayatilaka dominated the scene

well into the twentieth century. On the other hand, the Movement concentrated on the development of Buddhist education.

The result as far as the promotion of Buddhism in the world was manifold. Anagarika Dharmapala reintroduced Buddhism to India, created the very first modern international Buddhist forum in the form of the Maha Bodhi Society, succeeded in getting the Indian Buddhist shrines restituted to Buddhists, presented Buddhism to the first Parliament of World's Religious in 1983 in Chicago and established the London Buddhist Vihara in 1925. Associated with this temple are two notable monks, namely Venerable Narada whose most significant contribution is the introduction Sri Lankan Buddhism in Nepal and Vietnam and Venerable Dr. Hammalawa Saddhatissa who administered pancasila to Babasaheb Bhimrao Ambedkar and paved the way of the millions of new Buddhist converts in India.

Last but not the least, a lasting service to Buddhism was rendered by Professor Gunapala Malalasekara who in 1950 founded the World Fellowship of Buddhists which continues to be active after sixty years as the most representative international Buddhist forum in the world. It is

with great pleasure that I announce the completion of the monumental Encyclopaedia of Buddhism which he started with me in 1954 as a project to mark the 2500 Buddha Jayanti.

Thus has Sri Lanka carried out its self-imposed mission of loving kindness and compassion to humanity for twenty-three centuries. Thus in 2011 we celebrated the 2600th birthday of Buddhism.

Let us express our thanks to many generations of the Sangha and other scholars, missionary monks and nuns and the pious adherents for having safeguarded this precious heritage for the whole of the humanity. We shall never be able to ever fulfill our national debt to the Sangha, without whom Sri Lanka would not have earned the glory of being the lasting home of Buddhism for over twenty-three centuries. Nor would we have the credit for not only having preserved but also shared with the world the noble message of the Buddha.

(Ananda W.P. Guruge is Senior Vice-President of the World Fellowship of Buddhists, Chairman of the World Buddhist University Council, Patron of the European Buddhist Union, Former Ambassador of Sri Lanka to UNESCO, France and USA and Senior Special Adviser to the Director-General of UNESCO, Dean Emeritus of Academic Affairs and Professor of Buddhism of the University of the West and Adjunct Professor of Buddhism, Hinduism and Peace Studies of California State University Fullerton).

Dr. Ananda W.P. Guruge
8351, Showbird Drive,
Huntington Beach, CA 92646
USA
(anandaguruge@cs.com)

Events of the YMBA

වාර්ෂික ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානෝත්සවය 2020-01-25 වන දින පැවැති අතර එදින ප්‍රධාන ආරාධිත වූයේ කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ උපකුලපති මහාචාර්ය වන්දිකා එන්. විජයරත්න මැතිණියයි. එතුමිය උත්සවය ඇමතු අයුරු.

Professor Chandrika N. Wijeyaratne, Vice Chancellor of Colombo University and Chief Guest of the event is seen addressing the gathering at the scholarship awarding ceremony held on 25.01.2020.

වාර්ෂික ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානෝත්සවය 2020-01-25 වන දින පැවැති අතර එයට සහභාගී වූ ශිෂ්‍යත්වලාභී සිසු පිරිස.

A section of the scholarship recipients at the scholarship awarding ceremony held on 25.01.2020

වාර්ෂික ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානෝත්සවය 2020-01-25 වන දින පැවැති අතර එදින විශේෂ ආරාධිත ලෙස සහභාගී වූ ඔලිම්පික් පදක්මලාභිනී දේශබන්දු සුසන්තිකා ජයසිංහ මැතිණිය සභාව ඇමතු අයුරු.

Deshabandhu Susanthika Jayasinghe Olympic Silver medalist who was invited as the Guest of Honor is seen addressing the scholarship recipients on 25.01.2020.

වාර්ෂික ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානෝත්සවය 2020-01-25 වන දින පැවැති අතර එදින ශිෂ්‍යත්වලාභී මෙහෙණින් වහන්සේට ශිෂ්‍යත්වය පිරිනැමූ අවස්ථාව.

Venerable Therani, a scholarship recipient is seen receiving her donation.

ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක මැතිතුමාගේ 152 වැනි ජන්ම දින සැමරුම 2020-02-13 වෙනි දින කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රධාන ශාලාවේ දී පැවැති අතර එයට සහභාගී වූ සංගමයේ හිටපු ගරු සභාපති දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා, ගරු උප සභාපති කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම, ජයතිලක පවුලේ ශ්‍රේණි දියණියක වන නාලනී නානායක්කාර මිය, පාලක මණ්ඩල සහිත සුමේධ අමරසිංහ සහ ගරු සභාපති මද්දුමගේ ආර්යරත්න මහතා පොල් තෙල් පහන දල්වන අවස්ථාව.

The commemoration of 152nd birth day of Sir D.B. Jayathilaka was held on 13.02.2020 at the main hall of the Colombo YMBA. Deshabandu Tilak de Zoysa, former President, Mr. Kusumabandu Samarawickrama, Vice President, Mrs. Nalani Nanayakkara a member of the Jayathilaka family. Mr. Sumedha Amerasinghe, member of the Governors and Association's President Mr. Maddumage Ariyaratne participated in the event of lighting the Oil lamp.

152 වැනි ජන්ම දින සැමරුම අවස්ථාවේ දී ජයතිලක පිළිරුවට මල් මාලාව පැළඳ වීම සංගමයේ සභාපති මද්දුමගේ ආර්යරත්න මහතා සහ හිටපු සභාපති දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා මහතා සිදු කළ අයුරු.

Mr. Maddumage Ariyaratne, President of Colombo YMBA is garlanding the portrait of Sir D.B. Jayathilake at the 152nd Birth of Sir D.B. Jayathilake. Deshabandu Tilak de Zoysa former President is also in the picture.

152 වැනි ජන්ම දින සැමරුම අවස්ථාවේ දී එදින ප්‍රධාන දේශණාය මහාචාර්ය කේ.එන්.ඕ. ධර්මදාස මහතා විසින් පවත්වන අයුරු.

Professor K.N.O. Dharmadasa, the Chief Guest of the 152nd commemoration of Sir D.B. Jayathilaka is delivering the speech.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ දහම් පාසල් ගුරු පුහුණු නායකත්ව පුහුණු හා දෙමාපියන් දැනුවත් කිරීමේ එක් දින වැඩමුළුවේ තවත් එක් වැඩසටහනක් 2020 ජනවාරි මස 26 වෙනි දින යටියන්තොට සිරි නන්දාරාම විහාරස්ථානයේ දී පවත්වන ලද අතර එයට සහභාගී වූ ගරු භවතුන්.

A one day workshop for Teachers and students of Dhamma Schools and parents of students was held on 26 01 2020 at Siri Nandarama Temple Yatiyantota. Here is a section of the participants.

~
Rajah Kuruppu
~

There is a belief among some that the Dhamma, the teaching of the Buddha, is only concerned with the life beyond and the eventual realization of the Buddhist goal of Nibbana. This view is far from correct. The Buddha has not only exhorted the importance of striving to realize Nibbana but he has also described various ways of experiencing happiness in this world itself. The essence of Buddhism lies in the four noble truths, namely, Dukkha, the cause of Dukkha, the cessation of Dukkha and the path leading to the cessation of Dukkha. The practice of the noble eight fold path as embodied in the four noble truths, will yield results for one's own benefit in this life itself. The Dhammapada, a collection of important sayings of the Buddha, states as follows in verse no. 18

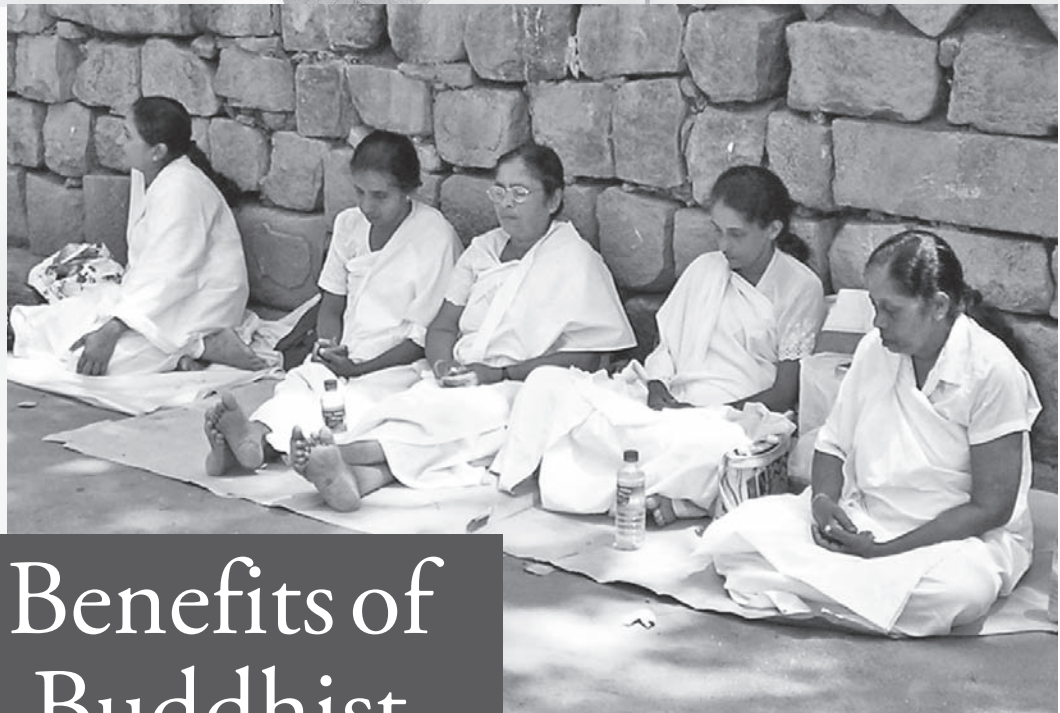
“ Here he is happy,

Hereafter he is happy,

In both states the well doer is Happy”.

In the practice of Buddhism, Sila or Virtue is given an important place. The least that is expected from a Buddhist is the effort to practice pancasila, the five precepts, which is to refrain from killing, stealing, sexual misconduct, falsehood, and intoxicants. Any person who makes an effort to practice these precepts is lauded by society as no harm would be done by such a person to others. Moreover, such a person will be on the right side of the law and would not face difficulties in that respect.

The purification of the mind is emphasized in Buddhism. Most people ensure the purity of the body, which is also endorsed in

Benefits of Buddhist Practice in this Life

Buddhism. However, very little effort is made to purify one's mind. When one delves in to the mind one notices many defilements and perhaps one is not happy to observe these thoughts. All being wish to be happy. Happiness is in the mind. A mind that is polluted with unwholesome thoughts such as strong craving for sensual pleasures, hatred towards persons and unsatisfactory situations, as well as jealousy will not be a happy mind. We do not have to accept this truth merely because the Buddha said so. It is easily observed when we reflect on the state of our mind.

The Buddha gave a prescription to overcome the defilements of the mind. To counter thoughts of hatred and ill-will we are advised to cultivate the great quality of Metta, loving kindness or the sincere wish for the happiness and progress of all living beings. Against jealousy and envy it is the noble quality

of Mudita to be happy with the progress and success of others. Here we develop the habit of congratulating the successful which will please them and cost us only the postage or a telephone call. For intensive craving of sense pleasures the countervailing factor is to develop renunciation or Nekkhamma or simply letting go.

The power of Metta could be tested in the school of experience. Many have overcome enmity and re-established good relations by extending thought of goodwill towards whom they do not like. With the change of attitude towards the antagonists it is likely that the latter would also reciprocate and gradually overcome ill will and hostility.

Bhavana or meditation or more accurately the development and culture of the mind is a very important aspect in the practice of Buddhism. To calm the disturbed mind, moving from one thought to another in quick succession, the Buddha advocates Samatha or Tranquility Bhavana. In ordinary life this is very useful, especially in modern society where stress and strain are very high. With the competitive spirit that dominates

life, even children are driven to take tuition classes and numerous extra-curricular activities in an atmosphere of intense competition.

Ven. Henepola Gunaratana Thera, the well known meditation master in Virginia, USA, has advised the American people, especially those whose pace of life is quite fast, to engage in a few minutes of breath meditation during working hours. It is not necessary to accept this merely because the Ven. Monk said so. It can easily be tested in the school of experience to ascertain its effectiveness. The meditation on the breath or Anapanasati would be helpful when agitated and disturbed by any stressful event. It would enable one to calm the mind. In fact most people in the western world indulge in Buddhist practice and Bhavana, not so much for the realization of Nibbana but for the benefits in this life itself. It has now been established that Bhavana provide much relief in cardio vascular diseases, diabetes, cancer, skin ailments and much more.

In the noble eight fold path Right effort is an important aspect. This is most conducive for the purification of the mind. In this exercise the effort is made to eradicate unwholesome thoughts and at the same time discourage the arising of such thoughts. It also encourages the development of already existing wholesome thoughts as well as the arising of fresh wholesome thoughts.

Right mindfulness or Samma sati, where one is always mindful of one's speech, action and thoughts, is a useful factor. This enables one to gradually live a life in accordance with the Dhamma.

Relevant in the present life is the development of the great quality of Upekkha or equanimity or balance of mind. In life there are both pleasant and unpleasant experiences. Even the pleasant experiences are classified as

Dukkha as they are impermanent and ephemeral. The Dhamma refers to eight vicissitudes of life (Attha Loka Dhamma). There are four desirable and four undesirable conditions that all have to face in life. Even the rich and the powerful are not exempt from this phenomena. They are gain (Labha) and loss (Alabha), fame (Yasa), and defame (Ayasa), praise (Pasansa) and blame (Ninda), happiness (Sukha) and pain (Dukkha).

To overcome or contain the suffering arising from unpleasant experiences and not to be carried away by pleasant experiences we should develop Upekkha or equanimity, considering both of them as part and parcel of life and that they are not permanent but changing all the time. Do not be depressed on account of unpleasant experiences, which may not last forever, but face them with fortitude and courage. Take whatever actions necessary to overcome losses without wallowing in sorrow as being depressed will not be of any help. Some losses can never be regained such as the permanent loss of loved relations and friends, but one would, with time, adapt to live without the presence of the loved ones.

On the other hand, one could be overwhelmed by success, and go overboard with pride and conceit. This is detrimental to one's own material progress as others most likely would resent such behaviour. If a person could remain humble thinking that these successes are temporary, his associates would love him and wish him well. Moreover, if things turn unfavourable he would be prepared for it being alive to the fact of impermanence.

On one occasion the Buddha told Anathapindika, one of his great benefactors, that there are four kinds of happiness in this life for a layman. They are Atthasukha, having sufficient means to lead a

comfortable life. The second was Bogasukha, happiness arising from using one's wealth not only on oneself but on the family, education of children, obligations to relations and friends, including the propagation of the Dhamma for the liberation of mankind and supporting good causes. Ananasukha or not falling into debt is another source of happiness. Debtors live in mental agony and are under obligation to creditors. Being debt free despite being poor is relief and happiness. One should learn to live within one's means. This may not apply to loans taken from Banks to acquire assets such as a house for oneself.

The fourth source of happiness for a layman is Anavajjasukha or leading a blameless life. Such a person is a blessing to himself and to others. He is admired by all and feels happy being favourably affected by the kind and peaceful thoughts towards him. Of course, a person leading a wholesome life could also have critics just as the Buddha himself had many critics. However, overwhelmingly society would appreciate and applaud him.

The advice given by the Buddha regarding death is also valuable in facing the inevitable. Disciples are told to fulfill obligations to family, relatives, friends and society, and the development of a sense of detachment to material things and persons. The purity of the mind with only thoughts of goodwill to all and malice to none should reign supreme at the moment of parting from this world. This is also an important benefit from the practice of the Dhamma in this life itself.

Thus, the practice of the Dhamma, apart from leading to total liberation from Dukkha, would yield beneficial results in this life itself and would enable one to lead a comparatively happy and contented life.

YMBA News

ANNUAL SCHOLARSHIP AWARDS CEREMONY

The Annual Ceremony of the YMBA for the award of scholarships to University undergraduates and GCE Advanced Level students selected from schools in the vicinity of the YMBA Headquarters and schools in Kataragama Education Zone was held at the Association Headquarters, at Borella on 25th January 2020.

YMBA was able to establish a record during this year by increasing the number of University Undergraduate Scholarships to 516, and scholarships to GCE (Advanced Levels) to 75 and has provided a financial allocation of Rs. 13.3 million to meet the involved expenditure.

Bursaries had been awarded to undergraduates selected from the Universities of Peradeniya, Ruhunu, Rajarata, Wayamba, Uva Wellassa, Moratuwa, Jaffna, Colombo, Kelaniya, Sri Jayawardhanapura, Eastern University, South Eastern University and University of Performing Arts who are recipients of Samurdhi grants.

Scholarships were awarded to economically disadvantaged students selected from Schools in the Vicinity of YMBA Head Office, namely Susamayawardhana Vidyalaya, Devi Balika Vidyalaya, D.S. Senanayake Vidyalaya, Gotami Balika Vidyalaya, Yasodhara Balika Vidyalaya, Ratnavali Balika Vidyalaya and Two schools from Kataragama Zone namely Kataragama Janadhipathi Vidyalaya and Sellakataragama Madya Maha Vidyalaya.

The award of bursaries and scholarships has been funded from donations generously made by magnanimous donors including Sri Lankans resident abroad and financial allocations received from a number of Charitable Trusts.

The Honoured Chief Guest at this Ceremony was Professor Chandrika N. Wijeratna, Vice Chancellor of Colombo University. Mrs. Susanthika Jayasinghe, Olympic Silver Medalist attended the function as a Special Guest.

DHAMMA SCHOOLS LEADERSHIP TRAINING ONE DAY WORKSHOP

A One Day Workshop, as a component of the Dhamma Schools Teacher Training and Dhamma School Students Leadership Training Programme aimed at educating Dhamma School students and their Parents was held on 26th January 2020 at Siri Nandarama Viharaya, Yatiyantota. An audience of 462 comprising Dhamma School Teachers, Dhamma School students and Prefects and Parents of students attended this programme which lasted one whole day.

Concurrent with this Programme, YMBA conducted an Eye Clinic for 100 adults with the patronage of Helpage Organisation and made donations of Rs. 100,000 each to Sri Sudharshana Dhamma School, Welihelattenna and Sri Sucharitodaya Dhamma School, Kitulgala which had been recommended for assistance under the Dhamma School Development Project to finance their development activities. Mr. R.K. Saman Kumara, Divisional Secretary, Yatiyantota, Mr. Surath Bandula, the Co-ordinator and Venerable Vilgamuwe Ratanasara Thero, Secretary, Sasanarakshaka Bala Mandalaya graciously extended their assistance and fullest co-operation in organizing this workshop.

While the workshop was organized under the guidance of Dr. Padmasiri Ranawakaarachchi, Secretary, in charge of workshops and member of the Board of Management of the Association and Mr. Kusumabandu Samarawickrama, Vice President of the Association participated in the Event.

Lectures at this workshop were delivered by Dr. Padmasiri Ranawakaarachchi, Secretary, in charge of workshops and member of the Board of Management, Mr. Saman Padmakumara, Vice Principal, Pulatisipura College of Education, Mr. Jayasundara Perera, Chief officer in charge, Dhamma School Division of the Department of Buddhist Affairs, and Mr. Lasith Nalantha, Superintendent of Languages, Department of Official Languages.

SIR D.B. JAYATILAKA COMMEMORATION CEREMONY

The Commemoration of 152nd Birth Anniversary of Sir D.B. Jayatilaka was celebrated at a ceremony held in the afternoon on 13th February 2020 in the Main Auditorium of the YMBA. While Mr. Maddumage Ariyaratne, President YMBA garlanded the portrait of Sir D.B. Jayatilaka. Deshabandu Tilak de Zoysa, former President also participated in the Event.

The Commemoration Address was delivered in English by Professor K.N.O. Dharmadasa. The distinguished Lecturer was introduced by the President of the Association, Mr. Maddumage Ariyaratne. The theme of the Address was

“The study of the National Heritage in our Universities: A Historical Perspective”

While the Event was attended by the President and Office Bearers of the Association, a distinguished gathering comprising members of the Board of Management of the YMBA and relatives of the late Sir D.B. Jayatilaka were present on this occasion. The Vote of Thanks was proposed by Mr. Anura Serasingha, Vice President of the Association.

THE WORKSHOP FOR DRAMA COMPETITORS

A Full-day Orientation Programme aimed at educating the prospective participants of Drama Competitions regarding the methodologies of eliminating the shortcomings and making flawless presentations of enjoyable dramatic performances of high artistic value was held in the Main Auditorium on 29th February 2020. Instructive presentations were delivered on this occasion by Veteran Artistes namely Mrs. Amita Rabbidigala and Mr. Wimalaratne Adikari. Prospective student contestants and their Instructors participated in the Event.

While the President of the Association Mr. Maddumage Ariyaratne and Branch Secretary in charge of Drama Competition Mr. Daya Weerasekara were present the welcome Address was delivered by Vice President of the Association Mr. Sunil S. Sirisena.

Serenity

KATARAGAMA

No 6 New Town, Kataragama, Sri Lanka.

Rooms with modern facilities (Ac/Non Ac)

For more details and reservations please contact : Manager - 0472 235234 / Head office - 0112 695786, 0112 698083

e mail: colomboymba@slt.net.lk, web: www.serenitykataragama.com

MANAGED BY THE COLOMBO Y M B A

HIGHLANDS

COLLEGE

Owned & Managed by
Sujatha Vidyalaya
Nugegoda

Hotline: 0778 22 55 74

7 / 1 , Mahamegawatta Road, Maharagama

Tel : 0114 344666 / 0114 344999

E-mail : hcmaharagama@yahoo.com

Web : www.highlands-college.com

Fb : Highlands College-Maharagama